

Fördjupning av översiktsplan

för HAMNSTADEN
ANTAGANDEHANDLING

Fredagen den 15 maj 2015

God morgon,

- Nej, det är väl dags att gå upp, vi har ändå dragit oss lite längre. Verkar vara en fin morgon, skall gå ut på balkongen och se hur det verkar.

- Det blir en kanondag, det är helt klarblått och bara en lätt bris. Jag tror jag väcker Anna så kan hon väcka barnen medan jag dukar till frukosten. Blir första frukosten ute för i år. Nästan den bästa tiden på dagen är när staden sakta börjar vakna till liv och några tidiga morgontrafikanter skramlar på cyklarna ner mot centrum.

- Jag sätter nog på några ägg, det brukar äldste grabben vilja ha. Oj, där är Anders från grannhuset, har han redan varit nere och tagit ett morgondopp? Pratade för första gången med honom på strandpromenaden nere vid lagunen igår, blev en välbehövlig paus på joggingrundan, jag var ju nästan klar dessutom eftersom jag redan hade sprungit till Vänerblick och tillbaka. Anders har tydligen flyttat hit från Göteborgstrakten, Kungälv, tror jag att det var. Han trivs tydligen väldigt bra här och tar direkttåget ner till jobbet i Göteborg tre dagar i veckan, de andra två arbetar han hemifrån,

kanske är det "hemmadag" idag eftersom han hunnit bada?

- Otroligt vilken utsikt vi har från köket, ser nästan precis ut som när vi var i Italien i somras och åkte båt från Sorrento till Neapel. Vesuvius och Kinnekulle ser nästan lika dana ut i morgondimman och Kinneviken är inte helt olik Neapelbukten. Kanske skulle äta middag med familjen nere på restaurangen vid hamnplanen ikväll, jag tror de har lite italiensk inspiration på maten, det blir ju nästan som piazzan vid hamnen i Neapel, får se om de kan slå den smakupplevelsen. Får nog ta med en cappuccino på caféet vid Torggatan när jag går till jobbet.

PIP PIP PIP PIP PIP PIP PIP PIP

- Oj är äggen redan klara och jag har ju inte börjat duka brickan ännu! Nej, nu får jag snabba mig.

Tur att barnen kan cykla själva till skolan och att jag har gångavstånd till jobbet.

Jag skriver mer ikväll efter restaurangbesöket, skall bli spännande att se vad de har för mat...

En sida ur min eller din dagbok en vanlig dag i Hamnstaden.

Projektledare Hamnstaden
Richard Sånnek

SAMMANFATTNING

Varför Hamnstaden?

Lidköpings kommun har ambitionen att utveckla centrala delar av staden och låta stadskärnan växa norrut mot Vänerns strand.

Syftet med fördjupningen av översiktsplan för Hamnstaden är att möjliggöra byggandet av bostäder i Västra Hamnen, bekräfta pågående markanvändning samt möjliggöra en centralt belägen badstrand. Syftet är också att beskriva hur Hamnstaden kan utformas till en levande, attraktiv och hållbar stadsdel med hänsyn till ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv.

Var hittar jag information om projektet?

På kommunens hemsida www.lidkoping.se/hamnstaden kan du läsa mer om stadsbyggnadsprojektet Hamnstaden.

Denna handling redovisar projektets olika delar och konsekvenser av att planförslaget genomförs. I handlingen beskrivs områdets förutsättningar och ställningstaganden som är gjorda utifrån ett gediget utredningsarbete som pågått under flera år.

Hur ser Hamnstaden ut 2030?

Planförslaget innebär att Västra hamnen successivt omvandlas till en levande stadsdel med offentliga ytor, attraktiv bostadsbebyggelse och verksamheter. Stadsdelen ska utveckla Lidköping som helhet och vara en öppen, användbar och tillgänglig mötesplats för alla. Området ska tilltala olika generationer och uppfattas som den nya, levande, dynamiska mötesplatsen.

Lidköpings välbekanta fyr

I planförslaget tas områdets kulturhistoriska spår tillvara genom att ny bebyggelse integreras med den äldre och områdets kvarterstruktur till stor del bevaras. Närheten till Väneren utgör en viktig tillgång. Längs med strandkanten föreslås en sammanhängande strandpromenad som blir en tillgång för alla Lidköpingsbor. Vid Framnäs föreslås en stor förändring med etableringen av en större badstrand.

Miljö- och energimedvetande och andra aspekter på hållbar stadsutveckling ska genomsyra planering och byggande. En medvetet avvägd täthet i stadsdelen ger förutsättningar för en långsiktigt hållbar social, ekonomisk och stadsbyggnadsmässig utveckling. Förslaget innehåller cirka 1500 lägenheter vilket möjliggör en befolkningsökning med cirka 3500 invånare i tätorten. Lokaler för verksamheter lokaliseras företrädesvis i bottenvåningar längs med viktiga stråk och offentliga rum. Bebyggelsen planeras i 2-6 våningar. Ambitionen med Hamnstaden är att det skall finnas en blandning av storlekar på lägenheter med olika upplåtelseformer.

Planförslaget kommer att genomföras med en etappvis utbyggnad. Målsättningen är att nå full utbyggnad fram till år 2030.

Vilka är de viktiga planeringsförutsättningarna?

Planeringen utgår från dagens situation och tidigare ställningstaganden. I Översiktsplan 2003 uttrycks viljan att successivt flytta hamnverksamhet och tung industri från Västra Hamnen till östra sidan av Lidan. Fördjupningen av översiktsplanen är ett steg i riktningen mot att förverkliga den ambitionen.

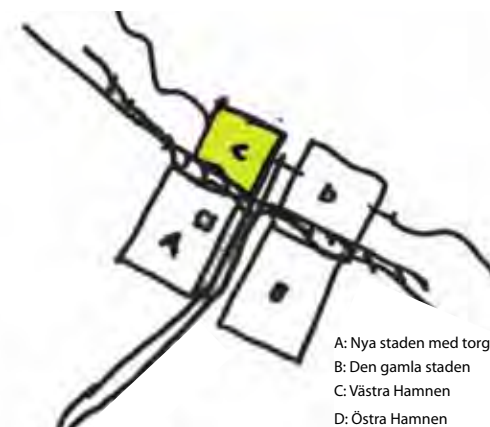
Östra hamnen i Lidköping är av stor betydelse och utgör riksintresset Vänerhamnar. I planförslaget utpekas området som ligger i direkt anslutning till riksintresset, väster om Lidan, som utredningsområde.

Följande sakfrågor har ansetts viktiga i planarbetet; översvämning, miljöfarliga verksamheter, buller, partiklar, avgaser, damm, förorenade områden, risk och trafik. Ställningstaganden i planarbetet bygger på slutsatser från genomfört utredningsarbetet. En sammantagen bedömning är att det går att exploatera området med bostäder.

Planförslaget innehåller flera åtgärder som kan genomföras för att hantera risk för översvämning. Om åtgärderna genomförs förbättras möjligheterna att klara höga vattennivåer i stora delar av Lidköping, i synnerhet väster om Lidan.

Hur ser tidplanen och planeringsprocess ut?

Denna handling utgör en utställningshandling som ställs ut mellan 28 maj - 15 aug 2012. Då ges allmänhet, intresseföreningar, politiska partier, kommunfullmäktige, myndigheter, förvaltningar, grannkommuner med flera, möjlighet att framföra sina synpunkter på planen. Efter utställningen utvecklas planförslaget vidare och bearbetas till en antagandehandling. Antagande av planen i kommunfullmäktige beräknas kunna ske under vintern 2012.

Lidan i Lidköping

ORGANISATION

Sedan planerna på Hamnstadens utveckling började ta form har en robust organisation etablerats för att stegvis gå från planering till byggande. En politisk styrgrupp har det högsta ansvaret i organisationen och är den som har formulerat visionen för Hamnstadens. Till sin hjälp har man kommunens tjänstemän inom Samhällsbyggnad, vilka i sin tur har engagerat Liljewall arkitekter som projektstöd.

Styrgrupp

Jonas Sundström, Samhällsbyggnadsnämnd
Kjell Hedvall, Kommunalråd
Marita Bengtsson, Kommunstyrelsen
Bertil Jonsson, Kommunstyrelsen
Hasse Rasetorp, Samhällsbyggnadsnämnd
Ingvar Karlsson, Samhällsbyggnadsnämnd
Kenth Lindström, Kommunchef
Kristina Lundgren, Samhällsbyggnadschef
Richard Sännek, Projektledare

Ledningsgruppen

Kenth Lindström, Kommunchef
Kristina Lundgren, Samhällsbyggnadschef
Richard Sännek, Projektledare
Monica Andersson, Hållbarhetsstrateg
Kirsi Mattisdotter Hammar, Planarkitekt

Arbetsgrupp FÖP

Richard Sännek, Projektledare
Kirsi Mattisdotter Hammar, Planarkitekt
Leif Blomkvist, Projektsekreterare och samordnare
Karl Palmberg, Liljewall arkitekter
Marlene Bro, Liljewall arkitekter

Byggherrekonsortiet

Senäte Fastigheter AB
HSB Nordvästra Götaland
Riksbyggen
Skeppsviken Fastighets AB
AB Bostäder i Lidköping

Projektorganisation för stadsbyggnadsprojektet Hamnstadens

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 1		DEL 2		DEL 3	
INLEDNING		PLANFÖRSLAG		PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR OCH REKOMMENDATIONER	
LÄSANVISNING	8	FÖRESLAGEN	24	PLANOMRÅDET	56
BAKGRUND	8	MARKANVÄNDNING	26	TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE	58
SYFTE	8	REKOMMENDATIONSKARTA	27	RIKSINTRESSEN	60
RIKTLINJER OCH STYRANDE DOKUMENT	10	OMRÅDESBESKRIVNINGAR	40	KULTURMILJÖ	62
MEDBORGARDIALOG	13	TEMATISKA KARTOR OCH BESKRIVNINGAR	48	NATUR	64
PLANPROCESSEN	15	HÅLLBARHET I HAMNSTADEN	53	INFRASTRUKTUR	69
HAMNSTADEN - MÅL OCH VISIONER	17	ETAPPER, EXPLOATERING OCH UTBYGGNADSTAKT		VERKSAMHETER	70
HAMNSTADEN - STRATEGIER OCH ÅTGÄRDER	19			TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	71
				VATTENOMRÅDEN	72
				KONSEKVENSER OCH STÄLLNINGSTAGANDEN	84
				MILJÖSTÖRNINGAR OCH RISKER	97
				FORTSATT PLANERING	

Del 1 INLEDNING

LÄSANVISNING

Fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden består av tre delar och två bilagor.

Del 1 - Inledning

I det inledande kapitlet beskrivs planens syfte, bakgrund, medborgardialog, planprocessen och mål och strategier.

Del 2 - Planförslag

Kapitlet beskriver vad planförslaget innebär, vilka förändringar som föreslås och planens genomförande. Kapitlet inleds med en övergripande sammanfattning och avslutas med en konsekvensbeskrivning.

Del 3 - Planeringsförutsättningar och rekommendationer

Kapitlet innehåller ämnesvisa beskrivningar av området idag samt ger anvisningar inför kommande detaljplaneläggning.

Bilaga 1 - Miljökonsekvensbeskrivningen

MKB:n utreder och beskriver för planen aktuella miljöaspekter.

Bilaga 2 - Markanvändningskartan

Markanvändningskartan redogör i stora drag för den markanvändning som föreslås i området i framtiden.

Bilaga 3 - Rekommendationskartan

Rekommendationskartan beskriver översiktligt utformningen av de olika delområdena.

BAKGRUND

Hamnstaden är ett intressant omvandlingsområde, centralt beläget mellan den riksintressanta kulturmiljön i Lidköpings stadskärna och strandlinjen vid Vänern i norr. Med sitt centrala läge intill hamnen vid Lidans mynning och med närheten till stadskärnan har området möjligheter att samspela med omgivningen och utveckla staden och stadslivet på både kort och lång sikt. Storleken, blandningen mellan gammalt och nytt och den unika sjökontakten ger förutsättningar för att Hamnstaden ska kunna utvecklas till en tillgång för såväl Lidköpingsborna som för näringslivet, fastighetsägarna, turistnäringen och de som idag verkar i området.

Västra hamnområdet i Lidköping genomgår idag en strukturuomvandling och kommer under den närmsta framtiden att omvandlas från industriområde till blandstad. Omvandlingen startade redan 2005 när Rörstrands porslinstillverkning lades ner och fabriken fylldes med andra verksamheter än industri. Tanken att bygga bostäder i Västra Hamnen har funnits med i den kommunala planeringen sedan 1992, då det fattades ett inriktningsbeslut. I Översiktsplan 2003 utpekades Västra Hamnen som ett framtida område för bostäder i centrala Lidköping.

För att få olika infallsvinklar på Hamnstadens utformning utlystes parallella arkitektuppdrag under hösten 2009. Uppdragen var ett led i planeringsprocessen och med avsikten att tillsammans med övriga planeringsförutsättningar skapa underlag för kommande stads- och bostadsutveckling. Skisser från det danska arki-

tektkontoret Tegnestuen Vandkunstens ligger till grund för detta planförslag.

SYFTE

Lidköpings kommun har ambitionen att utveckla centrala delar av staden och knyta stadskärnan till Vänerns strand. Syftet med fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden är att möjliggöra byggande av bostäder i Västra Hamnen och bekräfta pågående markanvändning samt möjliggöra en central badstrand.

Mål

Förslaget visar hur Hamnstaden kan utvecklas och omfattar 1500 nya bostäder då hela området är fullt utbyggt år 2030. Målsättningen är att Hamnstaden utformas till en levande, attraktiv och hållbar stadsdel med hänsyn till ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv. Fördjupningen redovisar de grundläggande strukturerna för området som grönstruktur, bebyggelsestruktur, trafikstruktur med mera. Den ska även redovisa hur allmänna intressen beaktas, hur riksintressen tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer och miljömål följs.

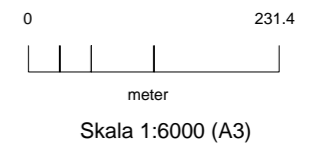

Flygbild som visar planområdet

**FÖP HAMNSTADEN 2012
MARKANVÄNDNINGSKARTA**

- Y Idrott
- B Bostäder
- VB Hamn, bostäder
- C Service, handel, kontor
- Ö Blandad verksamhet förenlig med bostäder
- R Museum, folkpark, konferens, friluftsbad
- N Friluftsområde, camping
- PARK Park
- P Parkering
- E Reningsverk
- UTREDNING Utredningsområde
- W Vattenområde
- WV Småbåtshamn
- Ny väg
- Järnväg
- Gång -och cykelväg
- Planområdesgräns
- Lokalgata
- Huvudgata

RIKTLINJER OCH STYRANDE DOKUMENT

Fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden bygger på en lång process som pågått under flera år i vilken mål och riktlinjer för området tagits fram. Här presenteras de mest väsentliga dokumenten kortfattat. Dessa finns att läsa på www.lidkoping.se/hamnstaden.

FÖP Hamnstaden ersätter tidigare framtagna planer för Västra hamnen. Det avser Lidköping GPL -80, Förslag till generalplan för centralorten och Översiktsplan Lidköpings kommun 2003.

Översiktsplan 2003

I Översiktsplan 2003 uttrycks viljan att successivt flytta hamnverksamhet och tung industri från Västra Hamnen till östra sidan av Lidan. Stadskärnan kan då tillåtas växa norrut fram till Väners strand. Detta ger fler invånare möjlighet att bo centralt i Lidköping, nära skolor, affärer, kollektivtrafik och annan service.

Ur Översiktsplan 2003 Lidköpings kommun

Visualisering av Hamnstaden (2007)

Under 2007 inledde kommunen ett arbete med att visualisera olika bebyggelsemönster för Hamnstaden, med stöd av Liljewall arkitekter. Resultatet kom att ligga till grund för ett politiskt antaget styrdokument för planering och byggande av Hamnstaden.

Styrdokument Kommunstyrelsen (2008-03-10)

Styrdokumentet innehåller visioner, mål och värden som ska genomsyra all kommande planering och utbyggnad av Hamnstaden. Den tar bland annat upp trygghet, trivsel, delaktighet, mångfald och attraktivitet. Den beskriver även utgångspunkter för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet samt hur olika strukturer ska utformas.

Program för detaljplan för Hamnstaden etapp 1 (okt 2008)

I programmet beskrevs grundläggande strukturer och inriktningar i kommande planering för den östra delen av Västra Hamnen. Syftet med programmet var att möjliggöra byggnation i det området. Programmet undersökte även verktyg för hållbara livsmönster och presenterade ett resonemang kring god stadsbyggnad.

Länstyrelsen lämnade synpunkter på programmet i samrådsskedet och påpekade att planeringen i Västra Hamnen ska ske genom en fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden som omfattar hela området ända bort till Framnäs, och inte enbart den östra delen.

Program för parallella arkitektuppdrag (2010-02-19)

Efter en noggrann urvalsprocess och ett utvecklat program för parallella arkitektuppdrag ombads fyra välrenommerade arkitektkontor att studera hela området mellan Lidan och Framnäs, norr om Kållandsgatan.

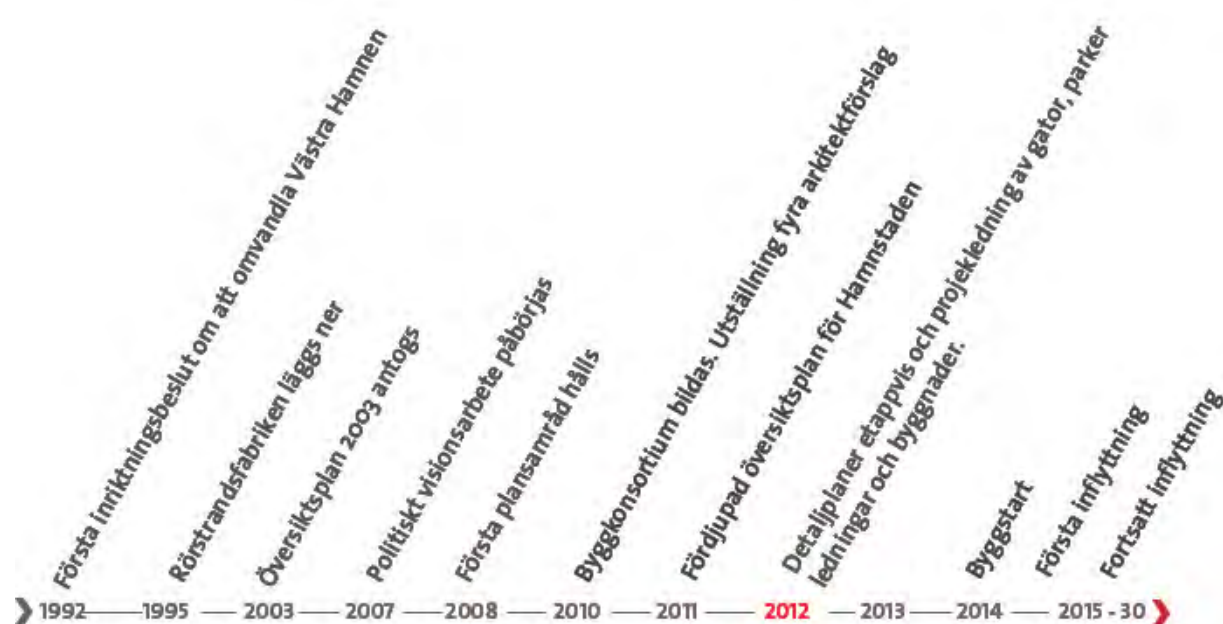
Det parallella uppdraget var ett led i planeringsprocessen med avsikten att ta fram underlag för kommande planering avseende stadsbyggnads-gestaltning av den nya stadsdelen. Syftet med programmet var att belysa hur en strukturplan för Hamnstaden kan organiseras med målbilden att skapa en hållbar stadsdel, kunna integrera ny bebyggelse med äldre miljöer och utveckla attraktiva stadsrum, samt händelserika gång- och cykelstråk genom området.

Bedömning av parallella arkitektupdrag (2010-08-25)

De fyra arkitektkontor som deltog i det parallella uppdraget bidrog med värdefulla idéer för Hamnstadens och har samtidigt indikerat på utredningar som ska genomföras inför vidare planläggning och byggnation. Gemensamt för de fyra förslagen var synen på skala, utformning av mellanrummen som en grön axel, vilket utgörs av området mellan Kållandsgatan och järnvägsspåret. Andra bärande idéer som återkom i förslagen var Torggatan som en viktig förlängning och stråk samt en etablering av en strandpromenad längs Lidan och Vätern. Alla bidragen gav även förslag på en blandad bebyggelse både vad gäller gestaltning och utformning men även till innehåll.

Efter en bedömningsprocess utsågs det danska arkitektkontoret Tegnestuen Vandkunstens att arbeta vidare med Hamnstadens, och det är deras förslag som ligger till grund för fördjupningen av översiktsplan för Hamnstadens.

Tidsaxel över projektet

Projektet är nu i skedet att ta fram fördjupning av översiktsplan för Hamnstadens. Den här handlingen utgör antagandehandlingen.

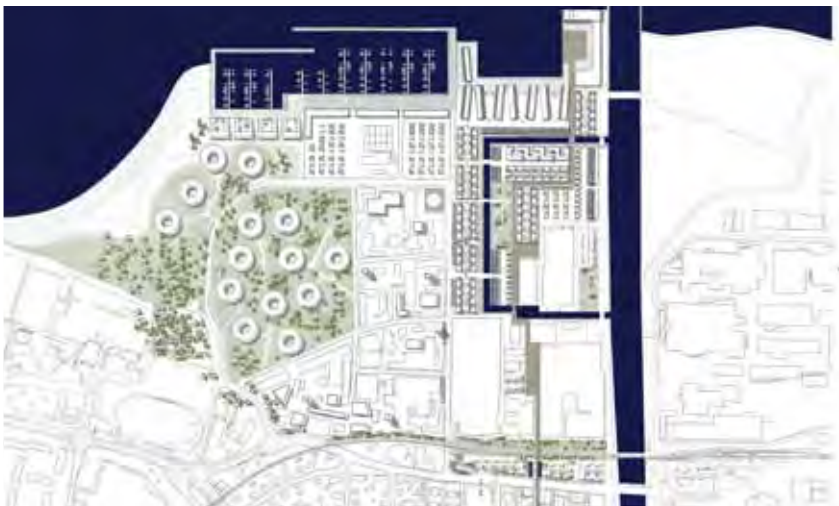
Sammanfattning av förslagen - Parallella arkitektupdrag

Arkitektförslag Nyréns arkitektkontor, Stockholm

Arkitektförslag Brunnberg & Forshed, Stockholm

Arkitektförslag Schönherr, Dorte Mandrup arkitekter, Köpenhamn

Arkitektförslag Tegnestuen Vandkunsten, Köpenhamn

MEDBORGARDIALOG

Planeringen av Hamnstadens utveckling har på olika sätt förankrats bland lidköpingsborna. Allmänheten, tillsammans med ideella verksamheter, organisationer och institutioner har under den tidiga planeringsprocessen haft möjlighet att delta i planeringen av stadsdelen. Hamnstaden är redan väl känd bland lidköpingsborna och det finns en vida spridd förväntan på att se stadsdelen växa fram. Detta engagemang är en viktig del i den fortsatta förankrings- och planeringsprocessen.

Hemsida: www.lidkoping.se/hamnstaden

Under ett par års tid har allmänheten kunnat uttrycka sina tankar och anmäla intresse för en bostad i Hamnstaden på kommunens hemsida.

Tidigt programsamråd på Vänermuseet 2010

Skisser har vid olika tillfällen ställts ut i stadshuset, på Vänermuseet och publicerats i de lokala tidningarna. På Vänermuseet har man arrangerat föreläsningar och vid en välbesökt utställning på museet under maj-juni 2010 fanns bakgrunden till Hamnstaden beskriven tillsammans med de fyra förslagen från de parallella uppdragen.

Inkomma synpunkter

I samband med de utställda skisserna på Vänermuseet och hemsidan, har det funnits möjlighet för alla att lämna synpunkter på förslagen och komma med egna funderingar när det gäller Hamnstadens utveckling. Ett femtiotal personer har kommit med värdefulla bidrag, i många fall mycket ambitiösa och väl underbyggda. I korthet finns önskemål om:

- Restaurang, kafé, pubar.
- Gästhamn med tankställe
- Grönytor, parker, lekplatser
- Strandpromenad
- Boendeformer för alla
- Affärer
- Miljöhänsyn
- Vattenkontakt
- Maritimt tema
- Kallbadhus
- Sandstrand och badplats
- Egen trädgård, balkong
- Begränsning av lukt från reningsverk, värmeverk
- Vagnät, tillfartsvägar
- Torggatan ska öppnas, kontakt med staden

Samråd av planförslaget 2011

Planförslaget har varit ute på samråd perioden 6 maj till den 8 augusti 2011.

Handlingarna har varit utställda på Stadshuset, Stadsbiblioteket, Vänermuséet, i entrén till Rörstrands center och i huvudentrén på Sockerbruket. Alla samrådshandlingar och tillhörande utredningar har även funnits tillgängliga på kommunens hemsida www.lidkoping.se/hamn-staden.

Informationsmöten med fastighetsägare, verksamhetsutövare och allmänhet har hållits vid två olika tillfällen under samrådstiden.

Det har funnits möjlighet att lämna in synpunkter på kort med texten "Min bästa idé om Hamnstaden i de brevlådor som stått uppställda vid utställningen på stadsbiblioteket och på Vänermuséet.

Synpunkter som inkommit från allmänhet och näringsliv:

- Bevara grönområden kring småbåtshamnen, inga hus i detta område.
- Hamnstadsprojektet ska synas mer både lokalt och i rikspress.
- Hur kommer segelsällskapets (SSW) verksamhet i småbåtshamnen att påverkas av förslaget?
- Anlägg nya grönytor innan de befintliga tas i anspråk.

De inkomna synpunkterna har sammanställts i en Samrådsredogörelse 2012-01-31 där Länsstyrelsen, de kommunala enheterna, fastighetsägare och verksamhetsutövare gett sina perspektiv på

förslaget.

I samrådsredogörelsen som ingår som bilaga till denna handling redovisas de yttranden som inkommit under samrådet och kommentarer till dessa.

Större justeringar av samrådsförslaget

Inkomna synpunkter under samrådet har lett till att flertalet nyckelfrågor i projektet har bearbetats vidare och redovisas utförligare i utställningshandlingen. Den förslagna markanvändningen och bebyggelsen har inte genomgått några större förändringar efter samrådet.

Nedan redovisas de större förändringar som samrådet genererat.

- Kommunens strategi för att hantera eventuell framtida översvämningsproblematik i området har förtydligats.
- En åtgärdslista (sammanställning av miljöstörningar och risker) har fogats in i dokumentet som behandlar de åtgärder som krävs i av de befintliga verksamheterna innan en exploatering av de olika etapperna i Hamnstaden kan ske.
- Miljökvalitetsnormer som är aktuella för Hamnstaden redovisas utförligare.
- Avsnittet om förorenad mark har kompletterats.

PLANPROCESSEN

Översiktsplan (ÖP)

Alla kommuner ska enligt Plan- och bygglagen (PBL 1987:10) ha en översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. En översiktsplan är vägledande vid beslut om användning av mark- och vattenområden och den framtida bebyggelseutvecklingen. Den skall redovisa hur man avser tillgodose riksintressen och iakttäta miljö kvalitetsnormerna.

Fördjupning av översiktsplanen (FÖP)

Innehållet i fördjupning av översiktsplanen ska ses som riktlinjer och är inte rättsligt bindande. En fördjupning innebär en mer detaljerad redovisning av ställningstagandena inom ett visst geografiskt område. Den ska kunna fungera som en tydlig vägledning inför efterföljande beslut om mark- och vattenanvändningen i kommunen, i detta fall för Hamnstadens kommande detaljplanering. Genom att arbeta med fördjupningar av översiktsplanen underlättas arbetet med ändringar och kompletteringar utan att hela översiktsplanen måste göras om. För en fördjupning gäller samma krav på innehåll och förfarande som för översiktsplanen.

Detaljplanering

Utifrån fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden kommer detaljplaner senare att tas fram. Fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden kommer att ersätta planprogram för de kommande detaljplanerna i området.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har en särskild roll i framtagandet av fördjupning av översiktsplan. De ska ta tillvara och samordna statens intressen, tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd om hur de allmänna intressena skall beaktas när det gäller kommunens mark- och vattenanvändning. Länsstyrelsen verkar för att riksintressen tillgodoses, samordnar de mellan-kommunala intressena och verkar för att miljö kvalitetsnormer följs.

Under processen ska länsstyrelsen yttra sig. Det ska då framgå om planförslaget har säkerställt och tillgodosett riksintressen, miljö kvalitetsnormer och mellankommunala markanvändningsfrågor.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Översiktsplaner är väglednade för efterföljande beslut och anger förutsättningar för någon typ av tillstånd för någon verksamhet eller åtgärd enligt bilaga 3 i MKB-förordningen. En fördjupning av översiktsplanen anses därför alltid medföra betydande miljöpåverkan.

Syftet med MKB:n är att integrera miljöaspekter i planeringsprocessen för att främja en hållbar utveckling. I MKB:n ska den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas. MKB:n ligger som en bilaga till denna handling (se bilaga 1).

Under det första plansamrådet i oktober 2008 gjorde kommunen tillsammans med länsstyrelsen en bedömning angående avgränsningen som ligger till grund för MKB:n.

Följande frågor behandlas:

- Översvämning
- Miljöfarliga verksamheter
- Buller
- Partiklar, avgaser, damm mm
- Förorenade områden
- Risker
- Trafik

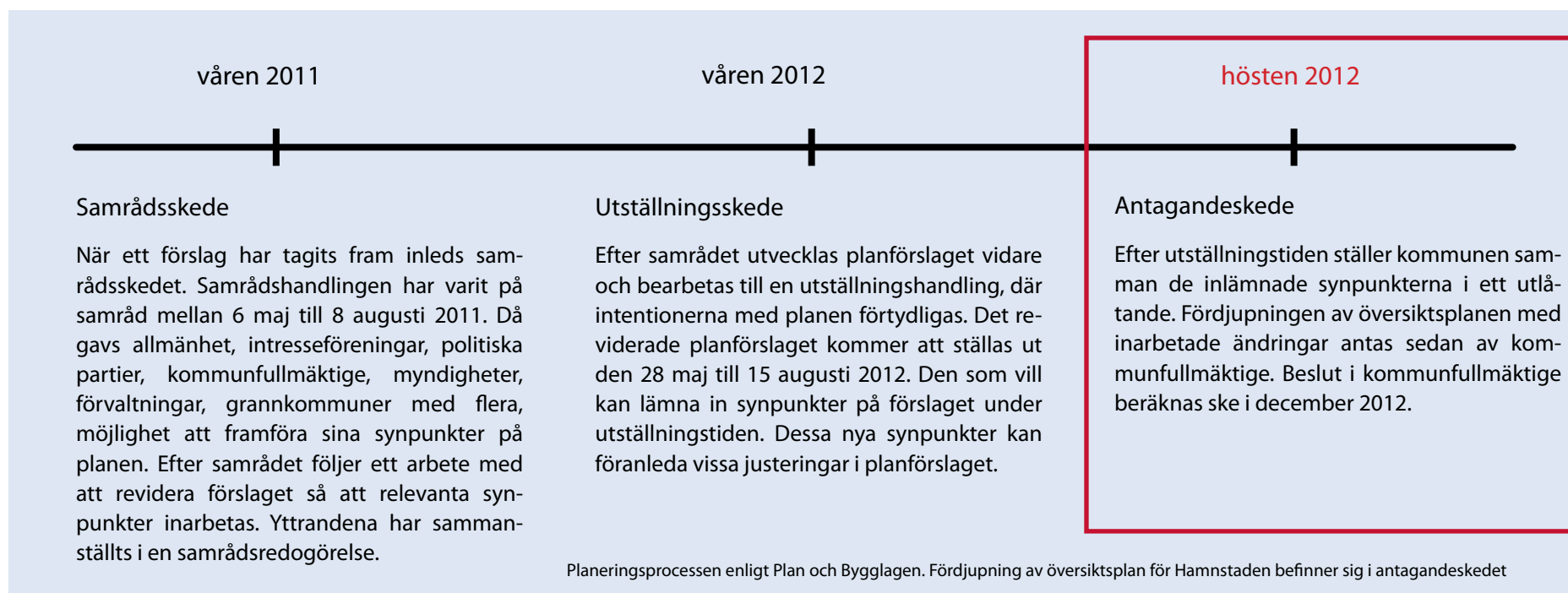
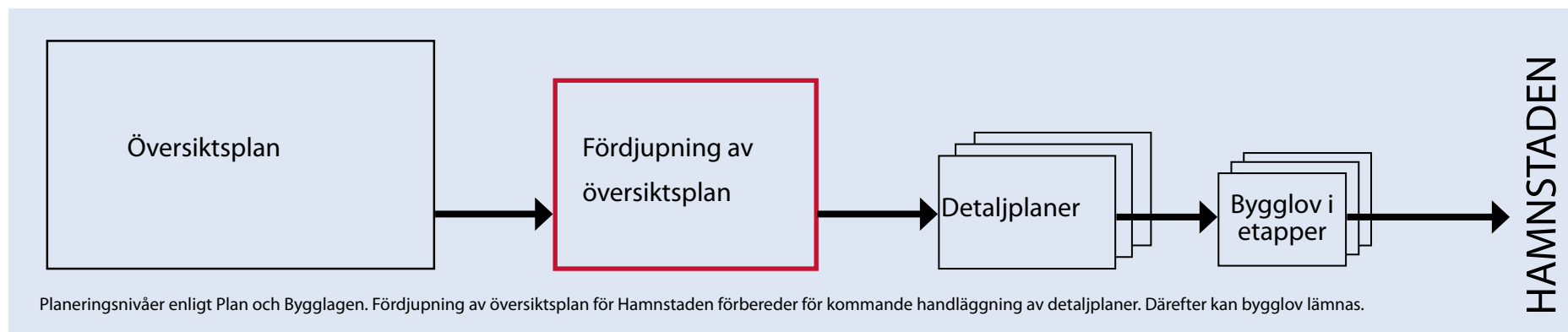
Ovanstående områden behandlas löpande i fördjupningen när det är relevant och har betydelse för förslaget. Under Hamnstaden - strategier och åtgärder, på sid 19-20 finns en sammanfattad beskrivning av de åtgärder som föreslås. I avsnittet Konsekvenser och ställningstaganden behandlas områdena mer ingående. Beskrivningar angående dagsituation återfinns i Del 3 - Planeringsförutsättningar och rekommendationer.

4 §, MKB-förordningen

Vid tillämpningen av 6 kap. 11 § miljöbalken ska genomförandet av en plan ...eller en ändring i en plan ...antas medföra en betydande miljöpåverkan om...

1. ...
2. ...planen ...anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 3 § första stycket eller i bilaga 3 till denna förordning och är

- a) en översiktsplan
- f) en annan plan ...som utarbetats för ...fysisk planering eller markanvändning.

HAMNSTADEN - MÅL OCH VISIONER

Hamnstadens från norr

Tillvarata platsens förutsättningar

- Ny bebyggelse integreras med den äldre bebyggelsen.
- Hamnstadens ska på ett naturligt sätt ansluta till staden i övrigt. Nya intressanta gång- och cykelstråk som är rika på upplevelser tillskapas.
- Hamnstadens ska vara en integrerad del av staden. Området utgör en möjlighet för staden att växa ut mot vattnet.
- I Hamnstadens ska alla kunna röra sig, inte minst vid vattnet längs en sammanhängande strandpromenad.

Småbåtshamn

En tillgång för hela Lidköping

- Stadsdelen ska utveckla Lidköping som helhet och vara en öppen, användbar och tillgänglig mötesplats för alla.
- Stadsrummen ska vara attraktiva och varierade med olika kvaliteter som stimulerar den moderna människans behov av samvaro och kreativitet.
- Hamnstadens ska vara ett område där unga och gamla vill samlas för att bo, besöka och verka i. Upplevelser och underhållning skall finnas lättillgängligt, inte minst vattenkontakt och upplevelser vid vattnet. Verksamheter som lockar olika typer av människor behövs.
- Hamnstadens ska uppfattas som den nya, levande, dynamiska mötesplatsen i Lidköping.

Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet

- Många intressenter och såväl enskilda som offentliga initiativ ska kunna rymmas inom stadsdelen.
- Miljö- och energimedvetande och andra aspekter på hållbar stadsutveckling ska genomsyra planering och byggande. Ekologin ska integreras i den byggda miljön så att byggnader, verksamheter och livsstilar blir hållbara.
- Bebyggelsestrukturen och infrastrukturen ska bilda en tålig stomme till vilken ny teknik, nya funktioner och förändrade boende- och verksamhetsformer kan anpassas efterhand som nya, idag oidentifierade behov uppstår.
- En medvetet avvägd täthet i stadsdelen är väsentlig för att skapa förutsättningar för stadsliv, mångfald och dynamik samt en långsiktigt hållbar social, ekonomisk och stadsbyggnadsmässig utveckling.

Norra hamnen i Helsingborg

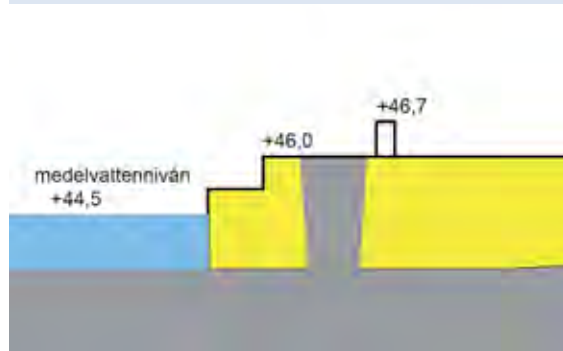
Bebyggelseutveckling i Hamnstad

- Moderna och attraktiva bostäder samt händelserika och trygga boendemiljöer ska känneteckna Hamnstad.
- Mångfald och funktionsblandning ska eftersträvas för att skapa trygga sociala miljöer, ett rikt och varierat kulturliv och dynamiska mötesplatser för offentliga verksamheter och näringsliv.
- Hamnstadens bebyggelse ska präglas av en blandning av gammalt och nytt och variationsrikedom i skala och arkitektoniska uttryck. Äldre byggnader och byggnadsdelar med referenser till platsen och olika industrihistoriska epoker kan utnyttjas för att berika nya sammanhang.
- Nya Stadens kvartersstruktur med skyddade innergårdar och små sammanhängande kvarter har gett inspiration till Hamnstadens utformning.
- Nya byggnader skall knyta an höjdmässigt till Lidköpings befintliga bebyggelse med en våningshöjd på mellan 2 till 6 våningar. Någon enstaka byggnad kan medges högre våningsantal.

Variationsrik bebyggelse

HAMNSTADEN - STRATEGIER OCH ÅTGÄRDER

Sektion vid stranden (avser höjdsystem RH00)

Kartan visar översvämningsscenario i Lidköping om vattennivån höjs till +46,7 (RH00)

Bebyggelse i områden med översvämningsrisk

Strategi

En förutsättning för att kunna bebygga området är att hitta lösningar som förhindrar risken för översvämning i framtiden.

Åtgärd

I Hamnstadens tillämpas planeringshöjden + 46,7 (RH00 Lidköping). Fasta installationer och bjälklag skall klara en översvämning på en nivå av + 46,7 m.

En etappvis uppbyggnad av översvämningskyddet utförs. I första etappen anläggs ett grundskydd på + 46,0 m.

Därefter görs en påbyggnad som klarar nivåer runt + 46,7 m.

Grundskyddet innebär att strandpromenaden höjs till en nivå på + 46,0 m och utgör ett fast skydd. Denna höjning gäller för området som gränsar mot Väneren. Åtgärden ses som en delösning av att valla in ett större område.

Semi-permanenta lösningar görs på strandpromenaden i norr för att klara nivån + 46,7 m.

Det kan t.ex. göras i form av en låg genombruten mur som förses med i-balkar. Om vattnet skulle nå kritiska höjder sätts öppningarna igen. Muren kan utformas på olika sätt och till exempel byggas in som ett trädäck med sittplatser.

Kajkanten ut mot Lidan höjs genom en temporär översvämningsbarriär för att klara nivån + 46,7 m.

En kostnadsnyttoanalys har tagits fram för Västra hamnen som visar vilka kostnader som är förknippade med en översvämning och vad förebyggande åtgärder kan uppskattas till (Actea 2012-01-04). Den stora kostnaden i samband med en översvämning är kopplad till produktionsbortfallet för verksamheterna i området. Utredningen visar att det är mycket lönsamt, ur ett samhällsperspektiv, att genomföra åtgärder i syfte att skydda Västra hamnen mot översvämningar.

2012-02-08 beslutade kommunstyrelsen att en detaljprojektering av åtgärderna nedan skall utföras:

- Byggnation av strandpromenad till en höjd på + 46,0 m.
- Byggnation av slitsmur, för att förhindra urlakning från förorenade områden
- Byggnation av en kombinerad översvämningspark och fördröjningsdamm i anslutning till Hamnstadens.

Åtgärderna ska svara för ett grundskydd på +46,0 m.

På avloppsreningsverket krävs en rad åtgärder för att klara stigande vattennivåer, bl.a. styrning av inkommande flöden via pumpstationerna, ny utloppsledning som säkerställer att vatten kan pumpas ut från reningsverket när mottrycket från Vätern överstiger normalt tryck, nya pumpar vid pumpstation inklusive 400 m ledning för att klara bräddningskapaciteten till Lidan, säkerställning av reservkraft, samt invallning av reningsverket m.m.

Om åtgärden genomförs kan den ge positiva effekter, vid höga vattenstånd, för de delar av Lidköping som är belägen väster om Lidan.

- Fördjupade utredningar angående täthet och stabilitet behöver genomföras i kommande planering, innan arbete med uppbyggnad av översvämningsskydd startas.

Bebyggelseutveckling i verksamhetstäta områden angående risk

Strategi

För att möjliggöra omvandlingen i västra hamnen från ett område för tung industri till en blandstad där verksamheter blandas med bostäder, service, handel, kontor med mera, kommer åtgärder att krävas.

Åtgärd

För att utreda och kartlägga vilka miljöstörningar och olycksrisker som berör Hamnstadsprojektet har både en miljökonsekvensbeskrivning (MKB, SWECO 2011) och en riskanalys (Brandskyddslaget 2010) tagits fram. I MKB:n beskrivs både skyddsavstånd och uppmärksamhetsavstånd till berörda verksamheter.

När det talas om skyddsavstånd för tillståndpliktiga verksamheter i Västra hamnen, tas det hänsyn till både miljö-, hälso- och säkerhetsaspekter. Skyddsavstånden är generella och tar hänsyn till att en verksamhet även på sikt ska kunna fungera på den aktuella platsen, med hänsyn tagen till rådande förhållanden.

De riktvärden för skyddsavstånd som ges i Boverkets "Bättre plats för arbete" (Allmänna råd 1995: 5) är inte juridiskt bindande utan vägledande för bedömningar. Den effekt ett skyddsavstånd har kan uppnås genom att särskilda åtgärder vidtas.

Riskanalysen omfattar olycksrisker, det vill säga plötsliga och oväntade händelser för liv och hälsa för de människor som vistas inom det studerade området. I den tas inte hänsyn till långsiktiga ef-

fekter av hälsofarliga ämnen, buller eller miljöfarliga utsläpp. Verksamheterna har analyserats utifrån "Lagen om skydd mot olyckor" (2003:778) 2 kap. 4 §. I rapporten konstateras att ingen av verksamheterna i Västra hamnen klassas som farlig verksamhet enligt denna lag.

Riskanalysen har kommit fram till uppmärksamhetsavstånd för de verksamheter som bedöms medföra risker och som ska beaktas i den fortsatta planeringen av Hamnstaden. Brandskyddslaget gör en samlad bedömning att området går att exploatera med bostäder.

Uppmärksamhetsavstånd till de verksamheter som ska beaktas i den framtida planeringen utifrån olycksrisk är:

SNA Europé	100 m
E. Sabel	100 m
St 1 bensinstation	25 m
Framtida Marin bränslestation	25 m
Micore Plast	25 m
Lantmännen gödselterminal	270 m
Kinneullebanan	30 m

Nödvändiga utredningar och åtgärder beskrivs på sidorna 84-96, längre fram i dokumentet.

Bebyggelseutveckling nära riksintresset Vänerhamnar

Strategi

Hamnen i Lidköping är klassat som riksintresse och är av vital betydelse bland annat för lantbrukets behov i det omgivande slättlandskapet.

Verksamhetslokaler med liten omgivningspåverkan som kan samexistera med bostäder föreslås därför närmast Lidan. På så sätt skapas en skärm mellan riksintresset och bostäderna.

Bostäder tillåts därmed inte närmast Lidan eftersom detta kan utgöra en begränsning för Vänerhamns verksamhet.

Åtgärd

För att möjliggöra bostäder i Pirhusområdet och Rörstrandsområdet behöver utbredningen av uredningsområdet klarläggas. Detta kommer att utredas under detaljplanearbetet.

Östra hamnen sedd från pirarna vid Lidan

Del 2 PLANFÖRSLAG

Hamnstaden år 2030

Kartan utgör en illustration som visar en möjlig utformning av planområdet

FÖRESLAGEN MARKANVÄNDNING

Markanvändningskartan redogör i stora drag för den markanvändning som föreslås i området i framtiden. Kartan bekräftar den pågående markanvändning som föreslås fortgå och utvecklas, samt visar den framtida markanvändning i de delar som på sikt kommer att omvandlas eller nyexploateras.

Bostäder (B)

De gula områdena planeras för bostäder och planläggs som Bostäder, med inslag av viss service och handel. Bostäder planeras i olika upplåtelseformer och planförslaget innehåller ca 1500 bostäder. Etablering av nya bostäder sker dels genom att bebygga oexploaterad mark och genom omvandling av områden som tidigare använts för olika verksamheter.

Småbåtshamn (WV)

Småbåtshamn som inte har störande verksamheter. Befintlig hamnverksamhet planläggs som Småbåtshamn. Ytterligare ett område för småbåtshamn föreslås.

Hamn/bostäder (VB)

Området i anslutning till verksamheten i småbåtshamnen planläggs som Hamn för fritidsbåtar så att verksamheten skall kunna utvecklas. Här föreslås även bostäder med lokaler i bottenvåningen som medger restauranger, caféer, service etc. och ett torg.

Service, handel och kontor (C)

Rörstrandsområdet planläggs för pågående och framtida markanvändning för verksamheter som Service, handel och kontor. Hit koncentreras verksamheter och bildar ett tydligt centrum i stadsdelen som knyter an till Lidköpings centrum.

Reningsverk (E)

Befintlig verksamhet planläggs som Reningsverk.

Museum, folkpark och konferens (R)

Framnäs verksamheter planläggs som Museum, folkpark och konferens. Området ges möjlighet att utveckla sin verksamhet i anslutning till pågående.

Friluftsområde och camping (N)

Campingens verksamhet och omgivning planläggs som Friluftsområde och camping.

Park (PARK)

En ny offentlig badstrand planeras och utfyllnad av strandområdet planläggs som Park. Här finns utrymme för att anlägga en dagvattendamm.

Parkering (P)

Område som föreslås för främst parkering.

Blandad verksamhet förenlig med bostäder (Ö)

Befintliga verksamheter planläggs som Blandad verksamhet förenlig med bostäder. Vid framtida nyetablering tillåts endast verksamheter med begränsad områdespåverkan som kan samexistera med föreslagna bostäder. Verksamheterna får inte vara störande för de boende.

Utredningsområde

Områden som på sikt föreslås ha en annan användning planläggs som Utredningsområde. Lämpligt för verksamheter med begränsad områdespåverkan. Bostäder tillåts ej utmed Lidan, då detta kan utgöra en begränsning för riksintresset Vänerhamnars verksamhet.

Vattenområde (W)

Vänern utgör vattenområde och planläggs därmed som Vattenområde. I planförslaget föreslås förändringar i strandlinjen.

Idrott (Y)

Framnäs idrottsområde planläggs som Idrott.

Riksintresse för Järnväg

Kinnekullebanan är av riksintresse sedan juli 2010. 30 meter från spårmittpå vardera sidan om spåret ska beaktas och nya byggnader bör inte uppföras. En framtida elektrifiering av spåret får inte försvåras.

REKOMMENDATIONSKARTA FÖR PLANERAD BEBYGGELSE

OMRÅDESBESKRIVNINGAR

Planförslaget innehåller ca 1500 lägenheter vilket möjliggör en befolkningsökning med 3500 invånare i tätorten. Lokaler för verksamheter lokaliseras företrädesvis i bottenvåningar längs med viktiga stråk och offentliga rum.

Bebyggelsen planeras uppföras i 2-6 våningar. Någon enstaka byggnad kan ges möjlighet att uppföras högre (än två till sex våningar). Visionen med Hamnstaden är att det skall finnas en blandning av storlekar på lägenheter med olika upplåtelseformer.

I planförslaget delas bebyggelsen in i olika kvarter och delområden. Tanken är att skapa en mångfald av olika typer av bebyggelse och blanda kvarterstrukturer för att ge varje område en egen karaktär. I planförslaget skapas nya platser och offentliga rum och stråk. Aktuella områden redovisas på kartan intill, samt beskrivs utförligare på följande sidor.

Bebyggelseområden (preliminära namn)

Småbåtshamnen med Hamnhusen, Tegnestuen Vandkunsten

Planläggs för

- Bostäder
- Lokaler för båtlivet och andra verksamheter

3-4 våningar

Hamnhusen

I planförslaget utvecklas småbåtshamnen med ytterligare hamnfunktioner och bostäder. Nya bostadshus föreslås på den östra sidan som skapar ett tydligt rum kring småbåtshamnen. Området kommer att bli en viktig målpunkt i Hamnstaden med plats för liv och rörelse. I planen ges utrymme för nya verksamheter relaterade till båtliv.

Båtklubbens verksamhet är en viktig resurs för Hamnstaden. Nya byggnader får inte hindra båtaras sjösättning. Om båtklubbens nuvarande lokaler inte kan vara kvar i befintlig byggnad ersätts denna med nya lokaler inom småbåtshamnens område.

Byggnaderna uppförs med en förhöjd bottenvåning för att möjliggöra lokaler i bottenvåningen.

Avståndet mellan framtida bostäder (det privata) och strandpromenaden (det offentliga) ska vara tillräckligt brett och allmänt tillgängligt så att allmänhetens tillträde till området och till vattnet säkerställs.

Strandhusen

Området utgörs idag av naturmark och av kvarteret Kniven, före detta Shells fastigheter. Det utreds vidare om ett par av betonginvallningarna kan användas som skatepark, parkeringshus lekplats eller liknande. I anslutning till de bevarade betongcylindrarna föreslås ett stadsdelstorg som länkar samman allén med strandhusen och stranden.

Området planeras främst för bostadsbebyggelse. Kvarteren ordnas i en dynamisk struktur med huvudsakligen flerbostadshus. Husen kommer att variera i höjd från två till fem våningar, där de högre byggnadsvolymerna tillåts mot den nya allén. Byggnadshöjden trappas ner mot vattnet. Byggnaderna placeras i öst-västlig riktning, vilket kommer att ge goda utsiktsmöjligheter för de boende och skapa utrymme för offentliga ytor och mötesplatser mellan husen. Dessa platser kommer att ligga skyddade mot den nordliga vinden.

Området är idag ett populärt strövområde längs med vattenbrynet. I planförslaget föreslås strandlinjen flyttas västerut för att skapa bättre kvarterstruktur och ge plats åt strandpromenaden. I gränsozonen mellan den nya bebyggelsen och fri-luftsområdet vid Framnäs är det viktigt att strandlinjen behåller en offentlig karaktär.

Perspektivet visar hur miljön vid Strandhusen kan utformas, Tegnestuen Vandkunsten

Planläggs för

☒ bostäder

2-5 våningar

Pirhusen

Området utgörs idag till stor del av impedimentytor. I planförslaget föreslås området bebyggas med bostäder.

Öster om Lidan finns idag hamnverksamhet och tyngre industrier som genererar damm och buller. Med hänsyn till dessa förhållanden föreslås markanvändningen i kvarteren utmed Lidan planläggas som utredningsområde. Bostäder tillåts inte närmast Lidan då detta kan begränsa verksamheten för riksintresset Vänerhamnar. Eventuellt kan det vara lämpligt för verksamhets- och kontorsändamål. Kommande utveckling och utredningar får utvisa den framtida användningen.

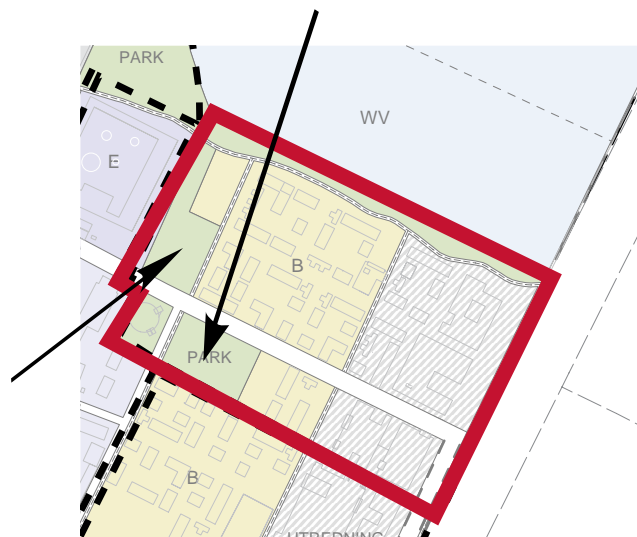
Piren som sträcker sig ut i Väneren vid Lidans mynning kommer genom förslaget att bli mer tillgänglig och utgöra en spännande del av strandpromenadens sträckning.

Området närmast öster om reningsverket, fram till Fiskaregatans förlängning, planläggs som park. Området ska inte användas för bostadsbebyggelse utan kan i ordningsställas som en offentlig plats och/eller utformas som en dagvattendamm. Platsen kan även fungera som en spridningskorridor till vattnet. En av Hamnstadens återvinningsstationer föreslås placeras här.

Pirhusområdet föreslås byggas ut med en kvartersstruktur som inspireras av Nya staden. Kvarteren föreslås struktureras på ett varierat sätt med flera indragningar och öppningar för att skapa en intressant boendemiljö. Tanken är att utveckla en urban, tät struktur med relativt smala gator. En komplet-

terande småbåtshamn föreslås norr om Pirhusen.

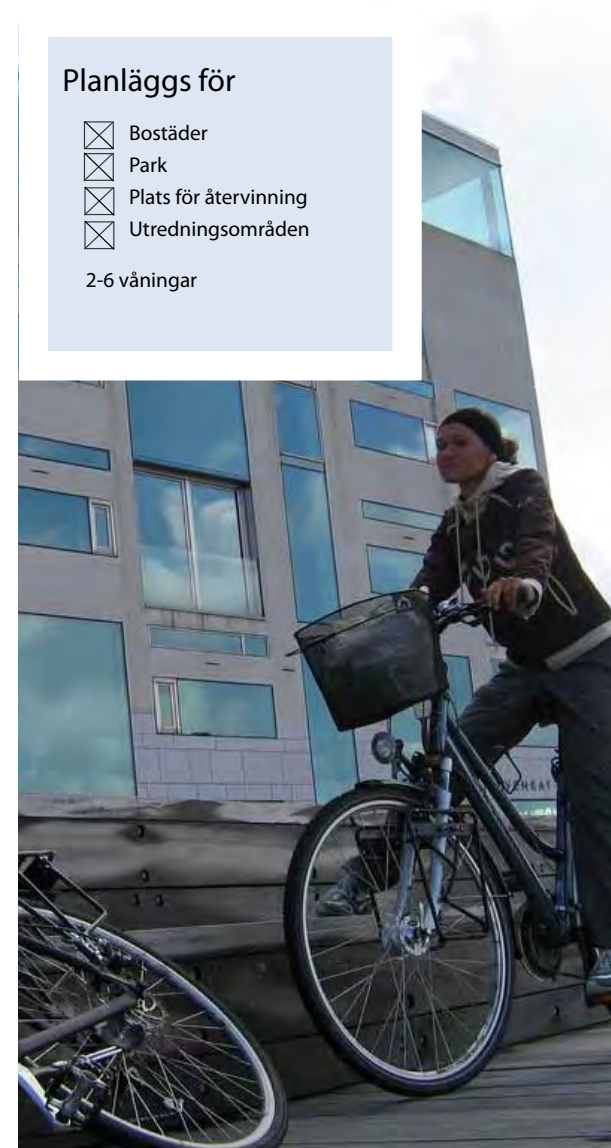
I hörnet av Fiskaregatan och Strandgatan finns en stor yta där man från Rörstrand bl.a. slängde porslinskross. I dag finns en äng med orkidéer på den gamla porslinstippen. Kalken i jorden gynnar orkidéerna. I förslaget anläggs en park som tar tillvara det naturliga beståndet och platsens historia.

Planläggs för

- Bostäder
- Park
- Plats för återvinning
- Utredningsområden

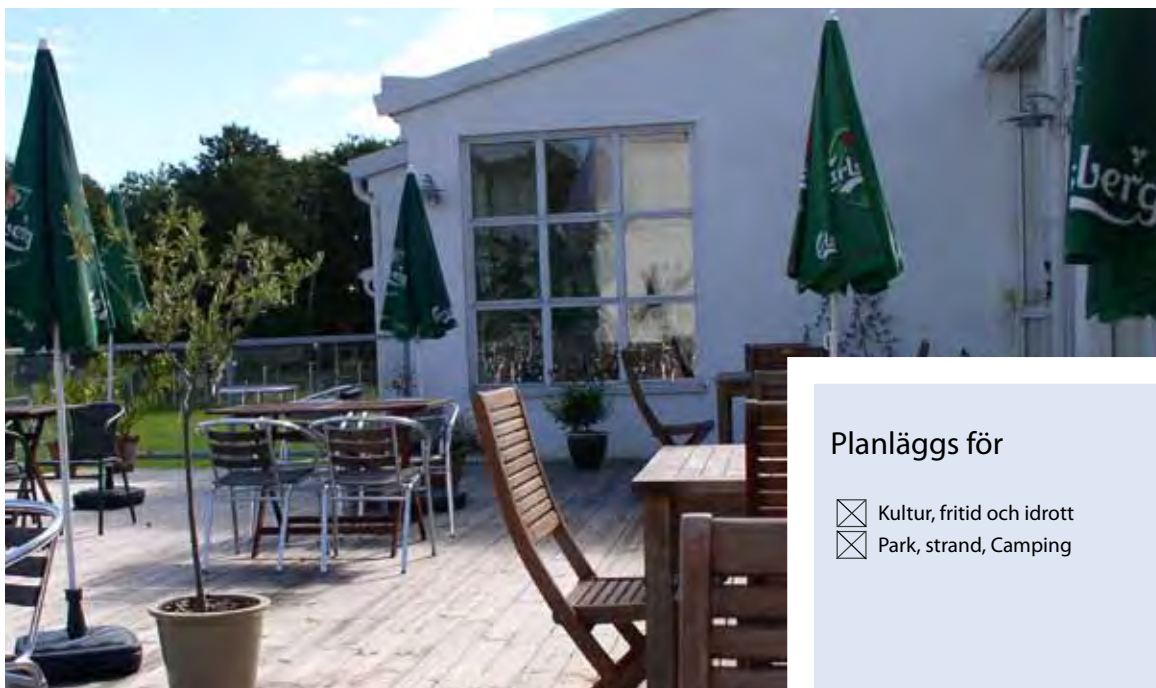
2-6 våningar

Västra Hamnen Malmö

Utomhusbassängen vid Framnäs

Vänermuseét

Planläggs för

- Kultur, fritid och idrott
- Park, strand, Camping

Framnäs

Framnäs är idag en viktig tillgång i Lidköping. I området finns Vänermuseet, Folkets Park, utomhusbad, camping och idrottsparken Framnäs. Planförslaget syftar till att stärka Framnäs och lokalisera verksamheter hit som bygger vidare på de turist-, idrott- och kulturverksamheter som är befintliga. Mark reserveras öster om Vänermuseet för en byggnad med ett offentligt innehåll. Framnäs verksamheter planläggs som kultur, fritid och idrott.

I planförslaget föreslås att stranden vid Framnäs förbättras. Olika alternativ utreds för att förbättra vattenkvaliteten för att i framtiden kunna skapa bättre badmöjligheter. Ett alternativ är att skapa en större dagvattendamm som renar befintliga dagvattenutsläpp och att omgivningen utformas till ett grönområde som fungerar som en översvämningsspark vid höga vattenstånd. Kommande planering och utredningsarbete får visa vilken utformning och omfattning som är lämplig. I förslaget planläggs området som parkområde.

Öster om Framnäs planeras den nya bebyggelsen, Strandhusen, som gör att staden kommer närmare Framnäs. De nya invånarna kan bidra till att aktivitet och människor finns i området under hela dygnet, vilket kan bidra till att Framnäs kommer att upplevas som en tryggare plats att vistas på.

Stranden

Att förbättra vattenkvaliteten och göra det möjligt att bada i Vänern i centrala Lidköping är en strategiskt viktig utgångspunkt för Hamnstadsprojektet. Det har också bäring på ett beslut i Kommunfullmäktige om att tillskapa en ny central badstrand med blå flagg, vilket gynnar hela Lidköping och turistnäringen.

För att tillskapa möjligheter för bad i Vänern måste en ny strand anläggas på ett större vattendjup än inne i Framnäsvisken. Utredningar som genomförts visar att strandlinjen behöver flyttas cirka 300 meter ut i Vänern.

Mellan den befintliga strandlinjen och den nya föreslagna stranden kan en dagvattendamm anläggas. På detta sätt kan man hantera de två stora dagvattenutsläpp som mynnar i viken idag. Dammen har en reningsfunktion som ger positiva effekter på vattenkvaliteten i Kinnevisken och blir en stor tillgång i Framnäsområdets landskapspark. Anläggningen kan även hjälpa till att hantera höga dagvattenflöden vid framtida höga vattenstånd. Dammen är inte till för bad och ska utformas på ett sådant sätt att den inte heller lockar till bad.

Planläggs för

☒ Strand, Park

Framtida strandbad i Lidköping?

Scaniabadet Västra hamnen Malmö

”Mellanrummet”

”Mellanrummet” är det stadsrum som sträcker sig i öst-västlig riktning mellan Nya staden och Hamnstaden. Genom området löper två kommunikationsstråk, Kinnekullebanan och Kållandsgatan som utgör en tydlig barriär. Området har en gång varit en del av Lidköpings bangård med flera järnvägsspår för omlastning till omkringliggande industrier.

Idag är området ett stadsrum med få kvaliteter. Förutom trafikytor finns en splittrad bebyggelsestruktur med viss handel och småindustri. Stora delar av området används som parkerings för verksamheter och centrumhandel.

”Mellanrummet” kommer även i framtiden ha stora ytor för parkering. Området föreslås planteras med fler träd för att ge upplevelsen av ett grönt, trevligare stadsrum. Området kan med fördel få en gemensam markbeläggning som signalerar ett sammanhållet urbant rum. Genom att förstärka kopplingen mellan det befintliga och det planerade med en sammanhållen yta kan Kinnekullebanans och Kållandsgatans barriäreffekt upplevas mindre påtaglig i framtiden. Inga nya byggnader föreslås i detta område.

Fastigheterna Mullvaden 1, 2 och 3 och Sågen 1 är i Översiktsplan 2003 utpekade som kulturhistoriskt värdefullt område. Samlingsnamnet för området ”Elektriska kvarn”, finns dokumenterad i boken ”Tidernas Lidköping – staden och bygden” (1991). Kvarterets kulturvärden skall beaktas. Detaljerna för hur värdena skall tas tillvara utreds i detaljplaneskedet.

När Hamnstaden utvecklas kommer behov av nya rörelsestråk i nord-sydlig riktning att uppstå genom ”Mellanrummet”. Torggatans förlängning genom Rörstrand, Fiskaregatan och Skepparegatan är exempel på sådana stråk.

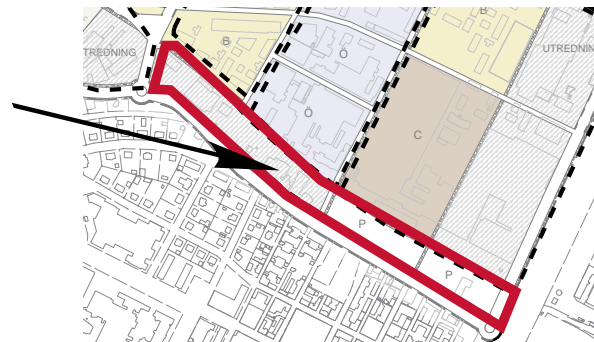
Trafikseparerade gång- och cykelbanor finns i form av tunnel under Kållandsgatan och Rörstrandsbron, samt gång- och cykelfält över järnvägsbron. För att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter behöver möjligheterna för ytterligare en plan-schild gång- och cykelväg under järnvägen och Kållandsgatan beaktas i framtida planering.

Nedlagt industrispår vid Framnäs

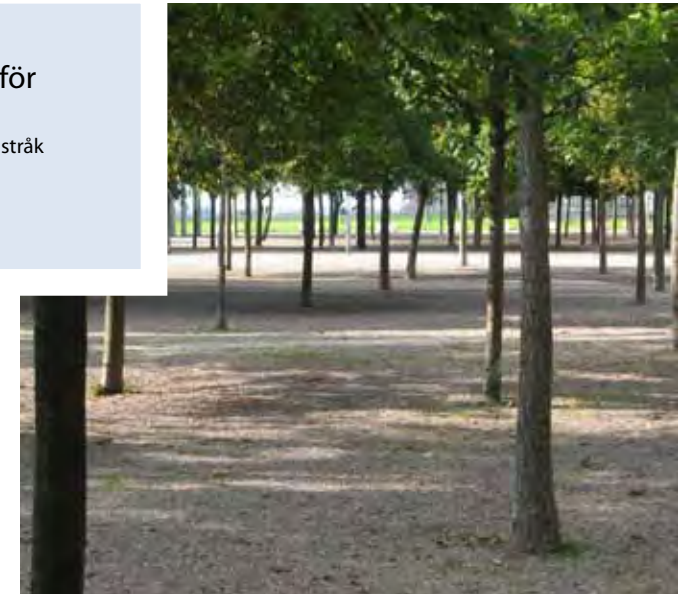
Planläggs för

☒ Offentligt stråk

”Mellanrummet” betraktas som en paus mellan bebyggelsen på ömse sidor av det och den nya gestaltningen ger en mer positiv upplevelse för resenärer med tåg eller bil genom Lidköping.

”Mellanrummet” blir en viktig länk i gång- och cykelnätet. Ett grönt cykel- och gångstråk föreslås på det gamla industrispåret som passerar Framnäs. Det kommer att utgöra en naturlig länk mellan centrala staden och Framnäs.

Exempel på hur Mellanrummet kan utformas som en grön parkering.

Alléhusen

I kvarteren väster om Skepparegatan finns idag pågående verksamheter med bland annat ett gjuteri i den södra delen. Norr om gjuteriet har kommunen förvärvat marken i kvarteret Kniven som tidigare tillhörde Shell.

Alléhusen kommer att byggas ut i flera etapper där den norra delen kan bebyggas relativt tidigt. De södra delarna bebyggs mycket senare och utbyggnadstakten beror främst på de pågående verksamheter som kräver ett visst avstånd till ny bebyggelse.

I planen föreslås en variation av byggnader med flerbostadshus och stadsradhus. Med stadsradhus ges möjlighet att få en skyddad, privat uteplats och en liten lättskött trädgård som kan vara ett alternativ till villan. Strukturen föreslås bli relativt stram och rätvinklig i likhet med Nya staden.

Planläggs för

- Bostäder
 - Parkering
- 2-6 våningar

Stadsradhus Västra Hamnen Malmö

Stadsradhus i Viken, Tegnestuen Vandkunsten

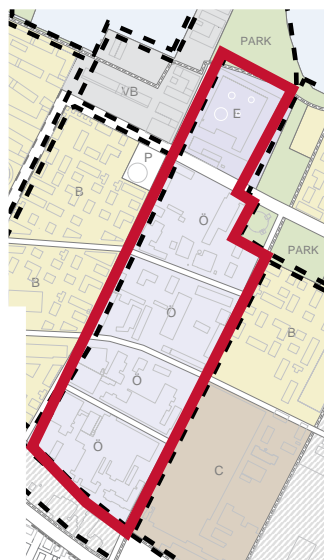
Stadsradhus Västra Eriksberg, Liljewall arkitekter

Illustration Allén ut mot småbåtshamnen, Tegnestuen Vandkunsten

Ny befintlig bebyggelse i verksamhetskvarteren

Planläggs för

☒ Verksamheter

Området är till stor del redan utbyggt. Kan på sikt förtätas och utvecklas i framtiden. Reningsverket skall vara åtgärdat när de första bostäderna står färdiga för inflyttning.

Sandlagret i verksamhetskvarteren, f.d. reningsverket

Verksamhetskvarteren

Verksamhetskvarteren

I dag finns olika typer av verksamheter i de centrala kvarteren mellan Skepparegatan och Fiskaregatan. Verksamheterna kommer under överskådlig tid att finnas kvar i nuvarande omfattning. Det är viktigt att under kommande detaljplanering styra så att inga tyngre verksamheter kan etableras. Tanken är att Hamnstaden ska utvecklas till en blandstad med både bostäder och arbetsplatser. Verksamhetskvarteren är en viktig resurs för hela planområdets innehåll.

Visionen är att nytt och gammalt kan existera sida vid sida, vilket ger området en tydlig och unik karaktär.

Reningsverket norr om Strandgatan kommer att vara i aktivt bruk under överskådlig tid. Känd teknik och erfarenhet finns för att utforma reningsverket på ett sådant vis att det går att bygga bostäder i nära anslutning.

Rörstrandsområdet

Spänningen i det f.d. fabriksområdet bygger på den variation som det organiskt framvuxna industrilandskapet ger. Varje epok har gett ett avtryck av sin tid i form av skiftande konstruktioner, byggnadsmaterial, utförande, kulör och textur.

Fabriksgatan domineras av KMT:s (tidigare Lidköpings Mekaniska Verkstad) långa fasad och Rörstrands porslinsfabrik.

Lidköping Mekaniska Verkstads (LMV) är uppförd i tidstypisk tegelarkitektur från slutet av 1800-talet. Fönsterbandens upprepade och närmast rytmiska indelning utmed hela fasaden vetter mot centrala Lidköping och är en viktig del av hela det nuvarande industriområdets uttryck.

Västsidan av LMV:s industribyggnad utgörs av en lång brandvägg som ger intryck av en mur som klyver kvarteret Städet i två delar. Tidigare fanns här verkstadslokaler som numera är rivna.

Idag planeras en öppning av Torggatan och förbindelsegången mellan porslinsfabriken och KMT (tidigare LMV) kommer att rivas. Torggatan förlängs genom Rörstrandsområdet vilket gör att området och stadens centrum kopplas samman.

Rörstrands porslinsfabrik är en central del av Lidköpings identitet och har ett stort nationellt intresse som en unik porslinshistorisk miljö. Området har som sådant ett mycket högt bevarandevärde. Fabriken huvudbyggnad är uppförd under 1910-talets början. Fasaden är mönstermurad med ljus kalksten och rött tegel.

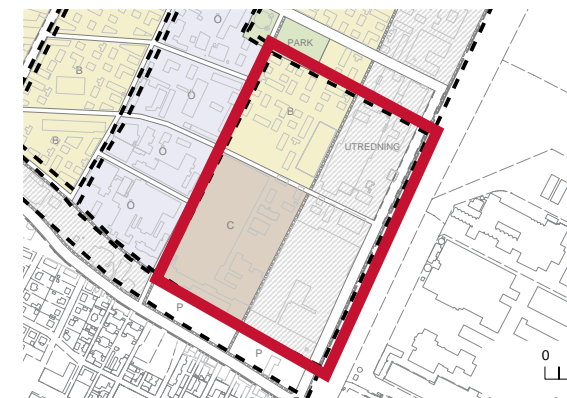
Det platsgjutna magasinet (även kallat Sibirien, porslinsindustrins tidigare råvarumagasin) har kulturhistoriska värden genom sin råa och ursprungliga karaktär. Det estetiska uttrycket med exponerade formbrädsuttryck, som fått sin form utav att betongen gjutits på plats, förebådar den modernistiska strömning som kom att bli normgivande för svensk arkitektur under slutet av 1950-talet.

Skorstenen, som hör till den tidigare funktionalistiskt utformade panncentralen, är en symbol för områdets industriella karaktär och ett viktigt landmärke i området.

Gjuteriet i kvarteret Städet 16 (tidigare Vestas) är en av de mest värdefulla och ursprungliga industribyggnaderna i Västra hamnen eftersom funktionen och formen är tämligen orörda. I fönstersättningen finns ett kärnvärde där fönsterbanden upprepas rytmiskt och löser upp de långa, höga fasaderna. Genom att betona kärnvärdena och återskapa 'baksidans' forna glans, kan anläggningen tillföra stora miljöskapande värden till området.

1920-talets kommunala reningsverk utgör en spännande kontrast till skalan i den omgivande miljön (se bild på sidan 36).

Även hamnkranarna är starkt laddade symboler för hamn-

Rörstrandsområdet

Planläggs för

- Bostäder
- Utredningsområde för verksamheter kultur handel och kontor.

verksamheten och kan bli viktiga landmärken för den blivande stadsdelen.

Sedan porslinsstillverkningen upphörde 2005 har Rörstrand omvandlats från ett slitet industriområde till ett område med ett varierat utbud av arbetsplatser, butiker, restauranger, caféer, skola och museum. Början till en torgbildning finns i inne i området.

Norr om Rörstrands långa byggnad finns en större parkeringsyta för verksamheterna inom området. Ett parkeringshus kan på sikt bli aktuellt för att frigöra mark för annan bebyggelse till exempel bostäder. De stora äldre industribygganderna fylls med nytt innehåll.

Utvecklingstrategi:

- Torggatan förlängs genom Rörstrandområdet vilket gör att området och stadens centrum kopplas samman.
- Torggatan utvecklas till ett viktigt huvudstråk för gående till Hamnstaden och strandpromenaden.
- Renoveringar samt nybyggnationer i Rörstrandsområdet ska ske med stor varsamhet och med hänsyn till områdets helhetsuttryck.
- Utnyttja gamla industrilokaler och kulturmiljöer som en tillgång för kultur och näringslivet.
- Bostäder tillåts inte i kvarteret närmast Lidan då detta kan begränsa verksamheten för riksintresset Vänerhamnar.

Rörstrandsområdet

Före detta Silon i Rörstrandsområdet som numera är ombyggd till en restaurang.

Planläggs för

☒ Promenadstråk

Norra hamnen i Helsingborg

Norra hamnen i Helsingborg

Strandpromenad

En strandpromenad har länge varit efterfrågad i Lidköping. Strandpromenaden finns idag påbörjad fram till Vänerblick.

I planen ingår strandpromenaden som en viktig del. Promenaden utgör det element i stadsstrukturen som kommer att länka de olika bostadskvarteren till varandra och utgöra ett viktigt stråk för hela staden.

Om hela promenaden byggs ut kommer den att bli cirka fem kilometer lång och erbjuda en vandring med helt olika karaktärer från Nya stadens torg till Vänerblick. Längs hela promenaden finns Vänerblick närvarande.

Strandpromenaden inom en 3-5 meter bred zon längs Vänerblick och Lidan skall inte bebyggas. Strandpromenaden utgör samtidigt delar av ett översvämningsskydd med både semipermanenta och tillfälliga installationer.

TEMATISKA KARTOR OCH BESKRIVNINGAR

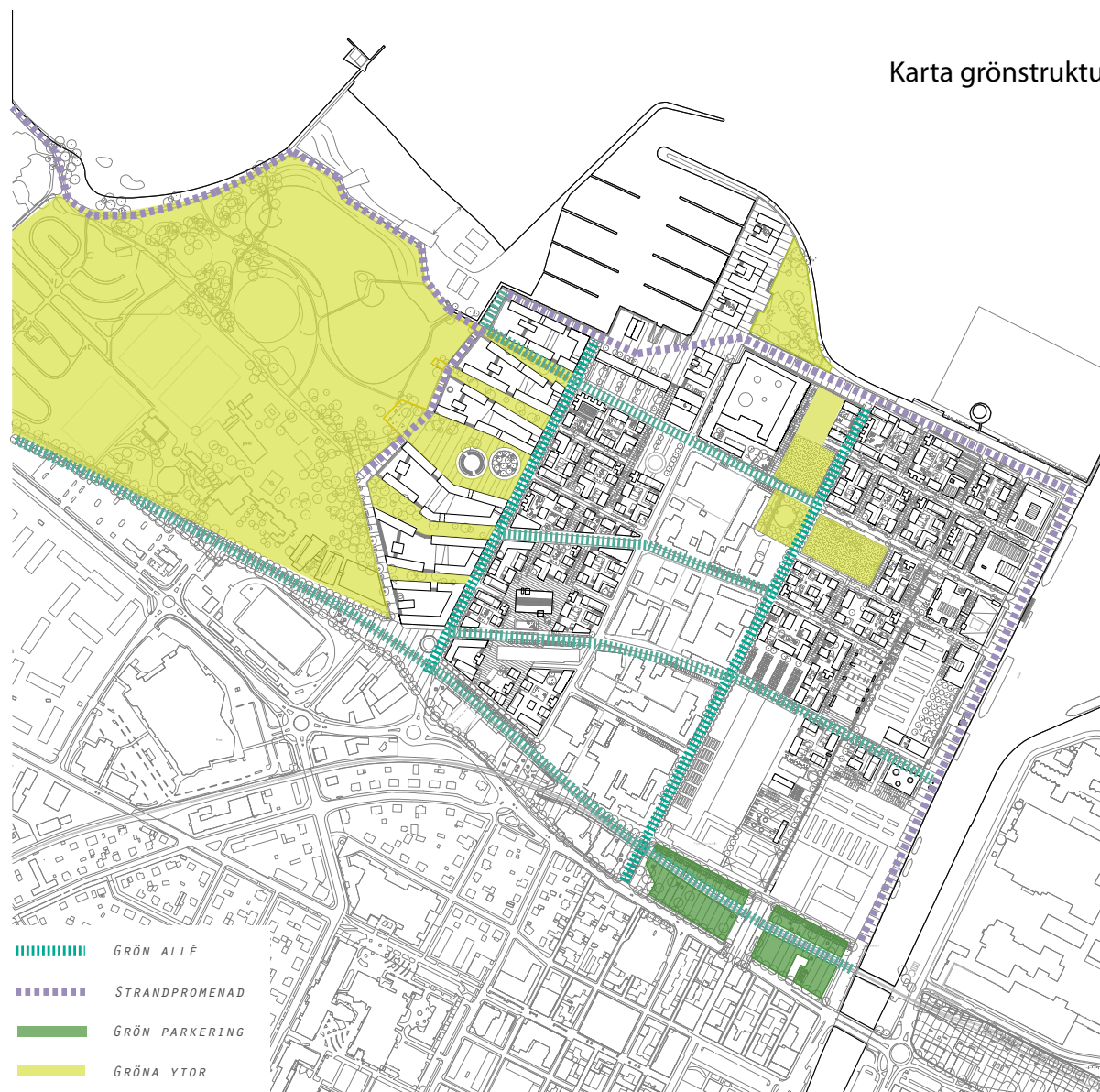
Grönstruktur

Grönstrukturen binder samman stadslandskapet och har betydelse för människors hälsa och trivsel. Grönska kan också fungera som klimatförbättrare, rena luften samt utgöra ett viktigt stadsbyggnadselement. Gröna rum och strukturer ger karaktär åt staden och hjälper människor att orientera sig. I Hamnstaden är tanken att grönska ska vara synlig och närvarande på flera olika sätt. Grönytor ska vara möjliga att nå inom 5 minuters gångavstånd och länkarna mellan dessa ytor ska också ha gröna inslag så att "biologiska förflyttningar" möjliggörs.

Gröna mål:

- Säkerställa värdefull grön mark, så att den inte exploateras.
- Grön mark skall skapa ett samspel mellan natur-, rekreations- och fritidsområde.
- Skapa rika och varierande biotoper med stor mångfald.
- Skapa gröna korridorer för att underlätta den biologiska spridningen

Karta grönstruktur

Sociotopkartering

I förslaget har sociotopkartering ingått som en metod för att analysera och kartlägga grönstruktur och friytor i planområdet. Sociotopkartering utgår från sociala värden och ingår som en viktig dimension av hållbarhetsaspekten. Patrik Grahn, professor vid SLU Alnarp, har tagit fram en metod som identifierar åtta baskaraktärer i utemiljön som människor efterfrågar i en park, ett bostadsområde eller stadsdel.

Utifrån de åtta baskaraktärerna har en variation av sociotoper arbetats in i förslaget, se karta på sidan 42.

De åtta baskaraktärerna:

Det rofyllda

Uttrycker människans behov av en plats som ger lugn. På dessa platser är det naturens ljud som dominerar.

Det vilda/artrika

På dessa platser handlar det om en fascination inför naturen eller ett naturobjekt men också om möjligheten att se och höra fåglar, djur och insekter.

Det artrika

Platser som visar upp en variation av arter. Kan exempelvis vara platser med många vårbloster med mera.

Rymd, kontemplation

Platser som gör att man känner att man kliver in i en annan värld.

Allmänningen

Plats för gemensamma aktiviteter.

Lustgården

Platsen där barn och vuxna kan umgås i trygghet. Denna plats ska helst vara omgärdad, med staket, häck eller dylikt. Den här karaktären handlar om behovet av platser för skilda aktiviteter såsom lek, odling/plantering eller bygge.

Centrum/festen

Platser som utgör mötesplatser som torg eller parker.

Kulturen

Platser som visar upp spår av tidigare generationer och utgör en del av det historiska arvet.

Exempel Kulturen, proslinskross från Rörstrandsfabriken

Exempel på Det rofyllda, en grön oas

Exempel Rymd, kontemplation, förundras över naturen

Utifrån de åtta baskaraktärerna har ovanstående variation av sociotoper arbetats in i förslaget.

Trafikstruktur

Hamnstaden är centralt belägen i Lidköping och det finns goda möjligheter att skapa en hållbar stadsdel med goda kommunikationer och trygga gång- och cykelvägar. Det är viktigt att utforma en trafiksäker, tillgänglig, trygg och estetiskt tilltalande miljö så att ett naturligt flöde av fotgängare och cyklister skapas mellan Hamnstaden och övriga stadsdelar.

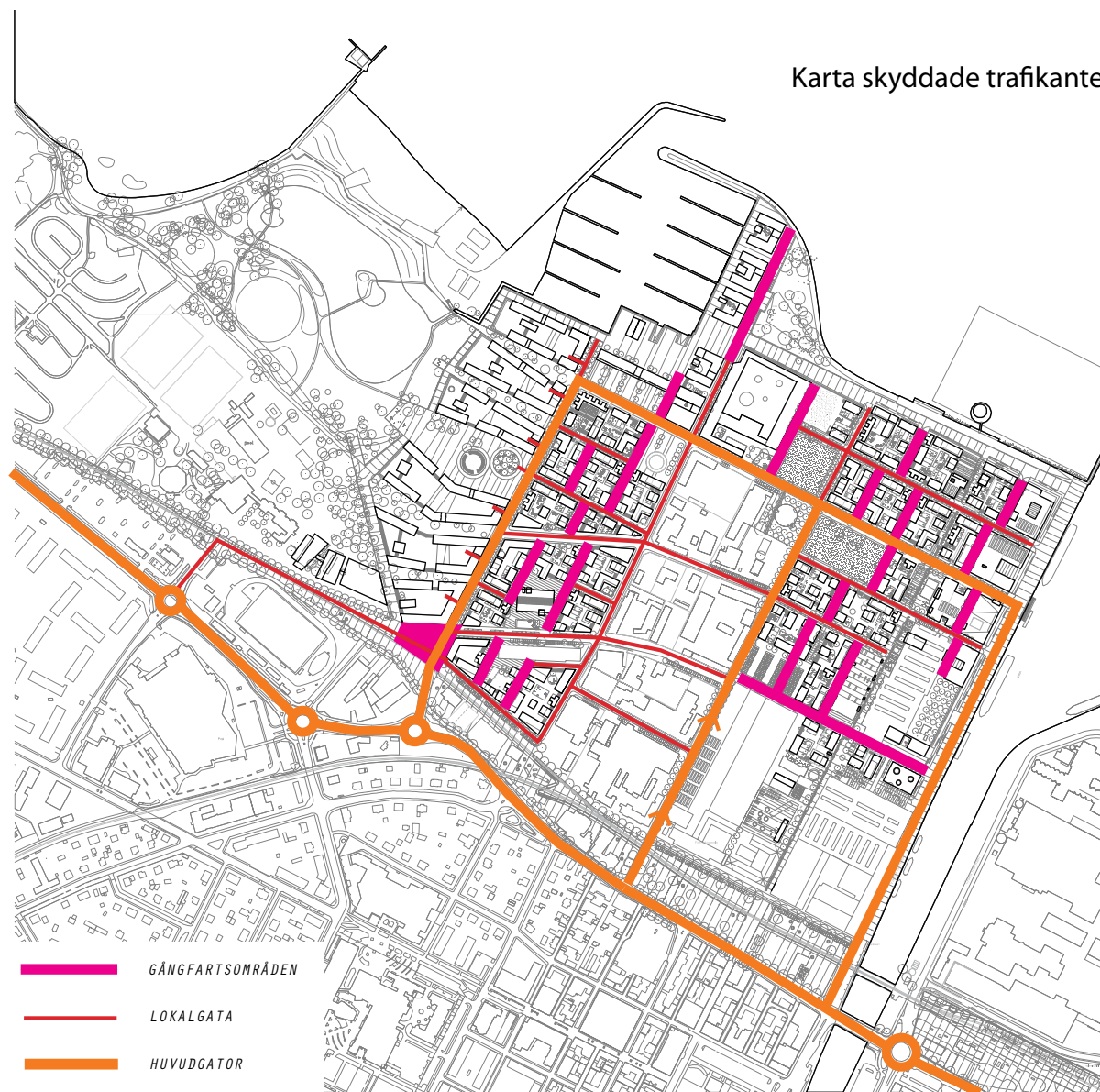
Källandsgatan är dimensionerande för exploateringen i Hamnstaden. År 2010 uppmättes årsdygnstrafiken till ca 12 000 fordon. Varje ny bostad genererar schablonmässigt 3-5 trafikrörelser per dag. På Källandsgatan är den dimensionerande nivån 16 000 fordon/dygn. Det innebär att åtgärder kommer att krävas för att hålla ner trafikmängden och för att skapa trygga och säkra gatusektioner på Källandsgatan och i Hamnstaden.

Nya kopplingar

De stora infrastrukturella förändringarna i förslaget innebär att:

- Nuvarande Strandgatans västra del görs om till ett gång- och cykelstråk.
- En ny entréplats utformas i övergången från Källandsgatan mot Strandgatan.
- En ny allégata skapas mot småbåtshamnen med grön inramning.
- Gasverksgatan flyttas österut och rätas upp för att få ett rakare stråk.
- Källandsgatans karaktär förändras från genomfartsled till en stadsmässig och trafiksäker gata genom att den smalnas av till endast ett körfält i varje riktning.

Karta skyddade trafikanter

Lokalgatorna i Hamnstadens ska utformas för låga hastigheter så att det är möjligt för fotgängare och cyklister att spontant korsa gatan.

Huvudgatorna i planförslaget utgörs av den "nya allégatan", Strandgatan, Gasverksgatan/Västra Hamnen och Fiskaregatan. Skepparegatan, Industrigatan, Styrmansgatan och Fabriksgatan ingår i ett finmaskigt nät av lokalgator tillsammans med nya lokalgatorna i bostadsområdena.

När Hamnstadens är utbyggd kan en ny koppling skapas från Framnäsvegen via Vänermuseet till Industrigatan i syfte att sila trafiken genom Hamnstadens.

Gångfartsgata i bostadskvarter

Gångfartsområdena, som utgör de korta länkarna i bostadsområdena, utformas som gemensamma utrymmen där man korsar platsen på de gåendes och cyklisters villkor.

Gång- och cykel

Längs det gröna "Mellanrummet" och vidare längs det gamla industrispåret ska ett nytt gång- och cykelstråk med koppling till befintliga gång- och cykelstråk anläggas.

I nordsydlig riktning ska motsvarande stråk finnas utmed gatan Västra hamnen/Gasverksgatan, Fiskaregatan och den nya allén. En ny gång- och cykelväg anläggs diagonalt från entréplatsen mot Vänern i nordväst. Ett stråk i östvästlig riktning föreslås längs med Strandgatan i norr. Järnvägsbron över Lidan behöver breddas för bättre framkomlighet för gående och cyklister.

På Kållandsgatans södra sida ska ett bredare gångstråk/trottoar anläggas med kopplingar mot Nya stadens torg och dess handelsområde och skola.

Strandpromenaden, den förlängda Torggatan och den så kallade siktgatan (diagonalen), utgör stommen i Hamnstadens gångstråk. Torggatan förlängning genom "Mellanrummet" kräver en speciell utformning med tanke på de gåendes säkerhet.

Kollektivtrafik

För att Hamnstadens skall kunna bli en hållbar stadsdel är det viktigt att kollektivtrafiken finns i området redan när de första invånarna flyttar in. Därför utreds möjligheten att trafikera Hamnstadens med mindre bussar (s.k. mjuk linje).

Kållandsgatan

I utvecklingen av Hamnstadens finns utmaningar i att uppnå en effektiv trafiklösning där parkeringsfrågan är en viktig del. För att skapa en stadsmässig och trafiksäker gata ska trafikflödet på Kållandsgatan inte överstiga 16 000 fordon per dygn (Tyréns, 2011-02-15).

Med utgångspunkt från dagens trafikmängder uppskattas trafikrörelserna år 2020 uppgå till cirka 16 000 fordon per dygn med följande åtgärder:

- Trafikmängden minskas med 2 000 fordon per dygn om 90 % av parkeringsplatserna i kvarteret Castor tas bort.
- Tillkommande trafik till och från Hamnstadens beräknas öka med 2 400 fordon per dygn vid antagandet att 40 % av trafiken kommer passera det mest trafikerade snittet.
- Vid en etablering av bilpool där 20% av hushållen ansluter sig, kan trafikflödet minska med cirka 200 fordon.

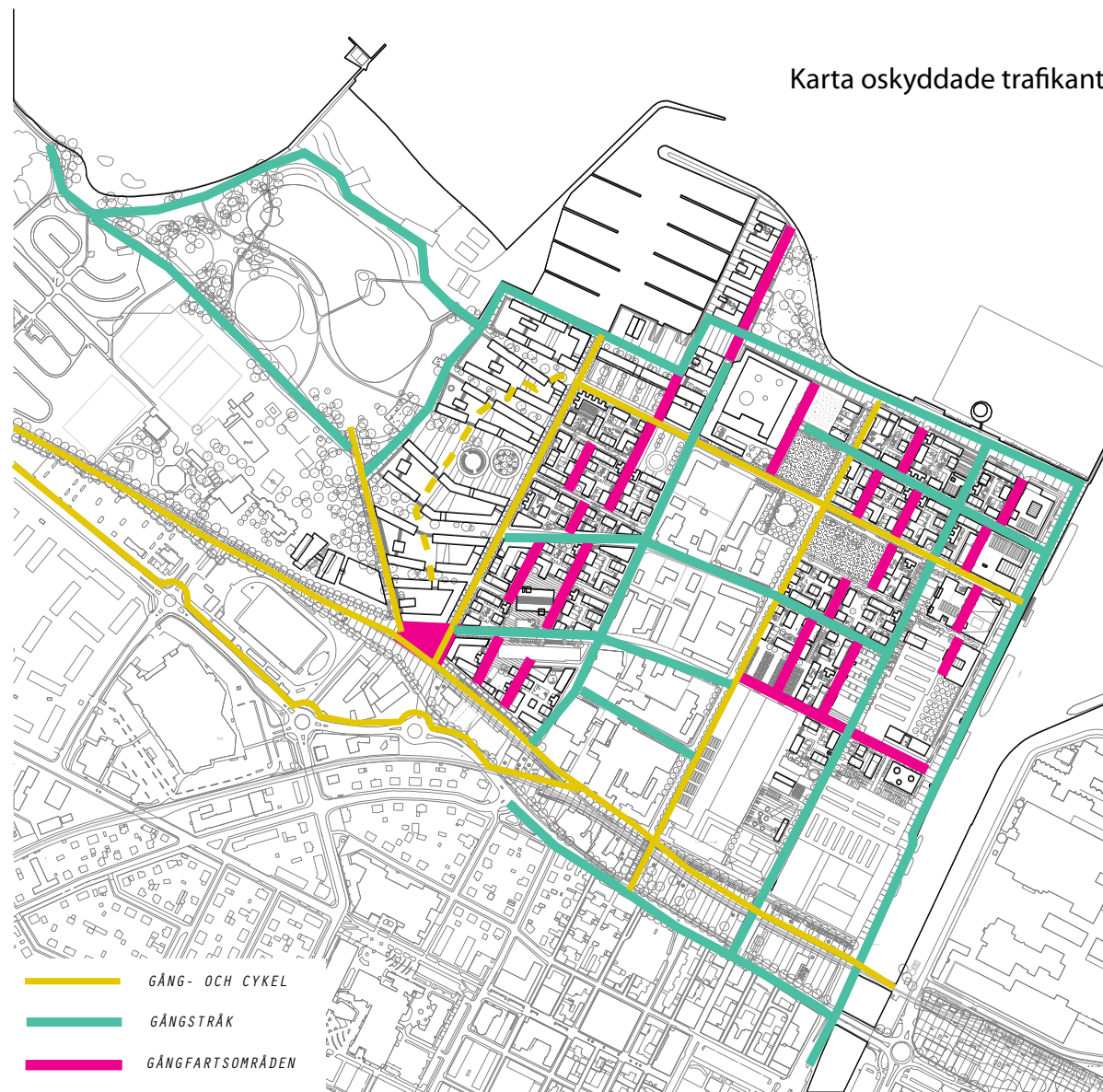
Sammantaget innebär det att ett aktivt arbete krävs för att flytta resor från exempelvis bil till kollektivtrafik och cykel för att få ner trafikmängderna. För att uppnå högre standard behövs ett parallellt stråk till Kållandsgatan, parkeringsförändringar och nya resvanor.

Trafikutredningen föreslår bland annat att:

- Källandsgatans bredd minskas och utformas till en stadsmässig gata med ett körfält i vardera riktningen.
- Tre nya parkeringsanläggningar med plats för totalt cirka 800 fordon byggs ut i söder, väster respektive öster om Källandsgatan. Parkeringsanläggningarna ska ligga inom en radie av 200-300 meter från Hamnstaden. Det totala antalet parkeringsplatser ska inte reduceras – en borttagen parkeringsplats ska ersättas med en ny plats.
- Möjligheten att sila trafiken norr och söder om Källandsgatan ska öka.

Källaregatan kan öppnas för dubbelriktad trafik mellan Nya Stadens torg och Sevillagatan. Att Källaregatan görs om till ett gångfartsområde - genom att ta bort kantstensparkeringarna kan bättre möjligheter för uteserveringar skapas.

Karta oskyddade trafikanter

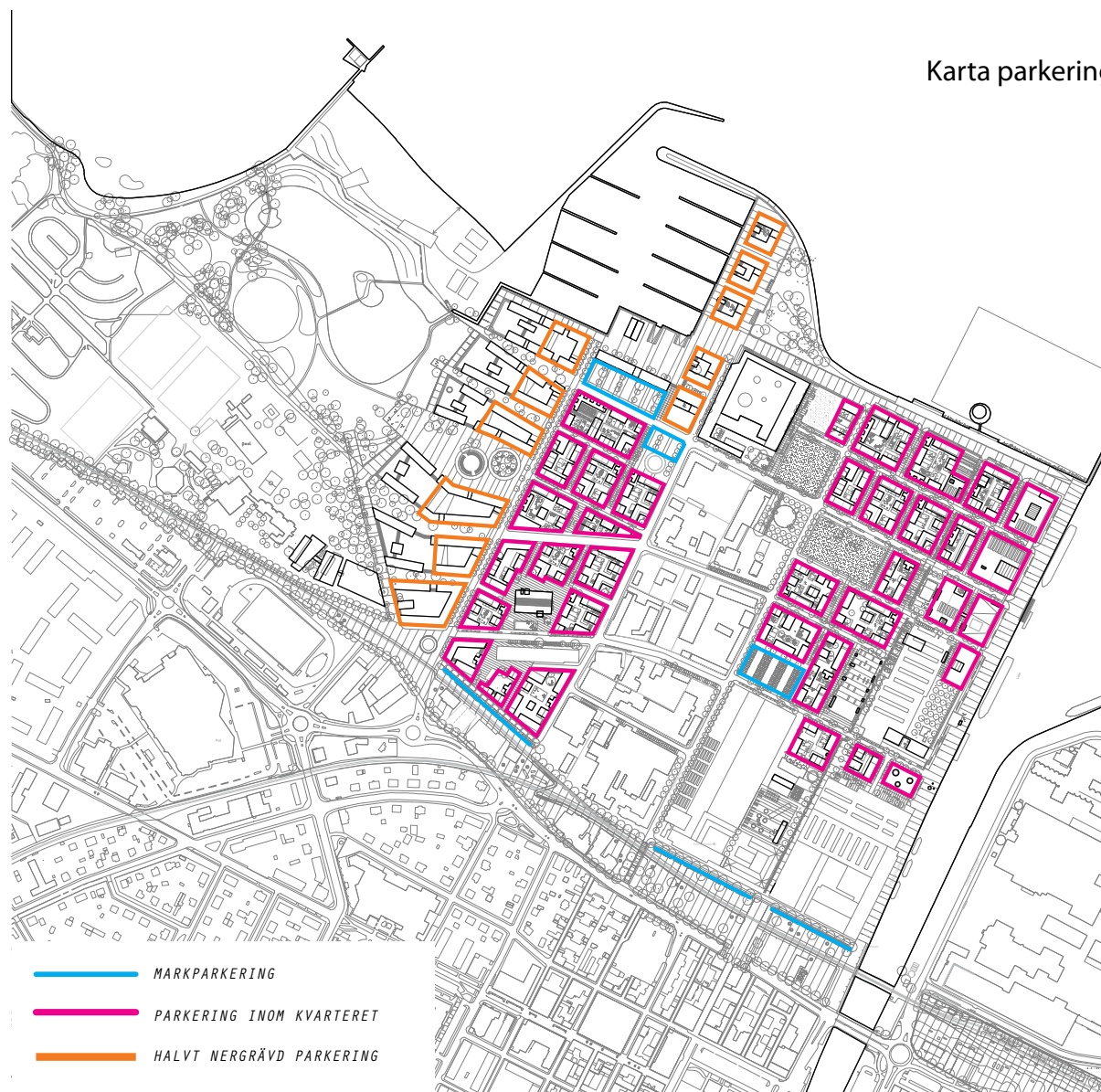
Parkering

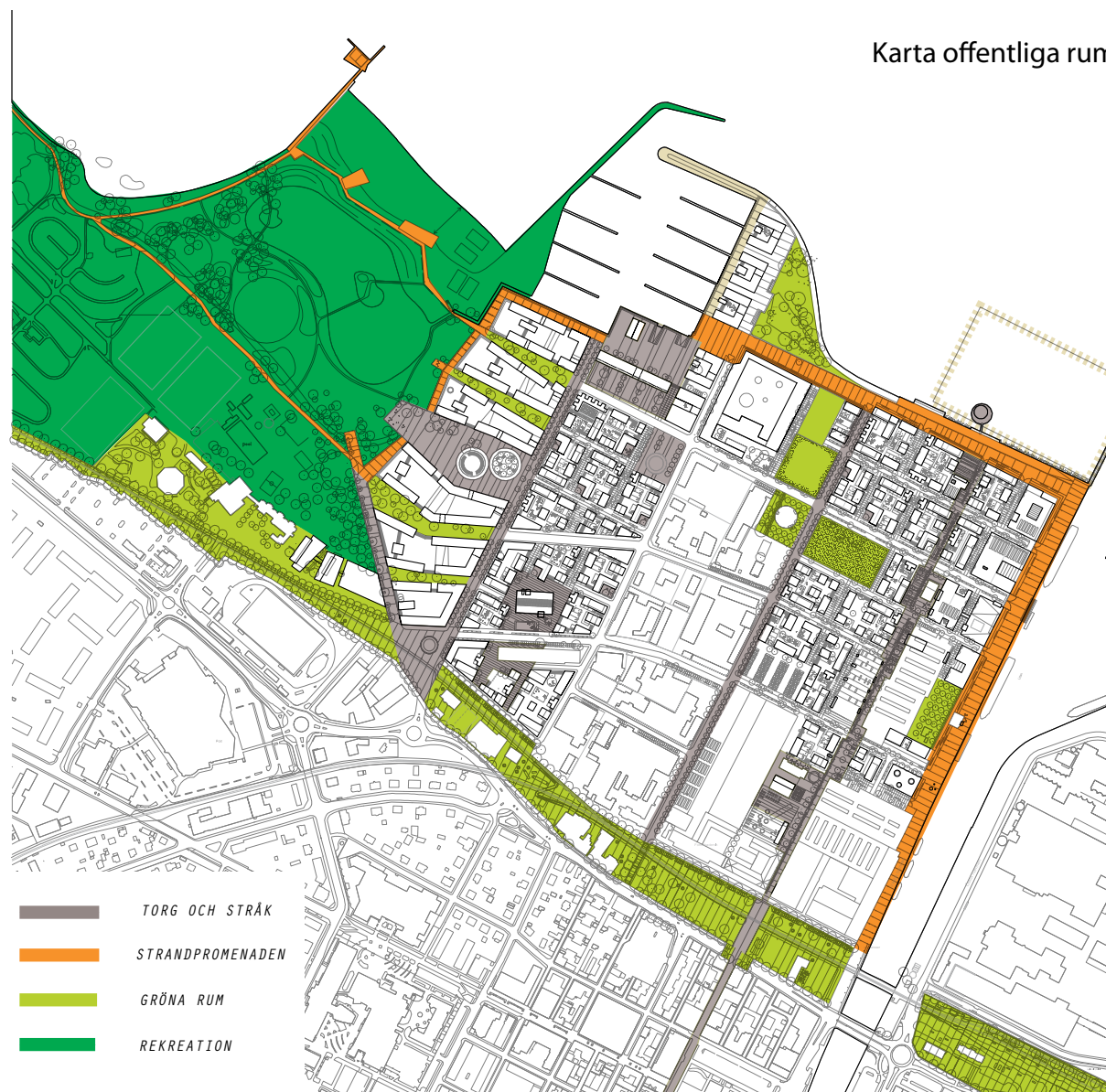
Parkering för de nya bostäderna föreslås som en kombination av markparkering, underjordiskt garage och överbyggda gårdar. Det huvudsakliga parkeringsbehovet för de boende ska lösas inom kvarterets mark. Vid radhusen kan parkeringsplatser integreras vid bostaden. Mellanrummen mellan Strandhusen är utformade som upphöjda gårdar med parkering under, vilka då kan få en mer privat karaktär samt ett sätt att minska antalet synliga bilar på marken.

I förslaget utformas flera gator med kantparkering för att tillgodose behovet av tillfällig parkering för besökare. I planförslaget föreslås även en större markparkering vid småbåtshamnen för besökare till hamnen och stranden. Befintlig parkering i Rörstrandområdet föreslås omvandlas till ett parkeringshus för att tillgodose parkeringsbehovet.

I planen föreslås en lägre parkeringsnorm än dagens. En förutsättning för detta är att man medverkar till en etablering av bilpool. Bilpoolerna kan samordnas mellan de boende och företagen i området. Byggherrarna i området ska vara med och initiera bilpoolerna.

Karta parkering

Offentliga rum

Kartan visar de offentliga rum som utgör en bärande del i förslaget. Dessa utgörs av strandpromenaden, torg och stråk, gröna rum och områden för rekreation. Gröna rum kan ses vara av en mer "mellanrumskaraktär" medan områden för rekreation som också utgörs av offentliga rum med betydande andel grönska kan ses som mer sammanhängande grönområden.

De offentliga rummen bidrar med kvaliteter till området genom att ge möjlighet till vistelse av olika slag. De utgör mötesplatser och uppehållsrum för olika aktiviteter. De offentliga rummen utgör även länkarna mellan kvarteren och väver samman stadsdelarna till en helhet.

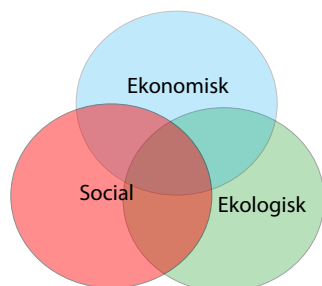
Parker och torg föreslås få en utformning så att de associerar till den verksamhet som funnits i området tidigare. Detta genom att ta tillvara såväl material som formspråk från området så att Hamnsta-den får en stark koppling till platsens kulturhistoria. Som exempel kan hårdbränt tegel från de gamla ugnarna tas tillvara och användas som markbe-läggningar och porslin användas i utsmyckning och skulpturer vilket ger platsen en själ.

I dag finns få offentliga rum av hög kvalitet i området. Planförslaget kommer därför innebära en betydlig förbättring.

HÅLLBARHET I HAMNSTADEN

Hållbar stadsutveckling

För att uppnå en hållbar utveckling utifrån ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv i Hamnstadens krävs olika konkreta lösningar. Enligt tredje kapitlet om översiktsplanering i Plan och bygglagen (2010:900) ska fysisk planering ta hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. I Plan och bygglagen framgår det i första kapitlet vikten av att ta hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden, samt planlägga för en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Lagen har en stark koppling till Bruntlandkommissionen, World Commission on Environment and Development (WCED), i vilken FN:s generalförsamling erkänner globala miljöproblem och beslutar sig för att det är ett gemensamt intresse för alla nationer att utveckla strategier för hållbar utveckling. Det finns även ett riksdagsbeslut

som säger att fram till år 2020 ska man ha löst de stora miljöproblemen för att kunna överlämna en ekologisk hållbar utveckling till våra barn.

Hamnstadens strategier för hållbar utveckling utgår från miljömål på nationell och regionalnivå. Ambitionen är att omsätta målen i konkreta lösningar för kommande planering.

Nationella miljömål

Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till 2020 (2050 då det gäller klimatmålet). I Sverige finns idag 16 miljömål, dessa finns att läsa i sin helhet på www.miljomal.se. De mål som bedömts beröra Hamnstadens utveckling är markerade i listan.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård

11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Giffri miljö, Levande sjöar och vattendrag och God bebyggd miljö utgör aktuella miljömål i Hamnstadens

Regionala miljömål, Länsstyrelsen

Västra Götalands län ligger långt fram när det gäller att skapa ett uthålligt samhälle. Inom flera områden uppger rapporten "Så mår miljön i Västra Götaland" (Rapport 2010:62) att regionen utifrån miljömålen har nått flera av de uppsatta nivåerna och inom de övriga är målen väldigt nära. Länsstyrelsen i Västra Götaland har ansvaret för den regionala miljötillsynen, samt för miljöanalys och övervakning i länet. Länsstyrelsen arbetar med målen utifrån ett system med generationsmål, miljö kvalitetsmål och etappmål.

Kommunernas fysiska planering har en nyckelroll för att de 16 miljö kvalitetsmålen ska nås, särskilt målet om God bebyggd miljö. I översikts- och detaljplanering har man ett verktyg för att samordna olika intressen.

Regionala miljömål, Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen har en politiskt antagen miljöstrategi med konkreta handlingsplaner angående strävan att uppnå de regionala miljömålen. Västra Götalandsregionens prioriterar sitt miljömålsarbete utifrån områdena energi, klimat, livsmedel, transporter och vatten. Dessa områden ska kommuner och andra aktörer i sin tur samverka kring i Västra Götaland.

Utbyggnaden och planeringen av Hamnstadens bedöms främst beröra transporter, energi, klimat och vatten.

Avseende transporter handlar det om att hitta bra lösningar för logistik men också att genom plane-

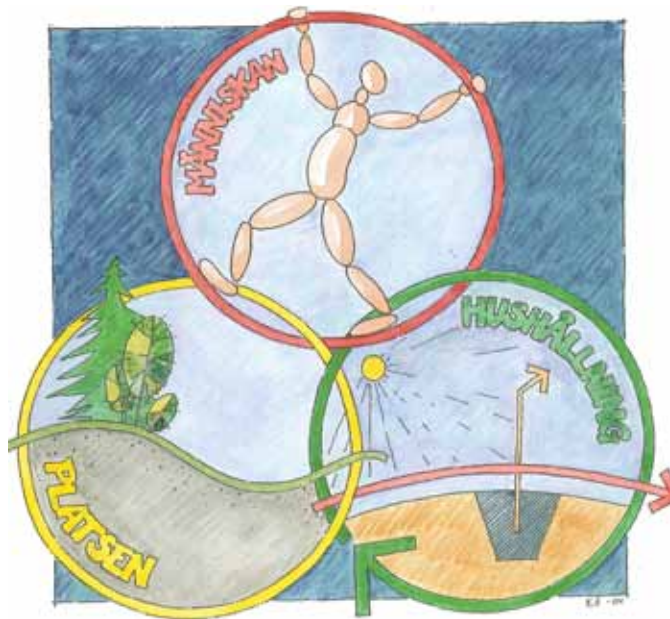
ring uppmuntra till nya vanor.

Att bygga i centrala lägen gör det möjligt för individerna att minska sitt bilberoende.

När det gäller energi- och klimatarbetet är det bland annat viktigt att ställa krav på byggnadsmaterial, använda sig av den senaste tekniken inom energieffektivitet och tänka på vikten av balans mellan bebyggelse och grönområden.

Eftersom Hamnstadens ligger nära Väneren är området vatten aktuellt. Sjöar och vattendrag är viktiga både för biologisk mångfald, rekreation och som resurs för många viktiga näringar.

I Hamnstadens är en viktig utgångspunkt att knyta staden till vattnet och utnyttja Väneren bättre som en resurs för rekreation.

Gröna ambitioner

Hamnstadens kommer att kunna erbjuda lidköpingsborna ett varierat utbud av parkmiljöer för naturupplevelser och rekreation. Människor påverkas av sin omgivning och genom sitt sätt att leva påverkar människor sin omgivning.

Det ska finnas tillräcklig stora ytor för lek och spel inom rimliga avstånd från bostäder där en riktlinje är max 300 meter. Det är viktigt att det finns parkmiljöer som lite äldre barn (7-12 år) kan ta sig till själva för egna upptäckter. En strävan är att lekplatser ska integreras i parkmiljöerna så att barn och vuxna kan mötas och trivas tillsammans. Tillgängligheten ska vara hög och miljöerna ska kännas trygga och säkra.

I planförslaget planläggs värdefull grön mark som Park. I Hamnstadensprojektet är ambitionen att tillvarata naturen och skapa rika parkmiljöer där naturen själv hjälper oss att skapa attraktiva miljöer som exempelvis fina strandmiljöer med naturlig vegetation. I Hamnstadens finns de största biologiska värdena i så kallade ruderatmarker, dessa ska tillvaratas. En ruderatmark är ett markområde som ofta störs av mänsklig verksamhet. Detta gör att marken ofta ligger öppen, utan täckande växtlighet.

Ambitionen är att skapa parker som utgår från platsens förutsättningar och som begränsar användandet av ändliga resurser såväl vid anläggande som framtida drift. Parkmiljöerna ska planeras så att de får flera funktioner, till exempel kan rekreativa värden kombineras med ytor för dagvattenhantering, rening av luft mm.

Klimatanpassning

Planeringen och byggandet i Hamnstaden ska ske på ett klimatsmart sätt. Genom att alltid eftersträva att använda den senaste tekniken vad gäller energieffektiva lösningar i byggandet och planera för ett effektivt transportnät. Fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden ställer krav på energiprestanda i nya byggnader genom tillämpning av miljöbyggnad, som beskrivs nedan. När det gäller klimatanpassning av transporter är ambitionen att planera för att minska bil användandet och uppmuntra till och prioritera hållbara transportmedel. En del i detta är att öka framkomligheten för gång- och cykel. På sikt ska området trafikeras av kollektivtrafiken för att uppmuntra till andra resvanor och bidra till att minska växthuseffekten genom att ställa bilen hemma. Även utomhusbelysningen ska vara energisnål.

En målsättning är att ta tillvara avfall på ett kretsloppsanpassat sätt så att återvinning av energi och ändliga material kan ske miljövänligt och kostnads effektivt. Minska avfallsmängden genom återanvändning, återvinning och kompostering.

Miljöbyggnad

Ambitionen i Hamnstaden är att tillämpa motsvarande miljöklassningssystemet Miljöbyggnad som är ett svenskanpassat system för att bygga miljö- och hållbarhetsanpassat. Systemet Miljöbyggnad fungerar som ett verktyg för att utvärdera byggnader inom energi, inomhusmiljö samt material och kemikalier, från projektering till produktions- och uppföljningsfasen. Användningen av detta miljöklassningssystem ger en kvalitetssäkring av projektering och av uppförd byggnad. Dessutom möjlig-

gör klassningen jämförelser med andra byggnader och kvarter. För Hamnstaden eftersträvas silvernivån. Miljöbyggnad silver bedöms ge det bästa resultatet ur en samhällsbyggares perspektiv då miljökraven kombineras med en kostnadseffektiv produktion och förvaltning till en bra totalkostnad.

Dagvattenhantering

I fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden finns en idé om att anlägga en dagvattendamm som en del av rekreativområdet i Framnäs. Det utfyllda grönområdet i Kinnevikens kommer att kallas för "översvämningsspark" och dammen kommer att få många funktioner.

Idag mynnar dagvattnet från Nya Staden rakt ut i Framnäs viken som tidvis gör badvattnet otjänligt på grund av höga bakteriehalter.

Därför planeras en damm som ska användas för rening av dagvattnet. Bakteriehållningen i det vatten som slutligen blandas med Vätern kan därmed sänkas radikalt genom avdödning av bakterier när de utsätts för naturlig UV-strålning i dammen.

Genom att leda dagvattnet till dammen kommer vattenkvaliteten i Kinnevikens att kunna förbättras avsevärt. Dammen kommer även att fungera som ett utjämningsmagasin för dagvattnet. För att säkerställa att dammen inte

kommer att växa igen krävs en viss cirkulation av vattnet. Cirkulationen kommer att vara otillräcklig när det inte regnar och då krävs att man pumpar in vatten från Vätern.

Det renade vattnet från dammen mynnar sedan ut i småbåtshamnen och vattnets väg kan göras till ett viktigt gestaltningselement i landskapsparken. Hela grönområdet kommer att fungera som en översvämningsspark. Det innebär att området tillåts svämma över vid framtida höga vattenstånd, för att sedan återhämta sig när översvämningen har dragit sig tillbaka. Endast gång- och cykelvägen (strandpromenaden) runt dammen kommer att vara körbar för att man ska kunna ta sig till och från Hamnstaden vid höga vattenstånd.

Dagvattendamm i Växjö

Grönytefaktorn och balanseringsprincip

Grönytefaktorn är en metod för att säkerställa en viss andel grönyta vid exploatering. Metoden utformades i Tyskland och introducerades första gången i Sverige i samband med bomässan Bo01 i Malmö. Syftet är att skapa en grön och attraktiv miljö för människor, att gynna den biologiska mångfalden samt att förbättra dagvattenhanteringen i området, såväl på allmän platsmark som på kvartersmark. Grönytefaktorn beräknas enligt principen; yta x grönytefaktor för respektive yta i hela området summeras och eventuella tilläggfaktorer adderas. Summan delas med totalytan vilket ger områdets sammanlagda grönytefaktor. För att kunna göra en beräkning av det ekologiska värdet sätts en grönytefaktor på de olika typerna av biotoper, från värdet 0,0 på asfalt till 1,0 på grön naturmark. Exploatörer som önskar en högre exploateringsfaktor kan få medverka till att kringliggande offentliga rum görs grönare. Vegetation som tillförs ska främja den biologiska mångfalden och inte ge upphov till allvarliga allergier eller vara giftiga.

Ambitionen i Hamnstaden är att eftersträva en grönytefaktor på 0,5 i områdetsomhelhet. I framtagandet av planförslaget har analyser utifrån målsättningen genomförts som visar att det ska kunna genomföras. Närmare studier på kvartersnivå ska genomföras i nästa skede. Den planerade utfyllnaden med park, damm och strand ingår inte i beräkningen.

Grönytefaktor olika biotoper

Grönska på mark	1
Vatten, våtmark	1
Vegetationstak	0,8
Vegetation väggar	0,7
Halvöppna till öppna hårdgjorda ytor, tex grus till gräsarmering	0,4
Plattytor o.dyl. med fogar	0,2
Täta ytor, tex betong, asfalt	0

Tilläggfaktorer

Nyplanterade träd	10 kvm/ styck
Avvattning av tät yta till vegetationsyta	0,1
Uppsamling av och fördröjning av dagvatten till damm eller magasin	0,2

Exempel på gröna tak

Exempel på gröna miljöer, från Malmö Bo01

Trivsamma, tillgängliga Hamnstad

Social hållbarhet avser möjlighet för socialt engagemang och mångfald, förutsättningar för kultur, möten och upplevelser, vilket utgör en viktig del i målet om en God bebyggd miljö.

Social hållbarhet utifrån ett vardagslivsperspektiv handlar om att ge människor en möjlighet att få "livspusslet" att gå ihop. Där hämtning och lämning av barn till förskolan, handla, uträtta ärenden och transport till och från jobbet är utgångspunkterna.

Även tillgänglighet och trygghet är nyckelbegrepp gällande social hållbarhet. Tillgänglighet kan beskrivas som lätthet att ta sig mellan målpunkter. Tillgänglighet ser även olika ut beroende på personens förmåga.

I Hamnstad handlar tillgänglighet bland annat om den föreslagna rutnätsstrukturen som gör det möjligt till alternativa vägar och att kunna nå olika målpunkter med lätthet. En rutnätsstruktur möjliggör kvarter där grannskap kan bildas i en skala där människor känner igen varandra och uppbygger en social gemenskap.

Den sociala gemenskapen innebär att de boende tar ansvar för och bryr sig om sitt grannskap, vilket motverkar skadegörelse och brott och bidrar till känslan av trygghet.

Gaturummen utformas med stor omsorg om detaljerna. Det handlar om att ge möjlighet till stadsliv och sociala aktiviteter.

Förslaget innehåller olika typer av verksamheter sida vid sida vilket ger förutsättning för att befolka platser över dygnet. Gaturummen utformas så att människor kan ta sig fram i staden utan att hejdas av fysiska hinder.

Hamnstad görs framförallt orienterbar utifrån rörelser till fots. Det ska vara lätt att promenera inom Hamnstad och till angränsande stadsdelar. Strandpromenaden ger bra motionsmöjligheter för lidköpingsborna.

Ett exempel på utformning av offentliga rum där vatten används för lek och som element.

Ett exempel på utformning av ett gaturum

Ett exempel på utformning av ett gaturum

ETAPPER, EXPLOATERING, OCH UTBYGGNADSTAKT

Exploatering

Hamnstaden är en stor utbyggnad i ett centralt läge i Lidköping. Den relativt långsamma utbyggnadstakten som föranleds av den i dagsläget förväntade efterfrågan gör att det kan ta närmare tjugo år innan planområdet kan betecknas som färdigbyggt. Med en sådan lång planeringshorisont är det av största vikt att planunderlaget är robust och tål förändringar utan att behöva omarbetas i grunden.

Täthet/exploateringsgrad

Exploateringsgraden studeras för varje område i detaljplaneskedet. Inriktningen är att nå en täthet, som är i nivå med Nya stadens. Exploateringskalkyler pågår och fördelning av infrastrukturkostnader är ännu inte klar och det är en av anledningarna till att byggnadshöjder inte kan fastställas i detta skede. Ett genomsnittligt antal våningar för hela Hamnstaden blir sannolikt omkring 2-6 våningar.

Utbyggnadstakt och etapper

Under planeringsprocessen har man från byggherrekonsortiets sida försökt bedöma Hamnstadens rimliga utbyggnadstakt. Efterfrågan på de nya bostäderna har bedömts till mellan 60-100 bostäder per år. En etappvis utbyggnad kommer att äga rum.

De företag som ingår i konsortiet har olika inriktningar vad gäller upplåtelseformer och

byggnadstyper. Det kommer att byggas hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter. Både flerbostadshus och stadsradhus kommer att finnas representerade. Detta är en viktig förutsättning för att tillgodose olika gruppers önskemål om en bostad.

Merparten av den markyta där Hamnstaden planeras ägs av Lidköpings kommun och det är där utbyggnaden kommer att pågå under överskådlig tid. På sikt kan även andra markägare vara intresserade att omvandla sina fastigheter för bostadsbebyggelse och då kan etappindelningen komma att förändras. Vilket område som kommer att kunna påbörjas påverkas av pågående utredningar och efterbehandlingsåtgärder samt av tillståndsprövning för avloppsreningsverket och anskökan om tillstånd för vattenverksamhet.

Den relativt låga utbyggnadstakten gör att det inom varje föreslagen etapp kommer att finnas mindre deletapper. Hur dessa ser ut utreds i kommande detaljplanering.

Småbåtshamnen, Hamnshusen

Småbåtshamnen och Hamnshusen är beläget i den nordvästra delen av planområdet. Området nås via den nya planerade huvudgatan.

Stranden, dammen

Arbete pågår för att undersöka möjligheten att anlägga en central badstrand som även innehåller ett parkområde med kombinerat översvämningsskydd och dagvattenhantering. För genomförandet krävs vattendom.

Pirhusen

Nordöstra delen av planområdet byggs ut främst med bostäder. Kvarteren längs med Lidan är utpekade i planen som utredningsområde för verksamheter. Dessa ska inte bebyggas med bostäder eftersom de kan störas av pågående verksamheter i hamnområdet. Hamnområdet utgör riksintresset Vänerhamnar. Eftersom verksamheter lokaliseras närmast hamnområdet bedöms påverkan på riksintresset vara litet. En utredning ska genomföras i syfte att utreda på vilket avstånd från hamnen som bostäder kan byggas.

Rörstrandsområdet

I området kombineras privata och offentliga verksamheter med framtida bostäder.

Utredningar krävs vid lokalisering av bostäder med hänsyn till verksamheten i hamnen.

Området innehåller många av de nya gång- och cykelstråken i nordsydlig sträckning i den nya stadsdelen.

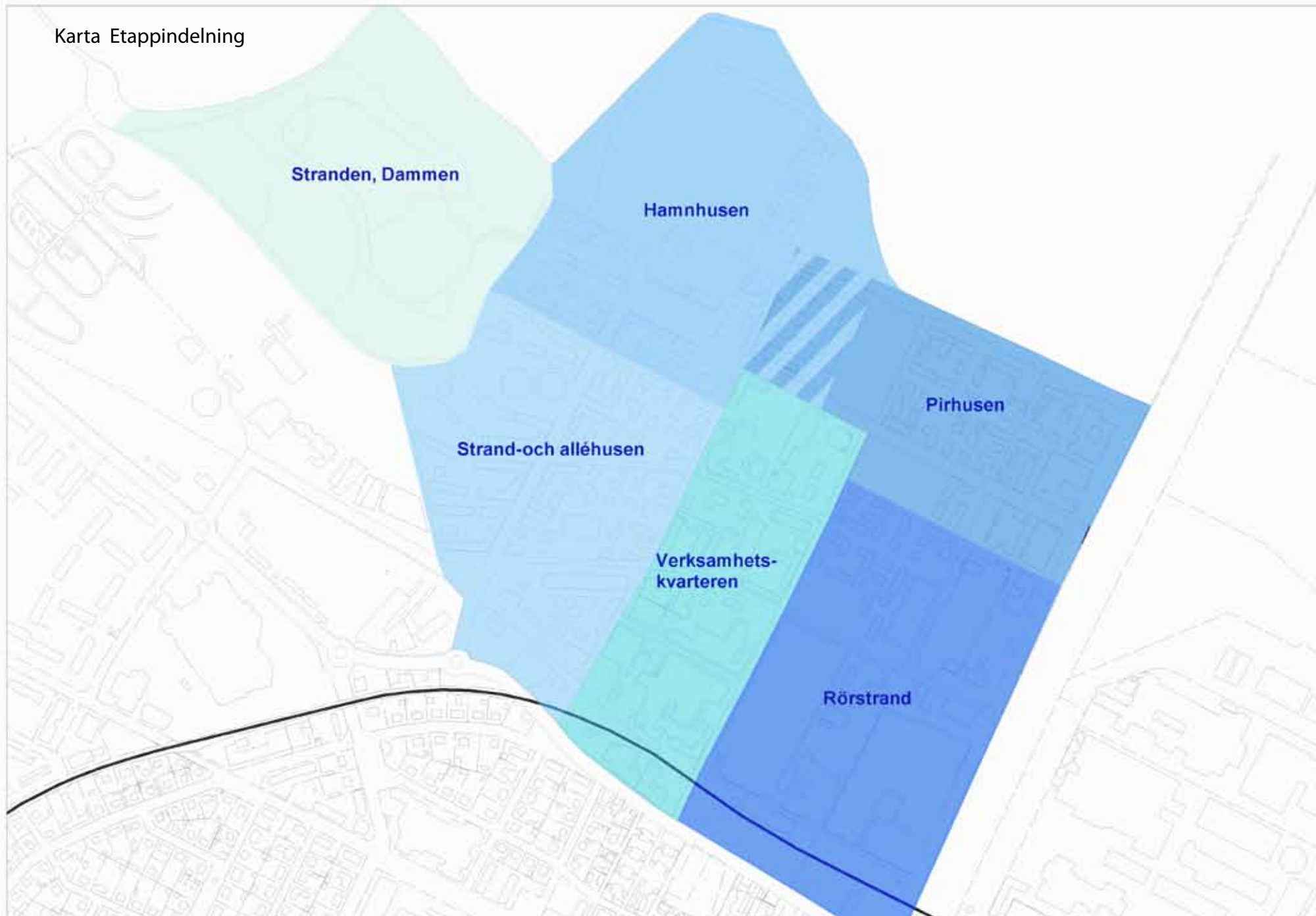
Verksamhetskvarteren

Inom området tillåts verksamheterna leva vidare, men de skall vara förenliga med bostäder.

Strandhusen, Alléhusen

Bebyggelseutvecklingen i detta område förutsätter att ett ställningstagande till pågående verksamheter utförts. Det kommer att ske i samband med kommande detaljplanering. Området tillhör en av de senare utbyggnadsetapperna i Hamnstaden.

Karta Etappindelning

Antagandehandling dec-2011

Del 3 - PLANERINGS- FÖRUTSÄTTNINGAR OCH REKOMMENDATIONER

PLANOMRÅDET

Planområdet ligger mellan Vänern och centrum och avgränsas av järnvägen intill Nya staden i söder, Lidan i öster och Framnäs Camping i väster. Området har ett strategiskt läge med den vida Kinnevik i norr och den täta handelsstaden i söder. Marken utgör ca 165 hektar.

Idag utgörs området huvudsakligen av industri- verksamheter och här syns tydliga spår av Lidköpings historiska industriutveckling. Några av de dominerande verksamheterna har varit Lidköpings Mekaniska Verkstad och Rörstrands porslinsfabrik.

Rörstrands fastigheter dominerar "porten" till Hamnstaden via Torggatan.

Rörstrandsfabriken - Porslinsstaden, har utvecklats till ett centrum för småföretagande, butiker, restauranger och kontor. Där finns bl.a. ett porslinsmuseum baserat på Rörstrandsfabriken och Formakademin, som har utbildningar inom keramik, modelltillverkning och mönsterdesign.

Lidköpings Mekaniska Verkstad lever kvar och finns idag vägg i vägg med Campus Lidköping.

Området som helhet uppvisar en mycket blandad bebyggelse. Längs kajen mot Lidan finns en traditionell hamnverksamhet, med kol och kokshantering samt lossning från fartyg, sortering och lastning. I kvarteren Pumpen, Borren, Fräsen, Sågen och Stansen finns idag småindustrier. I kvarteret Gaffeln finns ett mindre gjuteri men i övrigt är det förråd och lager. I kvarteret Kniven fanns tidigare bränsledepå men den har upphört. Reningsverket är en verksamhet som kommer att finnas kvar under överskådlig tid.

Kartan visar planområdets avgränsning, kringliggande områden och läge i Lidköping.

I det s.k. "mellanrummet", finns mindre industrier, försäljning och bensinstation.

Områdets västra del utgör ett viktigt kultur och rekreationsområde med Vänermuseet, Framnäs Idrottsplats, Folkets Park, Framnäs Camping och en öppen badanläggning med 50-metersbassäng. Framnäsbadets tempererade bassänger ligger na-

turskönt vid Vänerns strand och lockar både lidköpingsbor och turister under sommaren (2011 hade de 39 000 besökare).

På Vänermuseet som invigdes 1996, finns föremål runt sjöfart och fiske från början av 1900-talet som speglar livet i, på och vid Vänern.

Kartan visar markägare inom planområdet

Vid Framnäs idrottsplats från 1915 finns 400 metersbanor med vattengrav, längdhoppsgropar, stavhoppsgrop, diskursring, kulstötningsbana, ansatsyta för spjut och allvädersyta för höjdhopp. Idrottsplatsen har även en ståplatsläktare.

Folkets Park har lokaler som används året runt till bl.a. dansarrangemang, mässor, konferenser m.m. Framnäs Camping har funnits på platsen sedan 1960-talet och har byggts ut i omgångar.

Markägare

Större delen av marken inom planområdet ägs av Lidköping kommun. Fastighetsägandet i övrigt fördelar sig mellan huvudsak några större ägare samt mindre aktörer.

Exempel på större fastighetsägare:

E. Sabel AB
SNA Europe (Bacho)
Porslinsstaden AB
NLI fastigheter Holding AB
Näringslivsfastigheter

Befolkning

Lidköpings kommun hade den 31 december 2010, 38 048 invånare. Folkmängden har mellan åren 1950-2008 ökat från 32 545 invånare 1950, till 37 922 invånare år 2008, en ökning med i medeltal 96 personer per år.

Befolkningsprognosen för åren 2011 till 2024 indikerar att man kommer att passera 40 000 invånare år 2021.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE

Översiktsplan 2003

Lidköping tätort är markerad som område för revideringar av befintlig fördjupad översiktsplan. Översiktsplanen pekar ut Västra hamnområdet som lämpligt för bostadsändamål. I Översiktsplan 2003 uttrycks viljan att successivt flytta hamnverksamhet och tung industri från Västra till Östra Hamnen på andra sidan av Lidan. Stadskärna kan då tillåtas växa norrut fram till Vänerens strand. Detta ger fler invånare möjlighet att bo centralt i Lidköping nära till skolor, affärer, kollektivtrafik och annan service.

Denna Fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden ersätter tidigare framtagna planer för Västra hamnen. Det avser Lidköping GPL -80, Förslag till generalplan för centralorten och Översiktsplan Lidköpings kommun 2003.

Gällande detaljplaner

I planområdet gäller fyra detaljplaner plus en mängd stadsplaner med samma status som detaljplaner. Huvudsakligen är området avsett för industriändamål.

Resterande delar av planområdet i väster innehåller markanvändningar som idrott, kultur, folkpark friluftsbad och camping.

För genomförandet av Hamnstaden nya detaljplaner att tas fram för i stort sett hela planområdet.

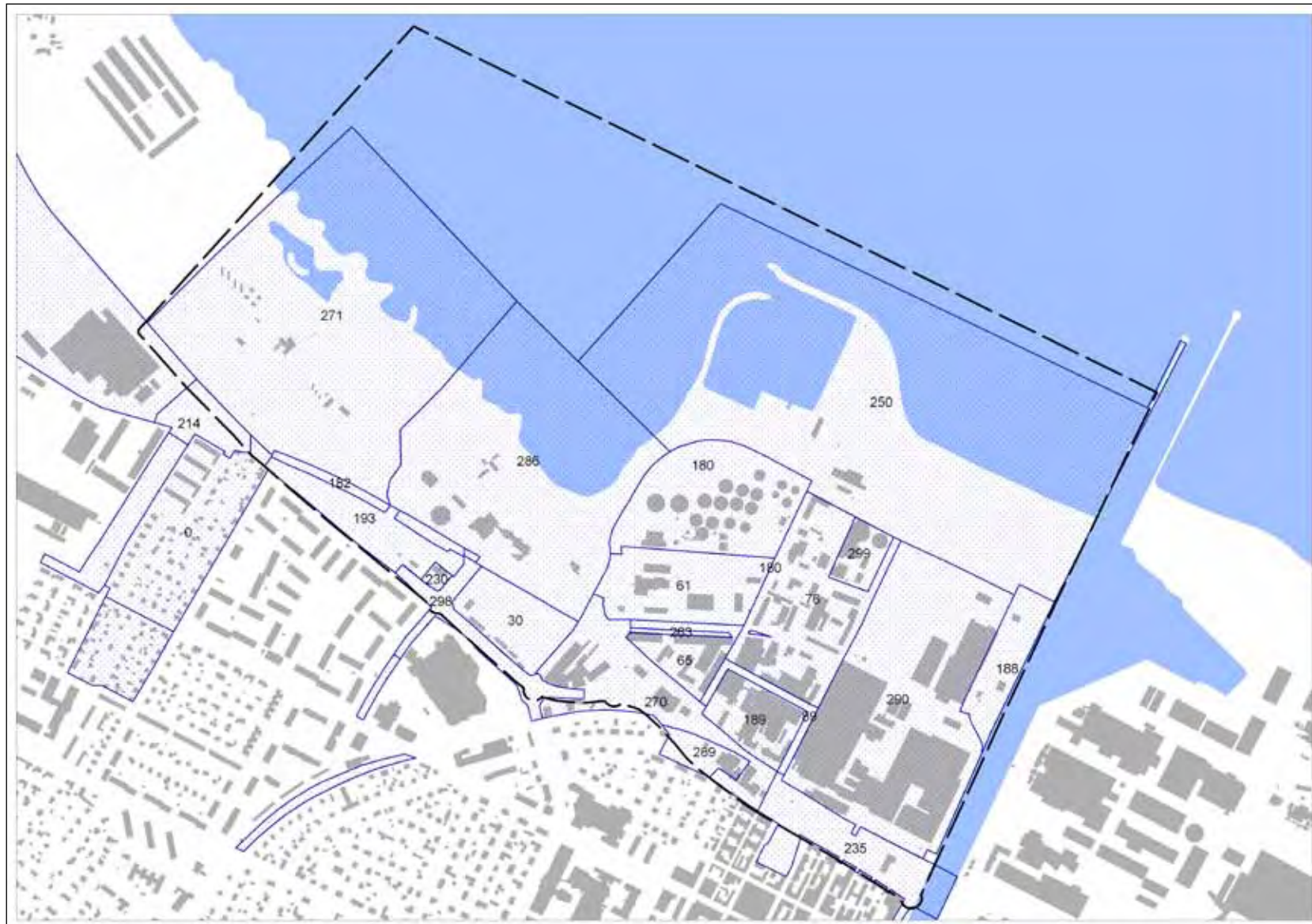
Ur Översiktsplanen 2003:

”Genom en strukturiomvandling” där industrier och verksamheter med anknäytning till hamnen koncentreras till Östra Hamnen kan markområden och byggnader i Västra Hamnen ställas till förfogande för andra ändamål.”
Bebyggelse sid 81

”I Västra hamnområdet skapas på lång sikt en ny stadsdel med bostäder väster om Skepparegatan och verksamheter öster om Skepparegatan.”
Bebyggelse sid 82.

”En förskjutning och koncentration av hamnverksamheten österut innebär ett ökat avstånd mellan verksamheten och Västra Hamnen, en förutsättning för den långsiktiga omvandlingen till en ny stadsdel i Västra Hamnen. Samtidigt ges nya förutsättningar för att samlat skapa samverkan mellan sjöfart och andra transportsystem. Det innebär en förskjutning av hamnens historiska läge” Näringsliv sid 69.

Kartan visar gällande detalplaner i området

RIKSINTRESSEN

Riksintresset för kulturhistorisk bebyggelse

Planområdet gränsar till Riksintresset som utgör en unik stadsbildning från 1600-talet. Stadsdelen utgör en så kallad dubbelstad, med en medeltida stad öster om Lidan och den av Magnus Gabriel anlagda Nya staden väster om Lidan, uppförd i enlighet med grevens rutnätsplan och med egna stadsprivilegier 1670 samt inslag som gör staden till föregångare till det sena 1800-talets stadsbyggande.

Riksintresset för kommunikationer

Järnvägen Kinnekullebanan utgör riksintresse för kommunikationer (enligt Trafikverkets beslut 2010-07-02). Sträckningen mellan Gårdsjö och Håkan-
torp är av särskild regional betydelse.

Kinnekullebanan används främst för persontrafik och förbinder bland annat Mariestad och Lidköping med Västra stambanan respektive Älvsborgsbanan. Idag trafikerar banan till största delen av dieseldrivna persontåg.

Planeringen ska utgå från att framtida upprustning såsom elektrifiering och helsvetsad räls på sikt kommer innebära ökad trafik.

Lidköpings hamn ingår i riksintresset Vänerhamnar. Vänerhamnar är en sammanslutning av sju hamnar i Väneren. Lidköpings hamn har en viktig funktion för sjötransportsystemet. Området angränsar planområdet i öster. Riksintresset har inget bestämt geografiskt område, utan utgörs av hamnfunktionen.

Utbyggnadsområdet utmed Lidans västra strand (i denna handling benämnt som utredningsområde) ska inte bebyggas med bostäder då detta kan utgöra en begränsning för riksintresset.

Riksintresse för yrkes- och fritidsfiske

Hela Väneren är av riksintresse för yrkes- och fritidsfiske. Väneren utanför Lidköping är nationellt särskilt värdefullt vatten både för natur och fiske. Inom planområdet finns inga kända lekplatser för lax, öring och gös. Däremot finns det ett område i sydöstra delen av Kinnevikens med mer värdefull växtlighet där gösen förmodligen leker.

Lidan är av riksintresse bland annat genom att Li-

dan är lämplig som lek- och uppväxtområde för olika rödlistade fiskarter.

Målsättningen är att framtida planering skall medverka till miljömässiga förbättringar av Vänerens vatten genom vassbekämpning på vissa platser, restaurering av reproduktionsplatser för fisk, krav på förbättrad standard på enskilda avloppsanläggningar m.m.

Riksintresse för turism och friluftsliv

Riksintressen i anslutning till den planerade bebyggelsen

Inom området skall turismen och friluftslivet, främst det rörliga friluftslivets intressen, särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Upp till 300 m från strand gäller strandskyddsförordnande, vilket innebär att god tillgänglighet till stränderna med stöd av allemansrätten upprätthålls." ÖP Riksintressen sid 31

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att trygga allmänhetens tillgång till platser för bad- och friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Längs Vänerns strand är skyddet utökat till 300 meter.

För de ytor som är avsatta som parkområden och som ligger i anslutning till Vänerns strand kommer strandskyddet inte att upphävas.

Inom Lidköpings tätort är strandskyddet upphävt och ersatt av detaljplan. Nya detaljplaner innebär att strandskyddet måste upphävas i en del av planområdet.

Stranden i Västra hamnens norra del. Till vänster skimtar masten vid reningsverket.

Övergripande riktlinjer riksintressen

Planeringen ska utgå från ökad trafik på Kinnekullebanan och att den på sikt kommer att elektrifieras och upprustas med helsvetsade räls.

Bostäder tillåts inte utmed Lidans västra strand eftersom detta kan utgöra en begränsning för Vänerhamnarnas verksamhet. Verksamheterna skapar en skärm mellan riksintresset och bostäder.

För att möjliggöra bostäder i Pirhus- och Rörstrandsområdet krävs att verksamheterna i utredningsområdet är förenliga med bostäder.

Målsättningen är att framtida planering skall medverka till miljömässiga förbättringar av Vänerns vatten genom vassbekämpningsåtgärder.

KULTURMILJÖ

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer

Lidköpings stad är grundad på en strategisk plats som under långt tid har använts som handels- och mötesplats. Hamnen, eller snarare möjligheten att transportera varor och personer via vattenvägarna, var här avgörande för lokaliseringen av handelsplatsen. Vid stadens grundande 1446 skedde lossning och lastning direkt från bryggor vid de magasin som fanns längs Lidans stränder.

Västra hamnen har historiskt växt ut genom utfyllnad. På kartor från 1687 avgränsas kvarteren på norra sidan om Nya stadens torg, staden mot vattnet. I takt med att fyllnadsmassor tippats i Väneren, har marken utökats och kunnat tas i anspråk för olika typer av verksamhet, som kan ses på karta från 1915. Några av de dominerande verksamheterna har varit Lidköpings Mekaniska Verkstad och Rörstrands porslinsfabrik.

Gatorna som korsar Västra hamnen har en naturlig förankring i den gatustruktur som finns söder om järnvägssträckningen. I takt med att ny mark har tagits i anspråk genom utfyllnad i Väneren, har gatorna förlängts norrut mot det som idag är Strandgatan.

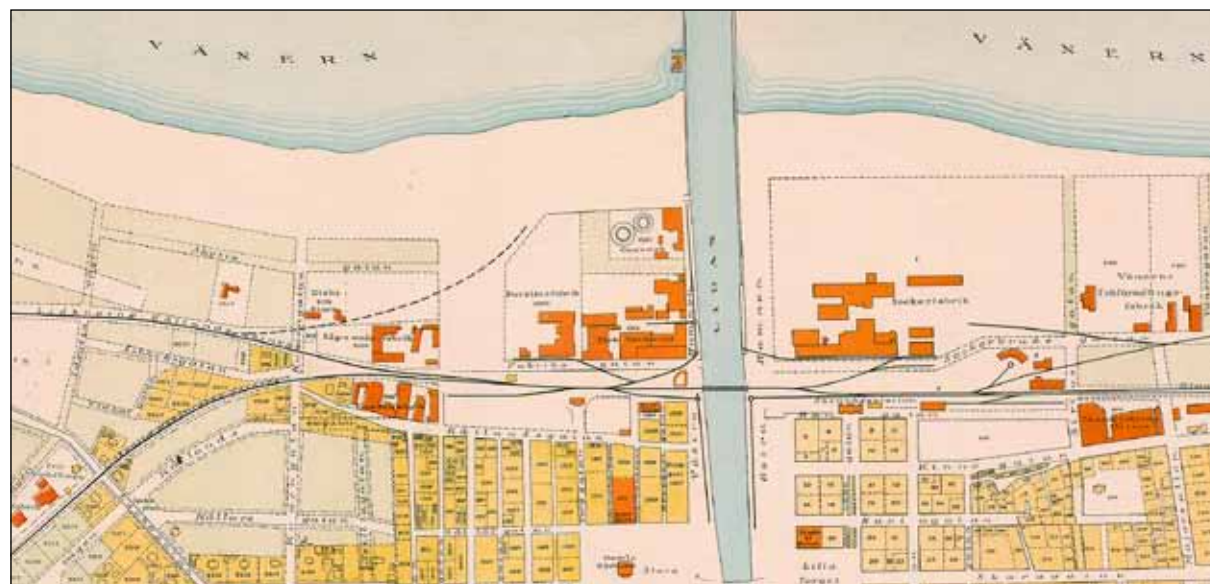
I det äldre kartmaterialet syns tydligt hur gatunamnen hängt med in i det expanderande industriområdet, ofta med namn som tydligt visar på verksamheternas art, till exempel Kvarngatan (i dag Skepparegatan) och Repslagaregatan (i dag Fiskaregatan). Kvarterens karaktärer är tydligt uppdelade i tre kategorier: kompakta, slutna och öppna. Kompakta kvarter är till exempel Rörstrandsområ-

det och Lidköpings Mekaniska Verkstad i den södra delen av kvarteret Städet. Här är bebyggelsen närmast heltäckande och har endast små portar som entréer till det inre av bebyggelsen. Särskilt markant är att endast mindre delar av fastigheterna är obebyggda.

En viktig del i att utveckla Hamnstadens är ta vara på områdets historia. Kulturmiljön är en betydelsefull ingrediens för att ge platsen en tydlig identitet och på så sätt skapa attraktiva livsmiljöer för att locka innovativa och företagsamma människor. Nyckeln till framgång kan på så sätt vara att utgå från befintliga byggnader, strukturer och övriga element, d.v.s. de faktorer som gör just den specifika platsen unik.

Utdrag ur 1687 års karta

Utdrag ur 1915 års karta

Förtätning inom varje delområde ska därför ske utifrån det enskilda områdets individuella förutsättningar.

Kulturmiljöer består inte enbart av de traditionellt utpekade mest värdefulla byggnaderna och bebyggelsemiljöerna. Kulturmiljön speglar olika perioders synsätt på vilka kvaliteter som ansågs viktiga i hus- och stadsbyggandet. En bred uppsättning representativa miljöer från olika perioder är därför en viktig grund för att förstå historien.

En av de stora utmaningarna i planeringen av Hamnstaden är att ta tillvara den industriella storskaliga karaktären samtidigt som området utvecklas på ett sätt som återger det en mänskligare skala.

Genom att i föra in De la Gardie stadens småskaliga rutnätstruktur skapas en god grund för ett blandat och varierat stadsliv. Ett ytterligare sätt kan vara att tillåta nya byggnader bryta av mot de befintliga byggnaderna. Om det småskaliga och storskaliga existerar sida vid sida kan de tillsammans ge området en stark identitet, både samtida och förankrad i sin historia.

Några av de befintliga strukturer som kan tillföra stora värden är framförallt Röstrandsområdet, med flest antal byggnader bevarade från den expansiva perioden 1930-1960. Området utgör även en av de viktiga entréerna till Hamnstaden och är mycket identitetsskapande för hela stadsdelen.

I Hamnstaden finns idag ingen bebyggelse med bevarandebestämmelser. I arbetet med planen har en kultur- och industrihistorisk inventering genomförts i syftet är att identifiera de mest teknik-,

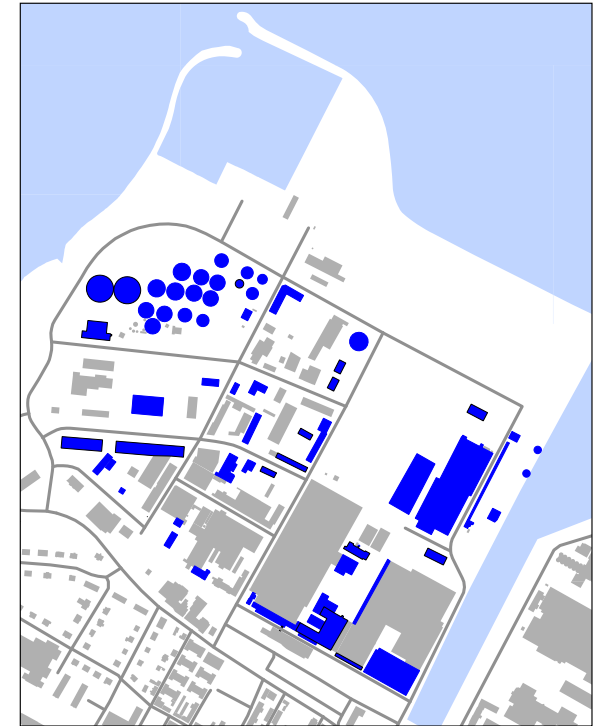
industri-, material-, arkitektur- och lokalhistoriskt värdefulla miljöerna inom planområdet.

Alla byggnader i de delar av planområdet som utgörs av industrier har inventerats och värderats med avseende på ursprunglighet och kulturhistoriskt värde i miljön. Den kultur- och industrihistoriska inventeringen utgör ett kunskapsunderlag för kommande planering och anger riktlinjer för hur kommunen ska handskas med de kulturhistoriska värdena.

Detaljerna för hur värdena skall tas tillvara utreds i gestaltningsprogrammet och detaljplaneskedet.

Marinarkeologisk undersökning

En marinarkeologisk utredning har utförts i den sydvästra delen av Kinnevikens (Bohusläns museum, i samarbete med Vänermuseet 2010). Utredningen resulterade inte i några lämningar eller fynd av antikvariskt intresse.

Byggnader upptagna i den kulturhistoriska inventeringen 2009

Övergripande riktlinjer för kulturmiljön

Förtätning inom varje delområde sker utifrån det enskilda områdets individuella förutsättningar.

Utnyttja den befintliga gatustrukturen som bas och för in småskalig kvarterstruktur från Den Nya Staden.

Utnyttja äldre industrilokaler och kulturmiljöer som en tillgång för kultur och näringsliv.

Kulturhistoriskt värdefulla objekt kan vävas in i den nya miljön och skapa identitetsgivande element och attraktiva målpunkter för besökare och boende.

NATUR

Grönstrukturen är en viktig del i stadens karaktär, jämförbar med infrastruktur och bebyggelsestruktur. Allmänhetens tillgång till allmänna grönytor i Nya stadens norra del är starkt begränsad. Framnäsområdet är svårt att nå för de närboende då barriärerna, Källandsgatan och järnvägen, avgränsar tillgängligheten.

För närvarande domineras industriområdet till stor del av hårdgjorda ytor, mindre än 5 % är grönt. Planområdets norra och västra delar utgörs idag av upp till mer än 90 % grönt.

Växtligheten i den norra delen, mot Vänern, präglas av spontant uppvuxen "trivialskog" med björk, klibbal och sälg. Norr om Rörstrandsfabriken finns förutsättningar i marken som har gynnat kalkberoende växter såsom Orkidéer. Avsaknaden av sammanhängande grönytor innebär att det inte finns kopplingar mellan grönområdena, så kallat spridningskorridor.

Biosfärområdet - Vänerskärgrården med Kinnekulle

Under 2010 utnämndes Vänerskärgrården med Kinnekulle av UNESCO till ett Biosfärområde. Ett biosfärområde är ett modellområde för hållbar utveckling. Vänerskärgrården med Kinnekulle omfattar Väners sydostliga del och dess skärgrårdar, plåtåbergen Kinnekulle och Lugnåsberget, delar av Lidans och Mariedalsåns ravinsystem, samt den östliga delen av Dättern. Biosfärområdet har höga landskapsvärden, både ur biologiskt, ekologiskt, geologiskt och kulturhistoriskt perspektiv och ett

mycket varierande växt - och djurliv. Biosfärområdet har tre huvudsyften: att bevara biologisk och kulturell mångfald, ekosystem och landskap, utveckla samhället på ett långsiktigt hållbart sätt och stödja demonstrationsprojekt, forskning och miljöövervakning.

På det lokala planet ska man sträva efter att på bästa sätt tillämpa dessa syften praktiskt och i samverkan med berörda parter. Hela planområdet ingår i Biosfärområdet.

Våtmarker

Våtmarker har många viktiga funktioner: som vattenresurs, livsmiljö för växter och djur (biologisk mångfald), reducerare av närsalter och som uppskattade miljöer för rekreation.

Alla våtmarker i f.d Skaraborgs län inventerades 1981-85, i den s.k. våtmarksinventeringen (VMI). Våtmarkerna utgjordes av tre huvudgrupper, myrmarker, strandområden och fuktiga till våta områden i övrigt. De indelades i fyra olika klasser, där klass 1 var områden med särskilt höga naturvärden.

Området väster om Västra hamnen från Framnäsbadet till Toftabäcken finns med i våtmarksinventeringen och redovisas på kartan som ett klass 2 objekt. Idag är området dock lokalt starkt påverkat genom dikning, bebyggelse och vägdragning, varför den höga klassningen för området inte gäller.

Övergripande riktlinjer natur

Öka allmänhetens tillgänglighet till vattnet och grönområden.

Strandpromenad anläggs utmed Lidan och Vänern och länkas samman med den befintliga strandpromenaden.

Skapa gröna korridorer för att underlätta den biologiska spridningen och förbättra sambandet mellan park- och grönområden.

Grönytefaktor på 0,5 tillämpas i Hamnstadens som helhet för att säkerställa en miniminivå av grönska på kvarter-smark.

Biosfärområdets ledord tillämpas i planeringen
- att bevara och utveckla biologisk och kulturell mångfald, ekosystem och landskap.
- att utveckla samhället på ett långsiktigt hållbart sätt och stötta demonstrationsprojekt, forskning och miljöövervakning.

Geotekniska förhållanden

En geoteknisk utredning (Bohusgeo 2011) finns som underlag till fördjupning av översiktsplan för Hamnstadens. Undersökningen syftar till att ge en översiktlig redovisning av släntstabilitet och preliminära bedömningar av grundläggningsförutsättningar, med mera.

Markytans nivå varierar mellan ca + 45 m och cirka +47 m (RH00) och upplevs horisontell och plan. Inom vattenområdet återfinns tre skilda delområden. I de strandnära områdena mot Vänern har botten en lutning på som mest cirka 1:10. Inom småbåtshamnen är bottennivån belägen på + 41 m till + 42 m och inom Lidan är den som lägst cirka + 37,5 m.

Jordlagren utgörs av fyllning, fast ytskikt, lera och

friktionsjord som vilar på berg. I stort sett hela området är utfyllt, det är endast den västra delen av planområdet som inte är utfyllt. Fyllningen består bland annat av "lösa" jordarter, vilka delvis kan vara mycket sättningsbenägna. I delar av området bedöms leran kunna påföras belastning utan att stora sättningar uppkommer. Belastning inom andra delar kommer dock att resultera i att långtidssättningar uppkommer. Byggnader ska grundläggas med spetsbärande pålar. Vid schaktningsarbeten ska det beaktas att jorden delvis är mycket flytbenägen.

Den geotekniska utredning som genomförts i detta skede ska följas upp i kommande detaljplanering, för att klarlägga stabiliteten för planområdet som helhet. Utredningen behöver kompletteras med hänsyn till aktuella laster och marknivåer samt till hur framtida sättningar ska hanteras. Inför anläggning av området måste hänsyn tas till hur övergången mellan mark och byggnad ska lösas för att kunna hantera framtida markjusteringar.

Erosion och risk för skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcknet eller i berggrunden, som kan orsaka stora skador dels på mark och byggnader inom det drabbade området, dels inom det nedanförliggande markområde där skred och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess, men kan också utlösas av mänskliga ingrepp i naturen.

Släntstabilitetsberäkningar inom planområdet har genomförts för fem olika typsektioner. Resultaten redovisas i detalj i Geoteknik – Utvärderingar, beräkningar och bedömningar PM 2011-02-07.

I rapporten bedöms släntstabiliteten under nuvarande förhållanden vara tillfredställande och den planerade justeringen av markytan till nivå +46,5 (RH00) bedöms kunna utföras utan att släntstabiliteten blir otillfredsställande.

I markområdena i den västra delen av undersökningsområdet och utanför detta bedöms släntstabiliteten vara tillfredställande. I de inre delarna av Lidan bedöms däremot släntstabiliteten vara sämre främst p.g.a. mindre gynnsam geometri.

Den geotekniska utredningen behöver kompletteras för att klargöra både stabilitet och framtida sättningar i Västra hamnen och utmed de inre delarna av Lidan.

Förorenad mark

De verksamheter som under åren har bedrivits i Västra Hamnen är bland andra gasverk, oljeeldat kraftverk, reningsverk, porslinstillverkning, gjuteri, stenhuggeri, oljedepå, samt flera mindre industrier med varierande processer. Det har också deponerats hushålls- och industriavfall inom området. Området har undersökts i flera omgångar. Sammantaget finns det mycket förorenad jord i området. Föroreningarna utgörs främst av metaller och organiska ämnen. Även grundvattnet är förorenat av metaller. I grundvattnet har också PAH:er, ftalater och destillerbara fenoler påvisats.

Sammantaget innebär förekomsten av jord – och grundvattenföroreningar att extra skyddsåtgärder och kompletterande undersökningar ska utföras för hela planområdet i samband med det fortsatta arbetet. En komplett beskrivning finns i miljökonsekvensbeskrivningen för denna FÖP.

Radon

Riksdagen har fastställt ett mål som innebär att radonhalten i alla bostäder skall vara lägre än 200 Bq/m³ år 2020 (Boverkets föreskrift, BFS 1993:57). I skolor och förskolor skall radonhalten år 2010 vara lägre än 200 Bq/m³. Marken i Lidköpings kommun är till största delen låg- eller normalradonmark. Marken är den vanligaste radonkällan. Marken inom planområdet har klassificerats som lågradonmark (Bohusgeo 2011).

Lokalklimat

Planområdet är på grund av sitt läge utsatt för vindar. Vindobservationer från Sätenäs visar att sydvästliga vindar, svag till måttlig, dominerar utom april och maj då nordostlig vind är ungefär lika vanlig. Resultatet bygger på observationer under åren 1981-2010. Med tanke på det utsatta läget behöver vindförhållandena beaktas i planeringen.

Övergripande riktlinjer geoteknik, skredrisk och klimat

Varje etapp i Hamnstaden ska föregås med en detaljerad geoteknisk utredning för att mer i detalj utreda tillfredställande grundläggning.

Täthet och stabilitet ska klarläggas för Västra hamnen och utmed med Lidan så att framtida sättningar klaras.

Vid genomförandet av planen bestäms grundläggning med hänsyn till eventuella markföroreningar.

Vind- och solförhållandena ska beaktas i planeringen för att uppnå ett bra mikroklimat på gårdar, offentliga stråk och platser.

INFRASTRUKTUR

Planområdet har länge varit ett renodlat industriområde som ligger strategiskt med närhet till viktiga infrastrukturlänkar i staden. Hit kunde varor fraktas, förädlas och transporteras vidare med järnväg, via hamnen eller på vägen. Infrastrukturen är därmed präglad av framkomlighet för transporter till och från området och järnvägen var avgörande. Här fanns ett intrikat nät av spårssystem vilka till stor del ledde fram till den ansevärd godsbangård som tidigare var belägen på den mark som idag utgör parkeringen framför LMV och Rörstrand. Inom Västra hamnområdet återstår idag endast fragment av den ursprungliga mängden av räler, vändskivor och installationer som krävdes för att hålla systemet igång.

Kollektivtrafik

Ett nybyggt resecentrum finns omedelbart öster om planområdet på andra sidan Lidan. Resecentret, som ligger inom gångavstånd från planområdet, är knutpunkt för såväl regional som lokal buss och tågtrafik. Det finns bla dagligen direkttåg till Göteborg och Örebro.

Kinneullebanan är namnet på den järnvägssträcka som går mellan Håkanstorp i sydost till Gårdsjö i nordväst, där Kinneullebanan ansluter till Västra Stambanan. Banan är idag enkelspårig och oelektrifierad. Planeringen ska utgå från att Kinneullebanan på sikt kommer att elektrifieras och trafiken på banan ökar.

Inom planområdet finns ingen buss i linjetrafik, men Kållandsgatan trafikeras av en tätorts- och tre landsortsbussar med hållplats vid Torggatan. Möj-

ligheten att trafikera området med mindre bussar utreds.

Gång och cykel

Det stora gångstråket mellan Nya stadens torg och Rörstrandsområdet är Torggatan med övergångsställe över Kållandsgatan. Längs detta stråk, mellan Kållandsgatan och Rörstrandsområdet finns John Hedins plats. Platsen är ett mindre kommunikationsnav där besökare till området kan vika av

längs Fabriksgatan eller gå in genom entrén till Rörstrandskomplexet.

Ett väl utbyggt cykelnät finns i staden, som domineras av fyra huvudstråk som leder mellan stadens centrum och omkringliggande bostadsområden. Planområdet berörs i södra delen, mellanrummet, av det så kallade Sjölandastråket som sträcker sig från resecentrum till Sjölanda.

Det är viktigt att oskyddade trafikanter i framtiden ska kunna röra sig tryggt mellan Nya Staden och Hamnstaden. Idag finns trafikseparerade gång- och cykelbanor i form av tunnel under Kållandsgatan och Rörstrandsbron, samt gång- och cykelfält över järnvägsbron. För att ytterligare öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter bör möjligheten till en planskild gång- och cykelväg under järnvägen och Kållandsgatan beaktas i framtida planering.

Arbete pågår med att färdigställa en strandpromenad från Lidans mynning till Villa Giacomina i väster. Denna strandpromenad kommer att öka Vänerstrandens attraktivitet och tillgänglighet.

Gator och trafik

Kållandsgatan och Strandgatan utgör en del av Lidköpings huvudnät, resterande gator inom Västra hamnen tillhör lokalnätet. En ny cirkulationsplats finns i korsningen Kållandsgatan-Strandgatan. Kållandsgatan är en av de mest trafikerade i Lidköping med ca 12 000 fordon per årsmedeldygn (2010). Den signalreglerade korsningen Rörstrandsgatan-Hamngatan har på senare år byggts om till cirkulationsplats.

Tunga transporter

Det finns tre huvudsakliga transportvägar in på området; via Strandgatan, Fiskaregatan och Gasverksgatan. Transporterna inom området sker på befintligt vägnät med målpunkter i de befintliga verksamheterna. Området genomgår en struktur-omvandling vilket troligen kommer att innebära färre tunga transporter framöver.

Trafikmätning utförd 2010. Siffrorna representerar antal fordon per årsmedeldygn

Järnväg

Järnvägen Kinnekullebanan är sedan sommaren 2010 av riksintresse för kommunikationer enligt Trafikverkets beslut 2010-07-02 om Riksintressen för trafikslagets anläggningar.

Kinnekullebanan mellan Gårdsjö och Håkantorp är av särskild regional betydelse. Banan används främst för persontrafik och förbinder bland annat Mariestad och Lidköping med Västra stambanan respektive Älvsborgsbanan.

Idag trafikeras Kinnekullebanan till största delen av dieseldrivna persontåg.

I framtiden förväntas en ökning av trafiken och det finns förväntningar om att banan upprustas med helsvetsade räls och elektrifieras.

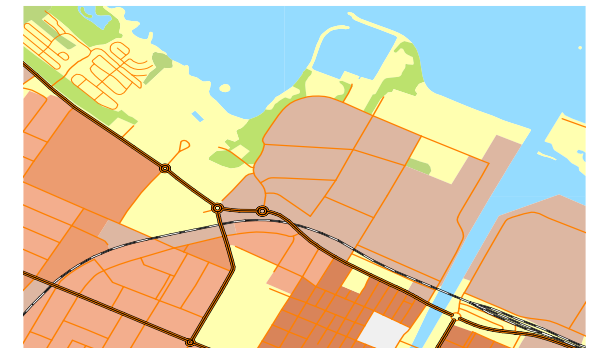
Kinnekullebanan söder om Mariestad (förbi Lidköping) är öppen för godstrafik, men någon planerlig/regelmässig godstrafik sker inte på denna del av banan. Ett fåtal transporter för underhåll och service av banan sker vid enstaka tillfällen.

Den tillåtna hastigheten för persontåg mellan Gårdsjö-Mariestad-Lidköping är 80-100km/h. Mellan Lidköping och Håkantorp är hastigheten 100 km/h. I planområdet är dock hastigheten begränsad till 40 km/h.

Spårövergångar finns idag på Läckögatan, Kållandsgatan, Fiskaregatan, Torggatans förlängning och Västra Hamnen och Östra Hamnen (de två gatorna på ömse sidor om Lidan). Det finns även en cykelövergång vid Skepparegatan.

För att inte begränsa järnvägens framtida utveckling ska 30 meter från järnvägen lämnas bebyggelsefritt.

Byggnader, upplag eller liknande bör inte uppföras inom 5-10 meter från någon del av järnvägsanläggningen som kan föra högspänning, då det kan försvåra en framtida elektrifiering.

Kinnekullebanan, riksintresse för järnväg.

I Trafikverkets planeringsunderlag "Järnvägen i samhällsplaneringen" (Banverket, juni 2009) finns riktlinjer som bör beaktas vid planering inom järnvägens influensområde. Det gäller bland annat avstånd till bebyggelse, parkering, växtlighet med mera.

Råden avseende växtlighet bör tas i beaktande vid planeringen av mer grönska i det så kallade "Mellanrummet". Stora träd och buskar i närheten av järnvägsspåret skymmer sikten och kan ge upphov till lövhalka.

Vid anläggning av parkering närmare än 15 meter från järnvägen bör det finnas ett skydd (plank eller liknande) mot järnvägen som minskar risken för skador från förbipasserande tåg. Uppställda fordon kan få lackskador orsakade av partiklar från inbromsande tåg, eller från fallande snö och is från passerande tåg.

Parkering

Inom planområdet finns två stora parkeringsanläggningar, Castor och Rörstrands nyanlagda parkering. I kvarteret Apollo direkt söder om planområdet ligger parkeringsanläggningen Kopparporten. Castor och Kopparporten utgör stora målpunkter för trafiken till centrum och alstrar mycket trafik på Kållandsgatan.

Parkeringsnormen för Lidköping tätort ser ut enligt följande tabell. Behovet av antal parkeringsplatser är beräknat per 1000 kvadratmeter bruttoarea.

Område	Korttidsparkering Besökare	Långtidsparkering Boende-verksamma
Bostäder inre centrum	1	8
Bostäder övriga centrum	1	10
Kontor	4	16
Handel	30	5
Vård	26	10
Industri och hantverk	2	10
Samlingslokaler	26	4
Hotell	26	4

Behovet för korttidsparkering för besökare för bostäder i centrum tillgodoses på allmänna platser det vill säga på gator och allmänna parkeringsplatser. Exakt utformning av parkeringar inom respektive kvarter kommer att studeras vidare i detaljplaneskedet. Rådande parkeringsnorm inom planområdet kan komma att frångås.

Övergripande riktlinjer infrastruktur

Utveckla hållbara transporter i Hamnstaden genom att satsa på gång- och cykeltrafik och minska bilanvändandet.

Kållandsgatans karaktär förändras och görs om till en stadsgata med ett körfält i varje riktning. För att skapa en stadsmässig och trafiksäker gata ska trafikflödet inte överstiga 16 000 fordon per dygn.

Planeringen utgår från att trafiken på Kinnekullebanan kommer att öka och att banan elektrifieras och rustas upp med helsvetsade räls.

30 meter från järnvägen lämnas bebyggelsefritt, för att inte begränsa järnvägens framtida utveckling.

Möjligheten att tidigt trafikera området med mindre bussar ska utredas vidare.

Nya intressanta gång- och cykelstråk som är rika på upplevelser skapas.

Stommen i Hamnstadens gångstråk utgörs av Strandpromenaden, den förlängda Torggatan och den så kallade diagonalen (siktgatan mot Framnäsvisken).

Lokalgatorna i Hamnstaden utformas för låga hastigheter så att det är möjligt för fotgängare och cyklister att spontant korsa gatan.

Hamnstaden ska på ett naturligt sätt ansluta till staden i övrigt. Oskyddade trafikanter skall kunna röra sig tryggt mellan Hamnstaden, Nya Staden och andra stadsdelar.

VERKSAMHETER

Näringsliv och arbetsplatser

Näringslivet i Västra Hamnen består av en mängd olika verksamheter, med allt från tung verkstadsindustri till eftergymnasial utbildning. Uppskattningsvis är 1 500 personer sysselsatta inom offentlig och privat sektor. År 2010 fanns cirka 200 registrerade företag i Västra hamnen. Den tidigare Rörstrandsfabriken, numera Porslinsstaden, har utvecklats till ett center för småföretag.

125 olika företag finns bland hyresgästerna. Bland verksamheterna finns en blandning från offentlig service som Försäkringskassan, socialkontor, tandvårdsföretag, handel, restauranger, museum, konsthantverkare, keramiker och utbildning.

Offentlig service

Äldreboende, apotek och vårdcentral finns inom en kilometers avstånd från planområdet.

Inom två kilometers avstånd finns fem förskolor med cirka 100 platser, sju grundskolor om cirka 200 elevplatser och två gymnasier med mer än 2 000 elever.

I den fortsatta planeringen beaktas behov av förskola, trygghetsboende för äldre och publika lokaler.

Grundskolor i tätorten

Förskolor i tätorten

Kultur och konst

Rörstrands porslinsfabrik i Västra hamnen är ett viktigt kulturarv för Lidköping och en del av stadens identitet. 1936 flyttade Rörstrand sin produktion till Lidköping. Ett museum med kulturhistoriskt värdefulla porslinsinsamlingar invigdes 1976 i de äldsta fabrikslokalerna på Rörstrandsområdet. Produktionen flyttade från Lidköping 2005, men Rörstrand och littalas utvecklingslaboratorier är fortfarande verksamma i det keramiska centret i Lidköping. Hantverkstraditionen och det keramiska arvet lever vidare och i området finns både konsthantverkare och Formakademi. Porslinsfabriken arbetar bland annat med byggkeramik och samarbetar med formgivare för offentliga utsmyckningar. Varje år arrangeras ett antal små och stora evenemang, däribland den årliga kultur- och porslinsfestivalen.

I Framnäs ligger Vänermuseet som invigdes 1996. Grunden var det sjöfarts- och hantverksmuseum som hade funnits i Lidköping sedan tidigare och det är också samlingen från det tidigare museet som är grunden till Vänermuseets samling av föremål, arkiv och foton.

Vänermuseet arbetar med Vänerns natur- och kulturarv. Museet har utställningar där teman som fiske, sjöfart, miljö, tillblivelsen av Vänerområdet geologiskt och Vänerns fiskar med mera är stommen. Vatten och miljö är röda trådar i Vänermuseets arbete. Närheten och tillgången till Väneren är viktig för museets verksamhet.

Hamnstadens konst och kulturarv ska ges möjlighet att utvecklas och bidra till att göra området mer dynamiskt och attraktivt.

Övergripande riktlinjer för verksamheter och offentlig service

Stadsdelar med nya bostäder ska även tillgodose behovet av offentlig service. I fortsatt planering beaktas behov av förskola, trygghetsboende för äldre och publika lokaler.

Hamnstadens konst och kulturarv ska ges möjlighet att utvecklas och bidra till att göra området mer dynamiskt och attraktivt.

Mångfald och funktionsblandning ska eftersträvas för att skapa trygga sociala miljöer, ett rikt och varierat kulturliv och dynamiska mötesplatser för offentliga verksamheter och näringsliv.

TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Dagvatten

Inom planområdet mynnar tre dagvattenutlopp, vilka tillsammans avvattnar staden väster om Lidan. Två av dessa utlopp mynnar i Kinnevikens och ett i småbåtshamnen. Smärre dagvattenledningar i planområdets östra del mynnar direkt i Lidan. För att inte orsaka grundvattensänkning ska viss rening av dagvattnet ske med infiltration, om det är möjligt med hänsyn till att området är påverkat av föroreningar (Bohusgeo 2011).

Vatten och avlopp

Kommunalt vatten finns i hela området och avlopps nätet leder till reningsverket som ligger i området.

Reningsverk

Avloppsreningsverket som byggdes på 1970-talet är beläget inom planområdet och renar avloppsvatten från hela Lidköpings kommun, inklusive mindre tätorter, via överföringsledningar.

Reningen sker idag i tre steg; mekanisk rening med fingaller och försedimentering inomhus, biologisk rening av fosfor och kväve i bassänger utomhus. Det tredje steget är kemiskt och sker med flockning i bassänger utomhus.

Idagslägterskerslambehandlingen inomhus, men utlastningens sker utomhus med luktproblem som följd.

Huvuddelen av slammet transporteras utan inkapsling med lastbil till Kartåsens återvinningscentral där det blandas med flis och komposteras.

Verket har idag tillräcklig kapacitet för att ta emot avloppsvatten för Hamnstadens utbyggnad. Gällande detaljplan medger utbyggnad av verket mot etapp nordost.

Under arbetet med planförslaget har flera studier utförts för att se över möjligheterna att åtgärda lukt- och slamhanteringen på reningsverket (VA-ingenjörerna 2007, 2010, 2011). De öppna bassängerna på reningsverket ska övertäckas och ventilationsluften skall behandlas innan den släpps ut till omgivningen för att förhindra eventuella luktproblem. Slamhanteringen på reningsverket kommer att upphöra. Iställen ska det oförtjockade slammet tryckas ut via ledning till Kartåsens avfallsanläggning för att rötas i en separat biogaskammare. Åtgärder krävs för att reningsverket skall klara av en eventuell översvämning. Åtgärderna finns beskrivna i en kostnadsnyttoanalys som Actea consulting tagit fram (Actea 212-01-04).

El

Transformatorstation finns idag mellan kv. Städet och Lidan. Transformatorstationen har tillräcklig kapacitet för Hamnstadens utbyggnad.

Fjärrvärme

Fjärrvärmeledningar finns inom planområdet och ett reservvärmeverk finns i kvarteret Pumpen. Anläggningen är endast avsedd för reservdrift och beräknas i genomsnitt användas 200 timmar per år.

Opto

Bredband via optokablar finns i planområdet för anslutning till Hamnstadens etapper.

Pumpstationer

En pumpstation som försörjer hela västra Lidköping är lokaliserad till sydvästra hörnet av kvarteret Städet. För östra Lidköping finns en station på Lidans östra kaj omedelbart norr om järnvägsbron. Dessa pumpstationer kan pumpa ut avloppsvatten i Väneren vid högre vattennivåer än +46,0 (RH00). Reservkraft finns att tillgå om behov uppstår.

Återvinning

I dag finns ingen lokal återvinningsstation i området. I Lidköping finns 19 lokala återvinningsstationer. Avfallshanteringen ska vara samhällseffektiv och enkel för de boende.

Enligt gällande renhållningsordning (antagen av KF 2011-10-31) skall sortering av avfall ske vid källan, d.v.s. på den plats där avfallet uppkommer, t.ex. i hushållet eller på arbetsplatsen. Det sorterade avfallet kan sedan avlämnas t.ex. i soprum i bostadsområdet, på en återvinningsstation eller på någon annan avlämningsplats. Vid planarbete och om- och tillbyggnad skall gälla 6 § i Renhållningsförordningen:

”Vid planering för om och nybyggnationer skall de mått och anvisningar som finns i bilaga 3 beaktas. Hänsyn skall även tas till kap 4 Mål och åtgärder i del 2 i avfallsplan, så att förutsättningar

skapas för att utrymmen och transportvägar möjliggör uppfyllande av intentioner i detta kapitel. Detta gäller för både kommunens verksamheter och privata aktörer.”

Avfallsutrymmen och återvinningsstationer för insamling av avfall skall ordnas på ett estetiskt tilltalande sätt. De ska ha god tillgänglighet och säkerhet för hushållen. Lokalisering och utformning kommer att studeras mer ingående i detaljplaneskedet.

VATTENOMRÅDEN

Väneren

Planområdet ligger invid Vänerens strand. Väneren har ett mycket stort omland som förutom Skaraborg sträcker sig in i Norge och upp mot Härjedalen. Klarälven är sjöns största tillflöde. Idag är avtappningen begränsad bl a beroende på att Götaälvdalens stränder är skredbenägna. Vänerens vattennivå är reglerad i Trollhättan enligt en särskild vattendom från 1937. De senaste 50 åren har flödet ökat alltmer vilket innebär att det blir svårare att hålla de fastställda nivåerna enligt vattendomen.

Flera centrala myndigheter arbetar med klimatanpassning och kunskapsutveckling, exempelvis Boverket, SMHI, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Statens geotekniska institut (SGI) och trafikverket. De bistår genom sitt arbete kommuner och länsstyrelser med kunskapsunderlag.

Lidan

Planområdet ligger intill Lidan. Lidan utgör en viktig del av Lidköpings struktur och älven mynnar ut i Vänern.

Planeringsnivåer vid Vänern

Diskussioner pågår mellan kommunerna, länsstyrelsen och staten om lämpliga planeringsnivåer för bebyggelse och infrastruktur runt Vänern. Nivåerna skall klara översvämningar i Vänerområdet under minst 100 år i likhet med Sårbarhetsutredningen. Man är överens om att man på längre sikt måste kunna reglera Väterns vattennivå genom ökad avtappning under flera tillfällen per år.

En ny regleringsstrategi för Vänern prövas sedan hösten 2008. Metoden bygger på ett samband mellan nivå i Vänern och tappning samt på utnyttjandet av hydrologiska prognoser för att styra förhandstappning. För närvarande finns dock inga långsiktiga beslut om Väterns framtida reglering och ökad avtappning som skulle kunna minska riskeponering på städer och samhällen runt Vänern.

I december 2012 utgav Länsstyrelsens nya riktlinjer för "Stigande vatten" (Länsstyrelserna i Västra Götaland och Värmland). Klimateffekten och de framtida vattenfölderna har justerats och beskrivs längre fram i detta dokument (sid 76-77).

Lidköpings kommuns inställning, är att man redan nu ska inrikta sig på en långsiktig lösning (Sårbarhetsutredningen SOU 2006:94 sid. 294) för att inte binda stora resurser på skyddsåtgärder som vid en långsiktig lösning blir uppenbart onödiga. En långsiktig lösning ska enligt kommunen kunna stå klar inom 25 år, vilket anses som en rimlig tid.

KONSEKVENSER OCH STÄLLNINGSTAGANDEN

Miljökvalitetsnormer - 5 kap Miljöbalken

Enligt miljöbalkens 5 kap 3§ skall miljökvalitetsnormer beaktas vid planering och planläggning. Det ska säkerställas att föreslagna åtgärder inte medför skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. En samlad bedömning på miljökvalitetsnormerna återfinns i Miljökonsekvensbeskrivningen (bilaga 1). Bedömning är att inga miljökvalitetsnormer överskrids. Idag finns det miljökvalitetsnormer för förekomst av föroreningar i utomhusluften (SFS 2001:527), förekomst av substanser och kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554), omgivningsbuller (SFS 2004:675) och kring vattenförvaltning (SFS 2004:660).

Miljömål

Riksdagen har antagit nationella mål för miljökvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är miljömässigt hållbara på lång sikt och som ska ligga till grund för miljöarbetet i Sverige.

För fördjupning av översiktsplan för Hamnstadens bedöms miljömålet Frisk luft och God bebyggd miljö vara två av de viktigare. Miljömålen Begränsad Klimatpåverkan, Levande sjöar och vattendrag samt Giftfri miljö bedöms också beröra Hamnstadens. Nedan beskrivs de slutsatser som dras i MKB:n

- **Frisk luft**
Planen bedöms förenlig med miljömålet om vissa regleringar sker av verksamheterna som idag finns inom hamnområdet. Gränsvärdet för partiklar behöver följas upp.
- **God bebyggd miljö**
Planen bedöms förenlig med miljömålet om projektet lever upp till visionen.
- **Begränsad klimatpåverkan**
Planen bedöms förenlig med miljömålet om visionen lever med projektet.
- **Levande sjöar och vattendrag**
Planen bedöms förenlig med miljömålet om vissa åtgärder sker för att undvika översvämningar både för effekter för boende liksom för vattenmiljön i Vänern och för Lidan.
- **Giftfri miljö**
Planen bedöms förenlig med miljömålet om beaktande sker av hanteringen av marken där exploatering kommer att ske.

Planering och exploatering kan förbättra förutsättningarna inom miljömålen "levande sjöar och vattendrag" och "giftfri miljö" med minskad förekomst av markföroreningar och utlakning som positiv effekt.

Luft

Den spridningsberäkning som har utförts för utsläpp till luft har visat att verksamheterna i området ger upphov till förhöjda halter av partiklar. Verksamhet som till exempel lastning och lossning kan medföra temporärt förhöjda partikelhalter. Flera utav verksamheterna bidrar alla till partikelutsläpp i olika omfattning.

För de parametrar som ej regleras av miljö kvalitetsnormer och -mål, har halterna ställts i relation till yrkeshygieniska värden eller lågriskvärden.

Spridning av misstänkt cancerogena ämnen ska utredas och åtgärdas för att minimera utsläppen i närheten av bostäder.

Beräkningar har gjorts för kvävedioxid, och partiklar (PM10) där båda klarar miljö kvalitetsnormer och regionala miljömål beroende på hur man räknar PM10.

Emissionerna av partiklar som förekommer från de olika verksamheterna har olika ursprung, sammansättning och storlek. Vid utvärderingen jämförs beräknade partikelhalter med PM10, dvs. partiklar under 10 µm eftersom miljö kvalitetsnormerna reglerar denna partikelfraktion.

I augusti 2010 trädde föreskriften om kontroll av luftkvalitet i kraft, vilket bland annat medfört nya normer för fina partiklar (PM 2,5). Dessa har inte mätts i Lidköping tidigare. Mätning av partiklar kommer att utföras år 2013 så att det blir möjligt att följa upp miljö kvalitetsnormen för luft.

Partiklar

Partikelhalten från verksamheterna understiger miljömål och miljö kvalitetsnormer för 90-percentil per dygn, men årsemedelvärdet för det regionala miljömålet överskrider då den urbana bakgrundshalten har uppskattats till 20 µg/m³ då lokala mätningar saknas.

Enligt den senaste mätningen utförd av "Luft i Väst" hade Mariestad en urban bakgrundshalt på 13 och Alingsås hade 17 (år 2010). Slutsatsen är att Lidköping ligger i gränzonen.

PM10 µg/m ³	Årsemedel-värde	90-percentil dygn
Spridningsberäkning (urban bakgrund)	2 (20)	10 (20)
Miljö kvalitetsnorm	40	50
Regionalt miljömål	20	35

I spridningsberäkningen har mätvärden för Lantmännens centralsilo, E Sabel, KMT/LMT, panncentralen Släggan, SNA Europé, Suncab, Värmeverket och Foderfabriken matats in och det konstateras att alla bidrar till partikelutsläpp i olika omfattning.

Intermittent verksamhet som t ex lastning och lossning kan medföra temporärt förhöjda partikelhalter och dessa är inte med i spridningsberäkningen.

Den planerade bostadsbebyggelse kommer att generera mer trafik, vilket förväntas bidra till ökade halter av luftföroreningar, framförallt av partiklar och kvävedioxid.

Kvävedioxid

NO2 µg/m ³	Årsemedel-värde	98-percentil dygn	98-percentil timma
Spridningsberäkning (urban bakgrund)	2 (8)	0,5 (8)	0,5-1,5 (8)
Miljö kvalitetsnorm	40	60	90
Regionalt miljömål	20	-	60

Kvävedioxid understiger lågriskvärdena och miljö kvalitetsnormerna och regionalt miljömål klaras med god marginal enligt tabellen ovan.

Flyktiga organiska ämnen

För flyktiga organiska ämnen (VOC) som aceton, nafta, xylen och butylacetat finns inga miljö kvalitetsnormer utan enbart yrkeshygieniska gränsvärden.

Aceton har ett gränsvärde på 600 mg/m³. Det beräknade värdet för spridning av aceton är dock ca 10 000 gånger lägre än gränsvärdet.

Nafta klassas som möjligen carcinogent. Yrkeshygieniska gränsvärden kan principiellt beräknas med utgångspunkt från sammansättning och gränsvärden för ingående komponenter i naftan. Men för att undvika oro hos de boende kan man genomföra en detaljerad utsläppsberäkning när bostäderna tas i bruk eller utreda möjligheten att oskadliggöra utsläppen.

Beräknade halter styren ligger ca 20 gånger lägre än lågriskvärdena. Det har ett lågt lukttröskelvärde, vilket gör att lukt kan upplevas som ett problem under kortare perioder.

Risk för legionella

I området finns öppna kyltorn vid några av verksamheterna. Risken för spridning av legionella ska kontrolleras löpande av verksamheterna och rutiner för förebyggande åtgärder finns idag, men behöver beaktas.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

För att uppnå EU:s mål om god vattenstatus har Sverige infört miljö kvalitetsnormer för vatten genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Normerna, det vill säga de kvalitetskrav som ska gälla för yt- och grundvattenförekomster omfattar ekologisk och kemisk ytvattenstatus samt kemisk och kvantitativ grundvattenstatus. Normen uttrycker den kvalitet vattenförekomsterna ska ha vid en viss tidpunkt exempelvis "god ekologisk status år 2021".

Vattenmyndigheten bedömer att den del av Vätern, där planområdet Västra hamnen ingår, har miljö kvalitetsnormerna "God ekologisk status" och "God kemisk status".

Vattenmyndigheten bedömer även att ovannämnda miljö kvalitetsnormer kommer att uppnås till 2015.

I kommande detaljplanering visas hur den aktuella planen kan komma att påverka statusen och vilka åtgärder som kan vidtas för att uppnå/behålla god status.

Exploateringstyp, storlek och andel hårdgjord yta samt materialval i byggnader och infrastruktur ska beaktas.

Om marken riskerar att innehålla föroreningar eller är skred- och översvämningsbenägen är också av intresse.

Fysisk påverkan dvs morfologiska och hydrologiska ingrepp som försämrar förutsättningarna för att uppnå eller bibehålla god ekologisk status skall belysas i detaljplaneskedet. Det kan gälla anläggandet av kajer, pirar, bryggor eller andra gräv- och muddringsarbeten. Vid all planering som innebär grävarbete eller muddring i vatten är det viktigt att beakta miljöfarliga ämnen som kan förekomma i bottensediment.

Vaksamhet ska iaktas när det gäller yt- och grundvattenresurser som används för dricksvatten eller kan användas för framtida uttag av dricksvatten.

Sammanfattning av MKB:n

I ett inledande samråd i oktober 2008, då ett programförslag för den första etappen presenterades, konstaterades i länsstyrelsens yttrande att ett antal fokusområden behövde tydliggöras för att kunna bedöma om planförslaget är genomförbart.

Det som har granskats inom ramarna för denna MKB är:

- översvämning,
- miljöfarliga verksamheter,
- buller,
- avgaser, partiklar damm,
- förorenade områden,
- risker
- trafik

Verksamheter

För att planförslaget generellt skall kunna bedömas uppfylla kraven på en god bebyggd miljö ska människor inte utsättas för skadliga luftföroreningar, bullerstörningar eller oacceptabla risker. Planförslaget innebär att 15 befintliga verksamheter kommer att hamna närmare planerade bostäder än rekommenderat skyddsavstånd eller uppmärksamhetsavstånd.

Konsekvenser av detta innebär att människor kan komma att utsättas för olika typer av störningar från verksamheterna i form av luftföroreningar, luktolägenhet eller bullerstörningar med mera.

I MKB och riskanalys beskrivs vilka skydds- och riskavstånd som gäller för resepektive verksamhet.

För bostäder som placeras inom det angivna skydds- eller uppmärksamhetsavståndet måste en bedömning av risknivån genomföras och åtgärdas. Nattbefolkningen är mer utsatt än dagbefolkningen. Människor som sover har inte samma möjlighet att agera snabbt och mobilisera om evakuering skulle behövas. De kortare uppmärksamhetsavstånden och de risksituationer som kan komma att uppstå övervägs i detaljplaneskedet.

I området finns inga verksamheter som klassas som farliga verksamheter enligt 2 kap. 4 "Lagen om skydd mot olyckor" (2003:778). Flera verksamheter har dock i dag tillstånd att hantera farliga ämnen. Olycksriskerna förknippade med verksamheterna i Västra hamnen har bedömts i utredningen Riskanalys Hamnstad, Lidköping vid Väneren – avseende farliga verksamheter och transporter av farligt gods (Brandskyddslaget, 2010). Ett par av verksamheterna har bedömts medföra risker som ska beaktas vid den fortsatta planeringen av Hamnstad. I Östra Hamnen finns endast en verksamhet som kräver skyddsavstånd. Mer utförliga uppgifter om vilka avstånd som avser respektive verksamhet finns beskrivna i Riskanalysen (2010) och i MKB:n.

Om bostäder eller personintensiv verksamhet planeras inom det skydds- eller uppmärksamhetsavstånd som anges för en verksamhet, måste en bedömning av risknivån genomföras och åtgärder vidtas.

Legionella relaterat till kyltorn kontrolleras och följs idag upp löpande i samband med tillsyn av miljöföreläggelser. Verksamheterna följer,

kontrollerar, provtar och har rutiner för förebyggande åtgärder och avhjälpandeåtgärder.

Förslag på åtgärder beskrivs i MKB:n under Konsekvenser av planförslaget och Förslag till åtgärder. I åtgärdslistan på sid. 83-94 i denna handling redovisas de åtgärder som krävs gällande befintliga verksamheter innan de olika etapperna av Hamnstad byggs ut.

Brand

Det är inte troligt att det i någon av industriverksamheterna inträffar en brand eller explosion som orsakar allvarliga personskador på människor som vistas i Hamnstad. I en riskanalys från 2007 har risknivån för Gödselterminalen bedömts vara acceptabel med hänsyn till att närmaste permanentboende finns 400 meter från anläggningen.

För de delar av Hamnstad där ny bebyggelse byggs innanför uppmärksamhetsavstånden ska situationen beaktas speciellt i detaljplaneringen. Förslag på åtgärder beskrivs i MKB:n under Konsekvenser av planförslaget och Förslag till åtgärder.

Lukt

Luktproblem kan förväntas framförallt från avloppsreningsverket, plastfabriken och foderfabriken. Hur omfattande problemet är och hur långt lukten sprider sig i det planerade området, kan bestämmas med enkätundersökning/inventering och/eller spridningsberäkning.

Det slam som återstår efter reningsprocessen i reningsverket lastas via en slamsilo utan inkapsling vilket tidvis orsakar olägenheter. I arbetet med

planen har en översiktlig förstudie genomförts (VA-Ingenjörerna 2007-08-14). Studien föreslår att de öppna bassängerna överdäckas och att ventilationsluften behandlas innan den släpps ut. En tänkbar åtgärd är att man genom en tryckledning pumpar slammet till avfallsanläggningen i Kartåsen där det sedan rötas.

Lukt förväntas ha en effekt på de framtida bostadsplanerna och detta ska utredas vidare i kommande planering. Verksamheterna avloppsreningsverket, Micore och Foderfabriken är de som utgör de främsta källorna till dålig lukt i dagsläget.

Buller

Planförslaget medför att flera verksamheter kommer närmare bostadsbebyggelse än i dagsläget. En bullerutredning har genomförts av Akustikbyrå 2010 för att kartlägga nuvarande ljudnivåer i planområdet. Uppmätta ljudeffekter har genomförts från källor på de närliggande industrierna, tåg och biltarfiken. Enligt rapporten behöver 35 av de 42 uppmätta ljudkällorna reduceras mellan 5-36 dBA för att riktvärdet nattetid ska klaras. Ljudet har uppmätts från sju olika punkter i området. Med alla källor i drift utan åtgärder överskrids gällande riktvärden för alla beräkningspunkter oavsett tidpunkt på dygnet, vilket innebär att många källor behöver åtgärdas.

Riktvärdena för industribuller är skarpare än riktvärdena för trafikbuller.

Riksdagen har angett riktvärden för trafikbuller som inte ska överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur.

Riktvärden för trafikbuller (riskdagsbeslut 1996/1997/:53):

30 dBA ekvivalentnivå inomhus
 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Naturvårdsverkets riktlinjer för externt buller vid nyetablering av industri tillämpas även vid nyetablering av bostäder vid befintlig industri.

Riktvärdena vid fasad för externt industribuller vid nyetablering av bostäder (Naturvårdsverkets allmänna råd 1978). Ekvivalent ljudnivå:

50 dBA kl 07-18
 45 dBA kl 18-22, samt sön och helgdag 07-18
 40 dBA kl 22-07

Högsta ljudnivå:
 55 dBA kl 22-07, momentana ljud

Förslag till åtgärder kommer att studeras i detaljplaneskedet.

Risk

I arbete med planen har en Riskanalys (2010) genomförts av Brandskyddslaget. I den analysen har enbart olycksrisker som avser transport av farligt gods beräknats i detalj med avseende på både frekvens och konsekvens, vilket innebär att det endast går att redovisa en risknivå. Detta

görs i form av individrisk, vilket bedöms vara tillräckligt eftersom planeringen av Hamnstaden är i ett tidigt skede och att det i dagsläget är svårt att avgöra ungefär hur hög persontätheten i planområdet kan tänkas bli.

För att personer ska kunna bo och vistas intill en farlig eller störande verksamhet krävs att vissa skyddsavstånd respekteras eller att åtgärder vidtas. Samtidigt ska verksamheten kunna fungera även på sikt på den aktuella platsen. Det är framförallt åtgärder för att minska eller helt förhindra spridning av partiklar, luktölagheter och bullerstörningar som behöver utredas ytterligare.

Förorenade områden

Ett antal markundersökningar har genomförts i det aktuella planområdet sedan 2003, bland annat:

- Översiktlig miljögeoteknisk undersökning av västra och Östra hamnområdet i Lidköping, Tyréns 2003-11-24.
- Fastigheten Lidköping Städet 17, Sweco 2006-09-01.
- Rapport RM Geologi VH Shell depå, LA Geo Miljö A, 2010-08-01.
- Rapport Miljögeologisk Etapp NO 2009, La Geo Miljö AB 2010-08-10.

Det finns även en ansvarsutredning för Västra hamnen där ansvarsfördelningen för vidare undersökningar och eventuella avhjälpandeåtgärder beskrivs för respektive fastighet (2008-06-16, Advokatfirman Lilliehöök AB och Ragn-Sells Miljökon-sult AB).

I området har två grupper av markföroreningar konstaterats. Den första gruppen utgörs av de föroreningar som uppkommit som en direkt konsekvens av de verksamheter som verkat på fastigheten. Det är bland annat restprodukter från industri-verksamheterna av gips, porslin, slaggrester, aska, formsand, hydroxidslam, biprodukter från gasverk samt oljeslam och diverse industriavfall. Den andra gruppen utgörs av de föroreningar som uppkommit genom tidigare deponerat avfall och utfyllnad av förorenade massor.

Det är konstaterat att området ställvis är mycket förorenat av metaller och olika typer av kolväten. Föroreningshalterna är generellt sett höga i marken men relativt låga i grundvattnet. Spridning av föroreningar kan dock ske på andra sätt, t.ex. vid översvämning av ett förorenat område (Fastigheten Lidköping Städet 17, Sweco 2006-09-01).

Naturvårdverket har tagit fram riktvärden för två typer av markanvändning:

- Känslig markanvändning (KM)
 avser alla grupper av människor (barn, vuxna och äldre) som vistas permanent inom området under en livstid.
- Mindre känslig markanvändning (MKM).
 Markkvaliteten begränsar användningen till t.ex. kontor, industrier eller vägar. De exponerade grupperna antas vara människor som vistas i området tillfälligt.

Utredningarna konstaterar sammanfattningsvis

att föroreningshalterna i stort uppfyller kravet för MKM (mindre känslig markanvändning). Medianvärdet för området är till och med lägre än riktvärdet för KM (känslig markanvändning) även om det finns enskilda punkter med kraftigt förhöjda föroreningsnivåer.

Den nya bebyggelsen innebär bl.a. att bostäder kommer att etableras inom eller i närheten av förorenade områden och att betydligt fler människor, framförallt barn, kommer att kunna exponeras för föroreningar.

Kommunen arbetar vidare med att ta fram riskbedömning, åtgärdsutredning och riskvärdering. Dessa kommer att ligga till grund för beslut om efterbehandlingsåtgärd, inriktning och omfattning.

Efterbehandlingsmetoderna kommer att variera inom området beroende på föroreningsgrad, utbredning och framtida markanvändning.

Översvämningar

De globala klimatförändringarna orsakar fler översvämningar. Översvämningarna är ofta kopplade till ovanligt kraftig nederbörd. 2001 orsakade översvämningarna runt Vänern stora problem. I samband med stormen Gudrun 2006, drabbades Göteborgsområdet hårt och under sommaren och hösten 2011 orsakade höga vattenstånd i havet omfattande översvämningar i Västsverige.

2007 gavs Klimat- och sårbarhetsutredningen ut (SOU 2007:60). Enligt de första siffrorna som Kli-

mat- och sårbarhetsutredning kom med skulle Vänern stiga upp till +47,4 m enligt RH70. I Miljökonsekvensbeskrivningen som togs fram för denna fördjupning (FÖP Hamnstaden) tillämpades höjdsystemet RH70. Skillnaden mellan RH00 och RH70 är ca 20 cm. Således motsvarar +47,4 m i RH70 av +47,2 m enligt RH00.

I Programområdet 2008 (Hamnstaden etapp 1) ansågs nivån +46,5 m RH70 vara en mer realistisk nivå i förhållande till omgivningen och tillgången till el, vatten och avlopp i ett 100-årsperspektiv.

Sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen har nya klimatberäkningar, nya internationella utvärderingar av riskerna för ett stigande världshav och en helt ny metodik utvecklats för beräkning av hydrologiska effekter av ett förändrat klimat. Dessutom har en ny strategi börjat tillämpas för Vänerens vattenhushållning hösten 2008 som resulterat i andra siffror.

Olika höjdsystem kan oförsiktigt hanterat leda till stora skillnader i resultat och slutsatser. I efterföljande text talar vi enbart om höjdsystemet RH00.

Efter förbättrad bakgrundsdata och ändrade förutsättningar har nya nivåer tagits fram av Länsstyrelserna för Västra Götaland och Värmland i samarbetet med SMHI. I rapporten *Klimatanalys för Västra Götalands län Rapport Nr 2011-45* samt *Faktabladplaneringsnivåer (2012-02-03)* och *Stigande vatten - en handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden* har en ny framtida 100-årsnivå beräknats till + 46,08 m RH00 (fixpunkt Vänersborg).

Sannolikheten för översvämning med nivåer över 100-årsnivån är 63 procent. 100-årsnivån motsvaras enligt Faktabladet av + 46,09 m (RH00 Lidköping). Enligt den kunskap vi har idag är sannolikheten stor för att Hamnstaden kan drabbas av 100-årsflöden, förenklat uttryckt en gång vart 50:e år.

För riskobjekt såsom exempelvis större dammar sätts gränsen vid flöden med en återkomsttid på 10 000 år. Sannolikheten under 100 års exponering är då 1 %. (Stigande vatten. En handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden, Länsstyrelsen Västra Götaland och Värmland, Dec 2011).

Den framtida dimensionerande nivån för Vänern är nu + 46,86 m.ö.h. (RH00 Vänersborg) vilket motsvaras av + 46,87 m enligt RH00 i Lidköping.

I det underlagsmaterial som Länsstyrelserna och MSB tagit fram har man inte tagit i beaktande uppgifter om vattnets avrinningsvägar. Vid vattenstånd omkring +46,7 m (RH00) söker sig vattnet andra vägar och rinner ut i låglänta områden bland annat söder om Hunneberg. Med detta scenario har Vänerkommunerna i samverkan arbetat och en rapport förväntas i slutet av maj 2012.

En kostnadsnyttoanalys har tagits fram för Västra hamnen som visar vilka kostnader som är förknippade med en översvämning och vad förebyggande åtgärder kan uppskattas till (Actea 2012-01-04). Rekommendationen är att en etappvis uppbyggnad av översvämningsskyddet är rimlig. I den första etappen föreslås ett grundskydd på + 46,0 m (RH00). Grundskyddet utgör även en grund som genom påbyggnad klarar nivåer runt + 46,7 m.

Rekommendationen är att detaljprojektering påbörjas av:

- Byggnation av strandpromenad till en höjd på + 46,0 m.
- Byggnation av slitsmur, för att förhindra urlakning från förorenade områden.
- Byggnation av en kombinerad översvämningspark och fördröjningsdamm i anslutning till Hamnstaden.

Strandpromenaden höjs till en höjd av 46,0 m och innebär att fast skydd byggs för att klara av en översvämning på +45,9 m. Denna höjning gäller för området som gränsar mot Vätern. Åtgärden skall ses som en dellösning av att valla in ett större område.

På strandpromenaden mot Vätern i norr görs en semitemporär lösning för att klara nivån 46,7 m (RH00).

Kajkanten mot Lidan klarar nivån + 46,7 m med hjälp av en temporär översvämningsbarriär.

På avloppsreningsverket krävs en rad åtgärder för att klara stigande vattennivåer:

- Styrning av inkommande flöden via pumpstationerna.
- Ny utloppsledning för avloppsreningsverket som säkerställer att vatten kan pumpas ut från reningsverket när mottrycket från Vätern överstiger normalt tryck.

- Nya pumpar vid pumpstation inklusive 400 m ledning för att klara bräddningskapaciteten till Lidan.
- Säkerställning av reservkraft
- Invallning av reningsverket, samt komplettering av pumpar och tätningsutrustning för brunnar etc.

Den stora kostnaden i samband med en översvämning är kopplad till produktionsbortfallet för verksamheterna i området. Utredningen visar att det ur ett samhällsperspektiv är mycket lönsamt att genomföra åtgärder i syfte att skydda Västra hamnen mot översvämnings. Investeringen innebär att varje satsad krona ger 56 kr tillbaka vid nivån + 45,9 m. För skyddsåtgärder mot nivån +46,7 m (RH00) betalar sig satsningen 20 gånger per satsad krona.

Trafik

Planförslaget bedöms medföra ökad biltrafik och ökat behov av parkeringsplatser samt ett behov att bygga ut de redan väl utbyggda gång- och cykelvägarna. Industrier inom planområdet kommer att medföra tunga transporter, ibland även kvällar och helger. Planförslaget kommer att medföra positiva konsekvenser för området genom att åtgärder planeras för att förbättra situationen kring Kållandsgatan och den trafikbarriär som den utgör.

Tänkbara åtgärder presenteras i Tyréns trafikutredningen "PROJEKT HAMNSTADEN", 2011-02-15,

- Genom att i en första etapp avgiftsbelägga, och på lite sikt ta bort parkeringsplatser, kan cirka 2 000 fordon/dygn styras bort från det värsta snittet av Kållandsgatan. En förutsättning är dock att två nya parkeringsanläggningar, med plats för cirka 450 fordon, byggs ut väster respektive öster om Kållandsgatan.
- För att trafiken ska kunna silas genom centrum föreslås några mindre förändringar söder om Kållandsgatan. Källaregatan föreslås få dubbelriktad trafik, på delen Nya Stadens torg - Sevillagatan.
- Genom att koncentrera utfarterna från Hamnstaden kan trafiken fördelas så att den inte belastar Kållandsgatan samt att cirkulationen Kållandsgatan/Läckögatan belastas mindre.
- Genom att etablera en bilpool i Hamnstaden kan ytterligare lite trafik plockas bort från Kållandsgatan. Bilpoolen ska läggas i nära anslutning till hållplatser och cykelstråk, med en rejäl, säker och väderskyddad cykelparkering intill.

Järnväg

Trafikeringen av Kinnekullebanan omfattar ca 18 tågrörelser per dygn. Uppskattningsvis sker femgodstransporter per år på Kinnekullebanan förbi Lidköping. Någon regelbunden trafik förekommer för närvarande inte och inget tyder på att detta kommer att förändras.

Med avseende på Kinnekullebanan bedöms risken för urspårning vara den enda risk som behöver beaktas vid planeringen av Hamnstaden. Därför rekommenderas att 30 meter från järnvägen ska lämnas bebyggelsefritt.

Farligt gods transporter

Farligt gods transporter bedöms inte utgöra ett betydande hot mot en god bebyggelsemiljö i Hamnstaden. Mängden farligt gods är begränsad och hastigheten på lokaltransporter inom området är relativt låg vilket minskar risken för allvarliga läckage vid olyckor. För att reducera de risker som ändå finns kan en översyn genomföras av vilka lokalgator som, förutom de rekommenderade sekundära transportvägarna, ska tillåtas för trafik m Gatorna ska också utformas på lämpligt sätt för att öka trafiksäkerheten.

En utredning krävs i kommande planering om utreder vilka lokalgator som ska tillåta transporter av farligt gods.

Övergripande riktlinjer infrastruktur för störningar

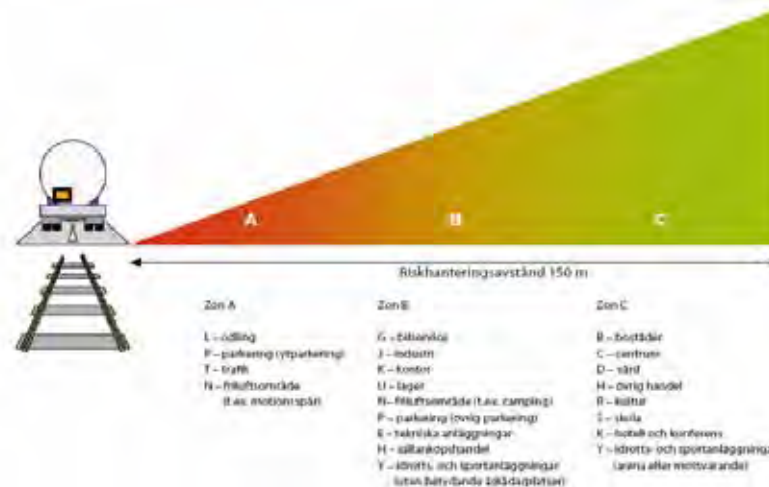
God ljudmiljö skall uppnås i bostäderna, vilket säkerställs i detaljplan.

Åtgärder på reningsverket krävs för att förverkliga omgivande bostadskvarter.

Om bostäder eller personintensiva verksamheter planeras inom det uppmärksamhetsavstånd som anges för en verksamhet, måste en bedömning av risknivån genomföras och nödvändiga åtgärder vidtas.

30 meter från järnvägen (Kinnekullebanan) lämnas fritt från ny bebyggelse med anledning av risk för urspårning.

Länsstyrelserna i Västra Götalands län, Skåne län och Stockholms län har tillsammans arbetat fram en riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Riskpolicyen innebär att riskhanteringsprocessen ska beaktas i framtagandet av detaljplaner inom 150 meter från en transportled för farligt gods.

SOCIALA KONSEKVENSER

Offentlig miljö

Fördjupning av översiktsplan för Hamnstadens bedöms ha stora möjligheter att knyta samman de centrala delarna av Lidköping och bidra till att utveckla och stärka ortens offentliga miljöer. Ett ökat invånarantal ger förutsättningar för fler människor i stadens offentliga miljöer. Befintliga miljöer vitaliseras ytterligare och utbudet av offentliga rum ökar.

Planförslaget ger förbättrade möjligheter för boende i befintliga stadsdelar att ta sig ut till Väneren. Områden som tidigare varit svårtillgängliga bedöms bli tillgängliga genom förslaget. Genom olika aktiviteter i planområdets olika delar uppmuntras människor att inte bara röra sig till utan även inom området.

Om strandområdet blir en verklighet kommer det bli en stor tillgång för lidköpingsborna. Om strandpromenaden byggs ut i sin helhet kommer den att ge attraktiva promenad- och motionsmöjligheter.

Kinneullebanan genom Lidköping och den hårt trafikerade Kållandsgatan är en svår barriär att överbygga. Att integrera det befintliga med det nya är viktigt även ur social hållbarhetssynpunkt. Trafikområden alstrar även buller som kan ha negativ inverkan på den offentliga miljön. Planförslaget tar sig an denna problematik och föreslår ett förhållningssätt genom omgestaltning av den offentliga miljön så att den ska upplevas trevligare.

Boendemiljö

De områdesindelningarna som återfinns i markanvändningskartan är tydliga i sin strävan att skapa stadsdelar med blandade funktioner och karaktärer. Detta ger goda förutsättningar för människor att mötas i ett myllrande stadsliv där sociala nätverk kan uppstå. De blandade funktionerna kan även innebära nya arbetstillfällen samt ökad trygghet då människor rör sig i stadsdelarna vid olika tidpunkter på dygnet. På kvartersnivå är enheterna i en skala så att goda grannkontakter kan uppstå.

Planförslaget innehåller olika typer av upplåtelseformer som ger förutsättningar för en blandad befolkning. På sikt ges även möjligheter att kunna stanna kvar i stadsdelen även om den enskildes livssituation förändras.

Kulturmiljö

I stadsdelens omvandling från ett renodlat industriområde till en blandstad med bostäder och verksamheter med arbetsplatser har gjorts en översiktlig avvägning mellan det kulturhistoriska intresset och övriga intressen - behovet av centralt belägna bostäder, grönområden, allmänna platser och infrastruktur.

Ett stort antal byggnader inom planområdet som värderats som kulturhistoriskt intressanta och bedöms kunna få en fortsatt användning i sitt nya sammanhang.

I kommande detaljplanering ska ställningstaganden till bevarandevärda byggnader tydligt redovisas

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Ökat antal boende, besökare och näringsliv

En stadsdel med stadsliv, tydliga offentliga platser och ett varierat utbud av bebyggelse och verksamheter, kan betraktas som en attraktiv stad. Det har ett marknadsföringsvärde i sig och kan förväntas locka till sig fler företag, turister och nya lidköpingsbor vilket ger positiva ekonomiska konsekvenser.

Kommunen kan i enlighet med planen genomföra en expansiv utveckling av Lidköping med både verksamheter och bostäder där det lokala näringslivet får en viktig roll och möjlighet att synas och expandera.

Framtida investeringar

Fler invånare kan innebära ett ökat behov av utbyggnad av skolor, omsorg och annan kommunal service. Utbyggnaden av en ny stadsdel innebär även investeringar i infrastruktur och allmänna platser, som i sin tur kräver betydande investeringar. Det kräver även resurser för drift och underhåll. Nya satsningar på kollektivtrafiken kan bli aktuellt, vilket innebär ökade kostnader.

I planen finns förslag om en ny badplats i anslutning till Framnäs. Ett genomförande enligt skissförslaget, som är en del av illustrationsplanen, innebär en stor framtida investering.

Det innebär att vattenområden måste fyllas ut och mark bearbetas så att området kan i ordningställas som en strand och parkområde med en dagvatten-

damn. I framtiden får kommande utredningar visa i vilket omfattning som en utbyggnad kan ske.

Konsekvenser av planens genomförande angående etapper

Planområdet utgör en stor utbyggnad i Lidköping som kommer att pågå under en lång tid. Eftersom utbyggnaden är så stor krävs det att den genomförs i etapper.

När det gäller detaljplan så kommer 2 detaljplaner att tas fram för planområdet. En detaljplan för Västra hamnen (markanvändning) och en plan för vatten- och utfyllnadsområdet som kommer att innebära ansökan om tillstånd för vattenverksamhet. Tillståndsprövningen kan påverka genomförandetiden. Detaljplanestrategin har tagits fram för att kunna få en bra och samlad helhetsbild av hur miljöstörningar och risker påverkar olika delar av Västra hamnen.

Hamnstaden kommer att vara under uppbyggnad under en lång tid. Det är därför viktigt med en tydlig indelning i genomförandefasen så att ett område i taget färdigställs.

Konsekvenser på Riksintresset Vänerhamnar

Vänerhamn omfattas av riksintresse för sjöfart och dess verksamhet får inte påverkas negativt av etableringen av Hamnstaden. Detta medför att restriktioner behövs kring Västra hamnen och Lidans inlopp. Ytan direkt i anslutning till Lidan i Västra hamnen behöver avsättas som väntkaj för Vänerhamns sjötrafik. Detta kommer även medföra avspärningar enligt gällande regelverk för internationella hamnar, vilket i sin tur begränsar möjligheterna till exploatering i detta område.

Ett utredningsområde har därför ringats in närmast Lidan där bostäder inte medges. Detta utgör en buffertzona mot pågående hamnverksamhet. Kommande utredning kommer att klargöra vilken typ av verksamhet som kan tillåtas i detta område. Det gör att bostadsbebyggelse hamnar på ett rimligt avstånd från hamnen.

Konsekvenser på Riksintresset Kinnekullebanan

Då Kinnekullebanan är av riksintresse sedan sommaren 2010 medför detta vissa restriktioner kring banan. Runt kommunikationsanläggningarna finns ett influensområde inom vilket åtgärder som t.ex. ny bebyggelse kan påverka eller påverkas av anläggningens funktion.

Influensområdets fysiska utbredning kan variera beroende på den geografiska platsen samt vilken typ av åtgärd som ska vidtas. För Kinnekullebanan har influensområdet bedömts vara 30 m på vardera sida av spåret.

Faktorer som måste beaktas vid val av aktiviteter/verksamheter inom influensområdet kan vara buller, vibrationer, barriäreffekter, trafiksäkerhet, elsäkerhet, transporter av farligt gods och elektromagnetiska fält.

Konsekvensmatris

Matrisen redovisar de områden som miljökonsekvenutredningen (MKB) behandlar med syftet att identifiera källor som orsakar olägenheter och som kan medföra olika typer av risker. Matrisen visar vilka störningskällor det gäller, vilka områden som påverkas, vilka åtgärder som bedöms vara rimliga att genomföra, samt när åtgärderna ska genomföras.

	KÄLLOR	OMRÅDEN	PÅVERKAN	ÅTGÄRD	TIDPUNKT FÖR ÅTGÄRD
Buller	- Vissa industrier - Biltrafik, tågtrafik, transporter	Alla	Störande industribuller från fläktar och trafik.	Ta fram en handlingsplan för kommande utredningsarbete i resp. etapp. Åtgärder vid bullerkällan angående industribuller genomförs vid behov.	Successivt enligt handlingsplan under detaljplanering och utbyggnad.
Brand	- Gödselterminalen - G&L Beijer - Micore Plast AB - Panncentralen Släggan - SNA Europe - Suncab - E.Sabel	Alla	Risk för giftig brandrök	Uppmärksamma risk för brand genom fördjupade utredningar vid behov	Löpande behovsbedömning under detaljplanering.
Luft Partiklar	- G&L Beijer - Lantmännens centralsilo - E Sabel - Panncentralen Släggan - SNA Europe - Suncab - Värmeverket - Lantmännens foderfabrik - Lantmännen Reppe - Vänerhamn	Pirhusen och Rörstrand.	Spridning av damm och partiklar vid ogynnsamma meteorologiska förhållanden samt vid lastning och lossning.	Kan bli aktuellt med omlokalisering av någon befintlig verksamhet. Uppmärksamhetsavstånd till verksamheterna följs upp. Vindmodell och spridningsberäkningar utförs.	Löpande behovsbedömning under detaljplanering.
Luftburna bakterier	- Avloppsreningsverket - E.Sabel AB - SNA Europe - Lantmännens foderfabrik - Lantmännen Reppe	Alla	Risk för spridning av luftburna bakterier från öppna bassänger vid ARV. Risk för spridning av legionella från övriga kyltorn.	Risk för spridning utreds vidare.	Löpande behovsbedömning under detaljplanering.

	KÄLLOR	OMRÅDEN	PÅVERKAN	ÅTGÄRD	TIDPUNKT FÖR ÅTGÄRD
Lukt	- Avloppsreningsverket - Micore Plast AB - KMT/LMV - E.Sabel - Suncab - SNA - Lantmännens foderfabrik - Lantmännen Reppe - Värmeverket	Alla	Obehaglig men ofarlig lukt.	Reningsverket åtgärdas genom inbyggnad och genom att slamhanteringen flyttas. Utredning av omlokalisering av Micore Plast AB pågår.	Löpande behovsbedömning under detaljplanering.
Trafik	- Källandsgatan - Järnvägen - Transporter till och från verksamheterna	-	Påverkar Källandsgatans och järnvägens trafikflöden. Planerad bostadsbebyggelse innebär ökad trafik	Ågärder krävs på Källandsgatan se sidan 45. Bullerutredning krävs när placering av byggnader har fastställts.	Löpande behovsbedömning under detaljplanering.
Farligt gods	Transporter till och från verksamheter	-	Transporter med farligt gods handlar främst om lokala transporter. Farligt gods transporter bedöms inte utgöra en betydande risk.	Gatorna utformas så att trafiksäkerheten blir så hög som möjligt. Förändringar av pågående och ev. nyetablerade verksamheter i området följs upp.	Löpande behovsbedömning under detaljplanering.
Översvämning	- Vänern - Lidan	Alla	Risk för förhöjda vattennivåer som kan orsaka översvämning i planområdet och även i andra delar av Lidköping.	Ny bebyggelse anläggs så att installationer och bjälklag klarar nivå +46,7 (RH00). En yttre zon mot Lidan och Vänern hålls fri från bebyggelse. Zonen anläggs på +46,0 (RH00).	Ettappvis uppbyggnad. Första etappen anläggs på +46,0 m. Därefter görs en påbyggnad som klarar +46,7 m.
Förorenad mark och grundvatten	- Markföroreningar från tidigare deponerat avfall och utfyllnad samt föroreningar från verksamheter som verkat på platsen. Sammantaget finns mycket förorenad jord i området, utgörs främst av metaller (bly, koppar, krom, nickel och zink) samt organiska ämnen (alifater, aromater, polyaromatiska kolväten PAH:er). - Risk för spridning och återkontamination av förorenat grundvatten. I grundvattnet har halter av PAH:er, ftalater och destillerbara fenoler påvisats. Halterna lästa metaller är dock låga.	Alla	Betydligt fler människor, framförallt barn, kommer att kunna exponeras för föroreningar. Bostäder kommer att etableras inom eller i direkt närhet till ett förorenat område. Preliminära exponeringsvägar och hälsorisker: 1) Inandning av ångor, 2) inandning av dammpartiklar från förorenade massor, 3) hudkontakt med förorenade massor, 4) intag av jord. 1. Stor risk för att flyktiga och halvflyktiga föreningar i mark och grundvatten kan tränga in i byggnader genom diffusion av ångor genom marken, inläckage av markluft i huset och genom luftomsättning exponeras för de boende. 2-4. Inandning av dammpartiklar, hudkontakt och intag av förorenad jord kan inträffa när förorenade massor finns åtkomliga i markytan, exempelvis vid markarbeten. När markytan iordningstälts minskar möjligheten för exponering då stora ytor är täckta av byggnader, hårdgjorda/bevuxna ytor.	Fördjupad analys som omfattar hela området, följs upp av erforderlig efterbehandling. Riskbedömning, åtgärdsutredning och riskvärdering ska göras. En uppskattning av risker idag och i framtiden med befintlig föroreningssituation samt behovet av riskreducering görs för att inte oacceptabla effekter på miljö, hälsa och naturresurser skall uppstå. I åtgärdsutredningen identifieras alternativ, som analyseras och acceptabla åtgärdsalternativ sammanställs. Riskvärderingen ligger till grund för beslut om efterbehandlingsåtgärd, inriktning och omfattning.	Successiv efterbehandling i samtliga etapper. Bostadsområdet inom f d Shells område, kv. Kniven, måste utredas vidare betr. diffusion av ångor genom marken.

Sammanställning av miljöstörningar och risker

För att åstadkomma goda förutsättningar så att både verksamheter och kommande bostäder ska kunna samexistera, kommer åtgärder att krävas.

För att kunna bedöma miljöstörningar och olycksrisker förknippade med utvecklingen av Hamnstaden har en miljökonsekvensbeskrivning och riskanalys avseende olycksrisk tagits fram.

I detta avsnitt redovisas de miljöstörningar och olycksrisker som kan ha effekter på planområdet.

Den slutgiltiga bedömningen av vilka åtgärder och skyddsavstånd som krävs för att uppfylla kraven för god bebyggd miljö, där samexistens är möjlig, kan göras när en helhetsbedömning för planområdet genomförs.

Miljöstörningar - Skyddsavstånd

För de olika verksamheterna anges riktvärden för skyddsavstånd som ett samlat uttryck för störningar och risker med avseende på miljö, hälsa och säkerhet utifrån rekommendationerna i Boverkets "Bättre plats för arbete, allmänna råd".

Enligt rekommendationen bör riktvärdena för skyddsavstånd inte underskridas utan att det finns särskilda motiv.

Anpassningen och bedömningen av lämpligt skyddsavstånd sker med hänsyn till de lokala förhållandena, verksamhetens omfattning och de rådande förutsättningarna på platsen med miljökonsekvensbedömningen och riskbedömningen som underlag.

Rekommendationerna om skyddsavstånd i "Bättre plats för arbete, allmänna råd", är inte juridiskt bindande (Boverket 1995:5). Den effekt ett skyddsavstånd har, kan uppnås genom att åtgärder vidtas.

För vissa verksamheter kan dock risk för brand och explosion vara avgörande för behov av skyddsavstånd. Därför har en särskild riskanalys tagits fram för att kunna bedöma detta.

Olycksrisker - Uppmärksamhetsavstånd

Olycksrisken förknippad med verksamheterna i Västra hamnen har bedömts utifrån "Lagen om skydd mot olyckor" (2003:778). Riskanalysen omfattar plötsliga och oväntade händelser med akuta konsekvenser för liv och hälsa för de människor som vistas inom det studerade området.

Den tar inte hänsyn till miljöstörningar som långsiktiga effekter av hälsofarliga ämnen, buller eller miljöfarliga utsläpp.

För de verksamheter som kan medföra skada utanför sin egen fastighet har ett uppmärksamhetsavstånd utarbetats. Om man önskar uppföra byggnation innanför detta avstånd krävs åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå.

Avståndet är beräknat på acceptabla risker avseende bostäder och personintensiva verksamheter, vilka kräver en något högre skyddsnivå än exempelvis kontor eller motsvarande verksamhet.

Beijer Industrier, kv. Sannorna 4:1

Kol och kocks

Skyddsavstånd: 500 m

Uppmärksamhetsavstånd: inget

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Partiklar	Verksamheten flyttas.		Skall vara utförd senast vid ianspråktagande av angränsande bostäder/verksamheter.	Stor risk för spridning partiklar. Spridningsberäkning av partiklar pågår.
Buller	Verksamheten flyttas.		Skall vara utförd senast vid ianspråktagande av angränsande bostäder/verksamheter.	Stor risk för buller från transportörer och lastmaskiner.
Brandrisk	Ingen åtgärd	Bostäder får inte förläggas inom ett skyddsavstånd om 500 m, om inte åtgärder vidtas för att minska brandrisken.	-	En olycka kan ge upphov till stor brand med kraftig rökbildning.
	Verksamheten flyttas.		Utredning pågår.	

E Sabel, kv. Gaffeln 3-5

Skyddsavstånd: 500 meter
Uppmärksamhetsavstånd: 100 meter

Avsteg:
Skyddsavståndet frångås redan idag i gällande miljötillstånd.
Avståndet till närmaste bostäder är idag cirka 200 meter.
350 meter ifrån gjuteriet finns De la Gardiegymnasiet och Framnäs köpcentrum.

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Lukt	Bedömning om lukten anses som acceptabel i närheten av bostäder och annan verksamhet behöver utföras.	All gjuteriverksamhet genererar någon form av lukt. Risken för lukt är kopplad till avstånd och vindriktning.		Verksamheten kan upplevas som störande för närboende. Avståndet till bostäder är idag ca 200 meter.
Buller	Två ljudkällor behöver reduceras med 13 dBA (ljudkälla 28) respektive 19 dBA (ljudkälla 40) för att uppnå riktlinjerna för industribuller dag- och nattetid.	NV utomhusriktlinjer för industribuller tillämpas när bostäder anläggs vid befintlig industri, se sidan 86.	När bostäder i områdena Hamnhusen och Pirhusen byggs.	Buller har konstaterats från tre källor med ljudnivå mellan 91-97 dBA. (MKB, bilaga 3, Akustiverkstans rapport).
Brand och explosionsrisk Gasoltank 4000 liter. Risken för brand är liten men en olycka ger stora konsekvenser. Risk för explosion kan finnas vid blandning av hårdare och bindemedel.	Utan åtgärd skall bostäder placeras på acceptabelt avstånd med hänsyn till risken, se kolumnen till höger. Byggnadstekniska åtgärder med hänsyn till aktuellt olycksscenario, exempelvis: 1. Åtgärder som skyddar mot hög värmestrålning 2. Åtgärder för att lindra effekten av brännbara och giftiga gaser. 3. Placering av utrymningsvägar.	Närmast gjuteriet bör verksamheter med låg persontäthet el kort vistelsetid placeras. Exempelvis: parkering för personal eller småindustri, infartsparkering, garage. Byggnader närmast bör utgöras av kontor, småindustri, småhandel el liknande, öppna idrottsanläggningar utan plats för publik. Bostäder placeras så långt från riskkällan som möjligt. Områden mellan byggnader och riskkälla: utformas så stadigvarande vistelse ej uppmuntras. Ej uteplatser, lekplatser eller parkbänkar.	- Om byggnader skall uppföras närmare än 100 meter från riskkällan.	Uppmärksamhetsavståndet utgör riktvärde för vilket avstånd som bör hållas till riskkällan med hänsyn till olycksscenario där omgivningen kan påverkas av brand och höga strålningsnivåer då verksamheten hanterar gasol. Vid etablering av bostäder eller annan personintensiv verksamhet inom 100 meter krävs åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå. En fördjupad analys krävs då för att studera risken för BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapour). Eventuell risk kopplad till blandning av hårdare och bindemedel har ej studerats för denna verksamhet.
Risk för legionella	Risken kontrolleras löpande/årligen och åtgärdas vid källan.	I kyltorn finns risk för tillväxt och spridning av legionella.		Hela innerstaden kan påverkas om legionella skulle spridas.

LMV/KMT, kv. Städet 12

Skyddsavstånd: 500 meter

Uppmärksamhetsavstånd: 0-100 meter från svårutrymd lokal
 Skyddsavståndet för gas beror på utformning av förvaring och är enbart aktuell för svårutrymda lokaler (0-100 m).
 Säkerhetsavstånd enligt SÅIFS 1998:7
 Svårutrymd lokal är exempelvis: förskola, vårdhem och äldreboende.

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Pariklar				Understiger krav enligt miljö kvalitetsnormen.
Lukt	-			Lukt relaterad till lösningsmedel kan förekomma.
Buller Bullret påverkar närområdet.	För att uppnå riktvärdet för industribuller nattetid över hela området behöver 9 av ljudkällorna reduceras med: ljudkälla 8: - 6 dBA källa 6, 9-11, 13: - 10 dBA källa 5, 12: - 15 dBA källa 14: - 36 dBA (Se MKB-bilaga 3, Akustikverkstans rapport.).	NV utomhusriktlinjer för industribuller tillämpas när bostäder anläggs vid befintlig industri, se sidan 86.	Byggnation av Hamnhusen och Pirhusen påverkas av ljudkällorna 5, 12 och 14.	
Transporter		Transporter till och från verksamheten förekommer.		

Panncentral, kv. Pumpen 4
Reservvärmeverk

Skyddsavstånd: 150 m
Uppmärksamhetsavstån: ingen

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gällar	Tidpunkt	Övrigt
Partiklar	Ingen åtgärd	Anläggningen används i begränsad omfattning, därav låg sannolikhet för spridning av partiklar.		Ger upphov till förhöjda halter av partiklar. Understiger krav enligt miljö kvalitetsnormerna.
Buller	Ingen åtgärd			Bedöms som liten
Brandrisk	Ingen åtgärd	Anläggningen används i begränsad omfattning, därav låg sannolikhet för att brand skulle kunna uppstå.		Sannolikheten för allvarlig brand är liten (eldningsolja).

Reningsverket, kv. Släggan 2

Skyddsavstånd: 1000 m
Uppmärksamhetsavstånd: inget

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Lukt	Luftningsbassänger övertäcks och byggs in. Luktreducerande åtgärder på frånluft för att minska lukt till omgivningen. Slamhanteringen flyttas till Kartåsens deponiområde. Oförtjockat slam pumpas via ledning under mark direkt till Kartåsens deponiområde där slammet rötas.	Lukt från öppen slamhantering (luftningsbassänger) och i samband med transporter av slam.	Tillståndsansögan inskickad i augusti 2012. Åtgärderna skall vara utförda senast vid anspråktagande av bostäder.	Enkätundersökning/inventering och eller spridningsberäkning som bedömer intensitet och luftförekomst. Tillståndsansökan inlämnad avseende ny anläggning för slamhantering på Kartåsen och nytt tillstånd för befintligt verk. Parallellt arkitektuppdrag utlyses avs. Reningsverket vintern 2012/2013.
Buller	Ljudnivån från utblås har uppmätts till 97 dBA och behöver reduceras med 25 dBA för att riklinjerna för industribuller dag- och nattetid ska uppnås. (Ljudkälla 27, utblås, Akustikverkstans rapport).		Skall vara utförd senast vid ianspråktagande av bostäder i Pirhus- och Hamnhusområdet.	
Risk för spridning av bakterier.	Åtgärd för att förhindra spridning av bakterier till omgivningen utförs i samband med överbyggnad.		Åtgärderna skall vara utförda senast vid ianspråktagande av bostäder.	Aerosoler som innehåller bakterier kan spridas upp till 300 m från ARV.
Risk för bräddning av orenat avloppsvatten	Vid ARV har initiativ till åtgärder tagits p g a risken för höga vattenstånd. Förslag till åtgärder har tagits fram av Actea Consulting (2012-01-04), se sidan 77-78.	Bräddningsrisk vid översvämning och hög grundvattennivå. Bräddning förekommer vid haverier, reparationer och överbelastningar.	Arbete pågår.	Mer detaljerad beskrivning finns i Kostnadsnyttoanalys för Västra hamnen (Actea consulting 2012-01-04).

Reppe, kv. Hyveln 2 (Östra hamnen)

Skyddsavstånd: 400 m
Uppmärksamhetsavstånd: inget

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gällar	Tidpunkt	Övrigt
Lukt	Luktpanel. Omfattning och spridning samt eventuella åtgärder bestäms med enkätundersökning/inventering och/eller spridningsberäkning.	Lukten förväntas ha effekt på framtida bostadsområden och behöver utredas närmare (ligger mer än 500 m från planerad bebyggelse).		Lukten påverkar innerstaden, inte enbart planerad bebyggelse.
Brandrisk				Hamnstaden påverkas inte av en eventuell olycka enligt tidigare utförd riskanalys avseende samlingslokal i Östra hamnen.
Risk för legionella	Risken utreds löpande och åtgärdas vid källan.	I kyltorn finns risk för tillväxt och spridning av legionella.		Hela innerstaden kan påverkas om legionella skulle spridas.

SNA, kv. Sågen 8

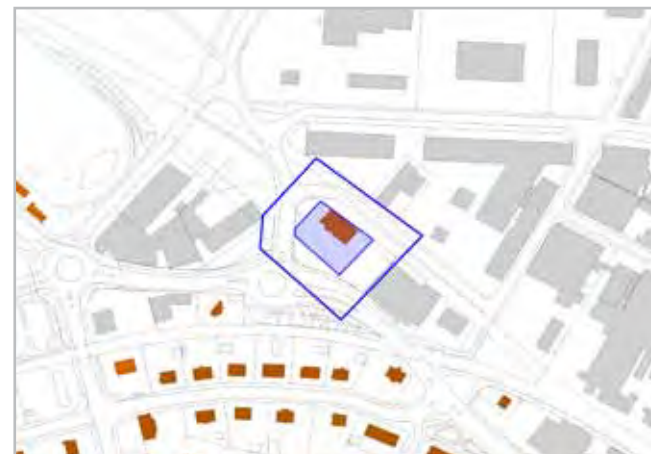
Skyddsavstånd: 200 m
Uppmärksamhetsavstånd: 100 m

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gällar	Tidpunkt	Övrigt
Luft	Möjlighet att minska utsläppen utreds och åtgärdas. Övergång till mer miljövänliga lösningsmedel pågår.	Stor risk för utsläpp till luft av lösningsmedel (VOC). Utsläpp av nafta kan ske knappt 200 m från närmaste bostad. Nafta är ett flyktigt organiskt ämne (VOC) och möjligen cancerogen.	Senast när bostäder eller annan personintensiv verksamhet skall uppföras närmare än 100 meter från fastigheten.	Mer detaljerad utsläppsberäkning behövs för att bedöma påverkan på Hamnstaden då utsläpp av nafta kommer ske ca 200 m från närmaste nya bostad i Rörstrandsområdet.
Brandrisk 3600 liter vätgas 100 liter acetylen 15 000 l brandfarlig vätska klass 2. (Nafta, xylen och butylacetat)	Ingen åtgärd En brand påverkar gasol och vätgastankarna och konsekvenserna för BLEVE ska studeras och åtgärdas.	Bostäder eller annan personintensiv verksamhet får inte förläggas närmare än 100 meter från fastigheten.	- När bostäder eller annan personintensiv verksamhet skall uppföras närmare än 100 meter från fastigheten.	Vid etablering av bostäder eller annan personintensiv verksamhet inom 100 meter krävs åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå (pga hantering av brandfarlig gas). D v s en fördjupad analys för att studera risken för BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapour).
Risk för legionella.	Kontroller utförs löpande och åtgärdas vid källan.	Stor risk för tillväxt och spridning av legionella i kyltorn		Hela innerstaden kan påverkas om legionella skulle spridas.

St 1 bensinstation, kv. Buffeln 20

Uppmärksamhetsavstånd: 25 m
 Skyddsavstånd: 100 m

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Brandrisk	Ingen.	Ingen sammanhållen bostadsbebyggelse eller personintensiv verksamhet närmare än 50 m från bensinstation.		Vid planering av ny bensinstation ska ett avstånd om 100 m hållas från bensinstation till bostäder, förskola, ålderdomshem och sjukhus.
	Risikanalyser ska utföras om en bensinstation planeras närmare än 100 m från kringliggande bebyggelse.		När bostäder eller annan personintensiv verksamhet skall uppföras närmare än 100 meter från fastigheten.	

Suncab, kv. Stansen 8 och Fräsen 1

Skyddsavstånd: 500 m
Uppmärksamhetsavstånd: 0-100 meter

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Pariklar och lukt	Ingen åtgärd.	Bostäder eller annan personintensiv verksamhet får inte förläggas inom 100 meter från fastigheten.		Utsläpp av stoft och lukt bedöms som liten, men lukt från VOC och gjuteriet kan förekomma.
Buller	För att uppnå riktvärdet för industribuller nattetid över hela området behöver 2 av ljudkällorna reduceras med: ljudkälla 29 och 30 reduceras med 22 resp. 24 dBA.	NV utomhusriktlinjer för industribuller tillämpas när bostäder anläggs vid befintlig industri, se sidan 86.	Skall vara utförd senast vid ianspråktagande av bostäder i Pirhus- och Hamnhusområdet.	Risken för störningar av buller från fläktar och vid rensning av gjutgods bedöms som stor. Buller från fläkt, utblås och separator har uppmätts till 105 dBA.
Brandrisk Brandfarlig gas på flaska	Ingen åtgärd Åtgärder mot brand.	Bostäder eller annan personintensiv verksamhet får inte förläggas inom 100 meter från fastigheten utan god brandavskiljning. Med god brandavskiljning vid källan ska det vara möjligt att bygga direkt vid verksamheten.	- Senast när bostäder eller annan personintensiv verksamhet skall uppföras närmare än 100 meter från fastigheten.	
Risk för legionella.	Kontroller utförs löpande och åtgärdas vid källan.	Tillväxt och spridning av legionella kan förekomma ifrån kyltorn	.	Hela innerstaden kan påverkas om legionella skulle spridas.

Lantmännen, Foderfabriken
Kv. Sockerbruket 2 (Östra hamnen)

Skyddsavstånd: 500 m
Uppmärksamhetsavstånd: 270 m

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gällar	Tidpunkt	Övrigt
Partiklar	Vindmodell och spridningsberäkningar utförs för att bedöma spridning av partiklar.	Foderfabriken bidrar till utsläpp av partiklar.	Studier pågår.	
Lukt	Erforderliga luktreducerande åtgärder enligt luktbedömning och luktpanel.	Lukten från torkning av foder är stor och klagomål förekommer. Lukten påverkar hela innerstaden.	Senast vid ianspråktagande av bostad eller personintensiv verksamhet i Västra hamnen.	
Buller	För att uppnå riktvärdet för industribuller nattetid över hela området behöver 7 av ljudkällorna reduceras med: ljudkälla 36: - 34 dBA ljudkällorna 32-35, 37 och 38 reduceras med 9-22 dBA. (MKB bilaga 3, Akustikverkstans rapport).	NV utomhusriktlinjer för industribuller tillämpas när bostäder anläggs vid befintlig industri, se sidan 86.	-	
Brandrisk	Ingen åtgärd.	Ammoniumnitrat med låg kvävehalt, hanteras på terminalen. Sannolikheten för en brand är liten men vid en brand kan giftiga gaser bildas.	Bostäder eller annan personintensiv verksamhet får inte förläggas inom 270 m från fastigheten.	
	Särskild riskanalys som anvisar närmast tillåten bebyggelse/bostäder.	När avståndet till bostäder eller personintensiv verksamhet är kortare än 270 m.	Åtgärder skall vara utförda senast när bostäder eller personintensiv verksamhet tas i anspråk 270 m från fastigheten.	
Risk för legionella.	Kontroller utförs löpande och åtgärdas vid källan.	Tillväxt och spridning av legionella kan förekomma ifrån kyltorn		Hela innerstaden kan påverkas om legionella skulle spridas.

Lantmännen, gödselterminalen
Kv. Sockerbruket 1 (Östra hamnen)

Skyddsavstånd: saknas
Uppmärksamhetsavstånd: 270 m

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gäller	Tidpunkt	Övrigt
Partiklar	Vindmodell och spridningsberäkningar pågår för att fastställa spridning av partiklar och åtgärd.	Verksamheter med liten omgivningspåverkan tillåts utmed Lidan, att utgöra en skärm mellan hamnverksamheten och bostadsområde.	Spridningsberäkning pågår.	
Buller	För att uppnå riktvärdet för industribuller nattetid över hela området behöver 7 av ljudkällorna reduceras med: Ljudkälla 36: - 34 dBA Ljudkällorna 32-35, 37 och 38 reduceras med 9-22 dBA. (MKB bilaga 3, Akustikverkstans rapport)	NV utomhusriktlinjer för industribuller tillämpas när bostäder anläggs vid befintlig industri, se sidan 86.	Senast vid ianspråktagande av bostad eller personintensiv verksamhet väster om utredningsområdet	
Brandrisk Klassad som Sevesoanläggning.	Ingen åtgärd. Särskild riskanalys och erforderliga åtgärder enligt särskild riskanalys.	Bostäder eller annan personintensiv verksamhet får inte förläggas inom 270 m från fastigheten. Om bostäder eller personintensiv verksamhet planeras inom uppmärksamhetsavståndet på 270 m.	- Åtgärder skall vara utförda senast när bostäder eller personintensiv verksamhet tas i anspråk 270 m från fastigheten.	Avståndet till närmaste permanentboende är idag ca 400 m och risken bedöms som acceptabel. Ammoniumnitrat med låg kvävehalt (< 28%) hanteras på terminalen. Sannolikheten för en brand är liten men vid en brand kan giftiga gaser bildas.

Vänerhamn,
Riksintresse (Östra hamnen)

Skyddsavstånd: 500 m
Uppmärksamhetsavstånd: 270 m

Miljöstörning och olycksrisk	Åtgärd	Gällar	Tidpunkt	Övrigt
Partiklar	Utan åtgärder.	Inga bostäder tillåts inom 500 m från Vänerhamn.		Beräkning av omfattning och spridning av partiklar pågår, inför utvidgning av Vänerhamns område. Pirhusen och Rörstrandsområdet kan påverkas av partiklar och buller.
	Verksamheter förenliga med bostäder, och som inte påverkas negativt av Vänerhamns verksamhet, tillåts i utredningsområdet närmast Lidan. Buffertzonen utgör en 'skärm' mellan hamnverksamheten och bostadsområdet.	Gäller framförallt utredningsområdet, men kan påverka övriga delar av Västra hamnen.	Åtgärderna skall vara utförda senast när bostäder eller annan personintensiv verksamhet tas i anspråk 270 m från fastigheten.	
Buller	Bullerpåverkan från hamnverksamheten ska studeras inför detaljplanering. Bullret åtgärdas genom uppförande av skyddande bebyggelse så att bostäderna inom Vänerhamns influensområde klarar ekvivalentnivån 55 dBA vid fasad och uteplats.	NV utomhusriktlinjer för industribuller tillämpas när bostäder anläggs vid befintlig industri, se sidan 86.	Åtgärderna skall vara utförda senast när bostäder tas i anspråk 270-500 m från fastigheten.	Risken för buller från lastning och lossning har i MKB:n bedömts som stor. Bullerstudie kopplad till hamnverksamheten behöver tas fram för att kunna beskriva och åtgärda buller från hamnrelaterad verksamhet.
Brandrisk Ammoniumnitrat med låg kvävehalt (<28 %) hanteras.	Utan åtgärd.	Bostäder eller annan personintensiv verksamhet tillåts inte närmare än 270 m från Vänerhamns lossningsplats.		Avståndet till närmaste permanentboende är idag ca 400 m och risken bedöms som acceptabel.
	Risken förknippad med hanteringen av ammoniumnitrat utreds och åtgärdas.	När avståndet till bostäder eller personintensiv verksamhet är kortare än 270 m.	Åtgärder skall vara utförda senast när bostäder eller personintensiv verksamhet tas i anspråk 270 m från fastigheten.	
Övrigt:	Plats för väntkaj och ISPS-klassat område beaktas.			

FORTSATT PLANERING

Utredningar i planarbetet

I planarbetet har flera olika utredningar genomförts för att undersöka planområdets förutsättningar inom olika områden. På nästa sida i detta dokument redovisas en lista på samtliga utredningar.

Av utredningarna går det att konstatera att området går att bebygga med bostäder och verksamheter. Utredningarna pekar även på åtgärder som ska genomföras.

Utredningarna finns tillgängliga på kommunens hemsida, www.lidkoping.se/hamnstaden.

Detaljplaner

Med stöd i fördjupningen av översiktsplan för Hamnstaden kommer fortsatt planering handla om att arbeta fram detaljplaner för genomförandet av visionen.

Gestaltningssystem

Gestaltningssystemet bygger vidare på, och konkretiserar, de idéer och utgångspunkter som presenteras i fördjupning av översiktsplan för Hamnstaden.

I kommande planering är avsikten att arbeta fram ett gemensamt gestaltningssystem för Hamnstaden. I gestaltningssystemet definieras gestaltningssystemprinciper som ger de olika områdena sin karaktär där man strävar efter att se till helheten inom Hamnstaden.

Systemet ger ramar för utformning av ny bebyggelse och andra anläggningar såsom gator, mark, belysning, park- och naturmark. Estetiska utformnings- och kvalitetsfrågor ska genomgå hela utbyggnaden.

Genomförda utredningar

- Utredning av vattenströmmar mm i Kinnevik, DHI Sverige, 2008-04-30
- Miljögeologiska förhållanden inom Shells depåområde, LA Geo Miljö AB, 2010-08-01
- Miljögeologiska förhållanden, LA Geo Miljö AB, 2010-08-10
- Marinarkeologisk undersökning, Bohusläns museum i samarbete Vänermuséet, 2010-08-30
- Buller, Akustikverkstan AB, 2010-09-12
- Slamhantering Avloppsreningsverket, VA-ingenjörerna, 2010-10-08
- Riskanalys, Branskyddslaget AB, 2010-10-18
- Kulturhistorisk inventering av industribyggnader i Västra Hamnen, Kulturbyggnadsbyrån, Lidköping, 2008-11-01
- Strandutfyllnad Kinnevik, DHI Sverige, 2010-11-22
- Slamhantering Avloppsreningsverket (ARV), VA-ingenjörerna, 2011-02-14
- Översvämningsriskerna för Vänern, SMHI, 2011-01-27
- Geoteknisk undersökning, Bohusgeo AB, 2011-02-07
- Trafikutredning, Tyréns, 2011-02-15
- MKB, SWECO Environment AB, 2011-04-01 rev 2012-11-05
- Jordprovsanalys, Eurofins Food & Agro Sweden AB
- Ansvarsutredning avseende kvarteren Gaffeln, Borret och Stansen samt fastigheterna Fräsen 1, 6, 9 och Städet 11. Västra Hamnen Lidköping, Advokatfirman Lilliehöök AB och Ragn-Sells Miljökonsult AB, 2008-06-16
- Kostnadsnyttoanalys Lidköpings kommun, Actea Consulting AB, 2012-01-04.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Jens Rasmussen
Box Innehållskick
031 405412

Granskningsyttrande Diarienummer År
2012-09-05 401-18001-2012 1(5)

Lidköpings kommun
Samhällsbyggnadsnämnden
531 88 LIDKÖPING

JEN 2012/088

Fördjupning av kommunens översiktsplan för Hamnsta- den(FÖP), Lidköpings kommun, Västra Götalands län

Uställningshandlingar daterade maj 2012

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antas.

Sammanfattning

Den fördjupade översiktsplanen för Hamnsta-
den visar på en spännande och
intressant vision för en utveckling av industriområdet till en utbyggd stads-
kärna för boende och verksamheter nära vattnet. Det är ett långsiktigt mål
som redovisas och som kräver stora insatser i form av investeringar och om-
flyttning av befintliga verksamheter för att kunna förverkligas.

Planförslaget behöver utredas ytterligare för att riksintresset för kommuni-
kationer ska tillgodas. Länsstyrelsen bedömer att övriga berörda riks-
intressen kan tillgodas.

Länsstyrelsen anser att det är osäkert om föreslagna åtgärder är tillräckliga
för att åstadkomma goda förutsättningar för att både verksamheter och
kommande bostäder ska kunna samexistera. Länsstyrelsen bedömer att yt-
terligare utredningar och åtgärder behöver genomföras för att planförslaget
inte ska komma att medföra några sådana problem avseende människors
hälsa eller säkerhet och att det inte i ett senare planeringsskede skulle ge
Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap PBL.

Gillande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB behöver kompletteras för att
Länsstyrelsen ska kunna bedöma om de inte kommer att överträdas till följd
av planen och förslag till åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och
som rör gränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Granskningsyttrande Diarienummer År
2012-09-05 401-18001-2012 1(5)

Riksintressen

Planförslaget berör riksintresse för geografiska bestämmelser, yrkes- och
fritidsfisket och kommunikationerna Vänerhamnar och Kinnekullebanan.
Det gränsar till riksintresset för kulturmiljövård. Riksintresset för kommuni-
kationer Vänerhamnar berörs i första hand av utredningsområdet i Västra
hamnen. Länsstyrelsen delar Sjöfartsverkets uppfattning att buller- och risk-
utredning behöver fördjupas för att klargöra vilken markanvändningen som
är lämplig för denna del. Kommunen bör ha en fördjupad dialog med Sjö-
fartsverket om verksamheten i hamnen och inte minst om användningen av
västra kajen. Länsstyrelsen deltar gärna i en sådant samtal.
Kinnekullebanan kommer framgent att utgöra en tydlig barriär. Det är vik-
tigt och angeläget att en fortsatt utveckling och trafikering inte påverkas
negativt.

Miljö kvalitetsnormer

I Miljökonsekvensbeskrivningen har spridningsberäkningar och utvärdering
av partiklar jämförts med PM 10 vad det gäller miljökonsekvensnormer.
Motiverande utvärdering har inte gjorts för PM 2,5 - miljökonsekvensbe-
skrivningen bör uppdateras i dessa delar för att möjliggöra en bedömning
om miljö kvalitetsnormerna kan överhållas.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvänd-
ning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet

Planförslaget berör många frågor angående hälsa och säkerhet. I miljökon-
sekvensbeskrivningen (MKB) och konsekvensmatrisen på sid 81-82 redovi-
sas konsekvenser och åtgärder som måste genomföras för att för att planför-
slaget ska kunna genomföras. Länsstyrelsen anser att dessa åtgärder måste
genomföras och att det kopplat till detta finns ett flertal verksamheter som
antingen måste flyttas eller få omprövat sina tillstånd enligt miljöbalken
(MB). I planen anges att fördjupade utredningar ska göras i kommande de-
talplaneskede, vilket innebär att en del större frågor som påverkar hela
planområdet måste lösas inom ramen för ett mindre detaljplaneskede. Det
gäller exempelvis den geotekniska utredningen (stabilitetsfrågor och sätt-
ningar) och förorenade massor.

I FÖP med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning saknas diskussion och
utredning utifrån det faktum att flera av de befintliga verksamheterna inom
planområdet innehåller miljö tillstånd som reglerar utsläpp till luft och vatten,
buller, hantering av kemikalier m.m. miljö påverkande faktorer. Tillstånden
är beslutade och bedömda utifrån de avstånd till närboende som var aktuella
då tillstånden erhöles. Om bostäder byggs närmare verksamheterna innebär

det dels att emissioner som tidigare inte varit något problem kan innebära olägenheter och att högre krav ställs på företaget. Ett exempel är bulleremissioner. En fläkt är inget problem på avstånd men kan kräva omfattande dämpningsåtgärder för att komma ner i de värden som villkor i tillståndet medger.

FÖP innehåller en konsekvensmatris med åtgärdslista för de åtgärder som bedöms vara rimliga att genomföra vid befintliga verksamheter. I åtgärdslistan används begreppet uppmärksamhetsavstånd – Länsstyrelsen har i tidigare yttrande betonat att bedömning av olägenheter, buller och långsiktiga hälsorisker inte omfattas av detta begrepp. Bedömningarna av nödvändiga åtgärder bör utgå från tillräckliga skyddsavstånd mellan verksamheter och närboende. Länsstyrelsen anser att det är osäkert om föreslagna åtgärder är tillräckliga för att åstadkomma goda förutsättningar för att både verksamheter och kommande bostäder ska kunna samexistera. Åtgärdslistan innehåller förslag på ytterligare utredningar och beräkningar som bör göras för t ex VOC, damm och partiklar. Länsstyrelsen har i tidigare yttrande efterfrågat en konkret beskrivning av vilka åtgärder som planeras för aktuella miljöförändrade industrier och för den planerade bebyggelsen och den synpunkten kvarstår.

Vild nivå för åtgärd av bullerolägenheter är enligt matrisen att buller ska åtgärdas vid behov så att ekvivalentsnivån 55 dB(A) vid uteplats kan uppnås. Det är inte riktvärdet för externt industribuller. Det värde som eftersträvas (och finns i tillstånd för verksamheter i området) är 40 dB(A)ekv. nattetid, stomhus och vid bostäder (respektive 50 dB(A)ekv. dagtid och 45 dB(A)ekv. övrig tid.

Åtgärdslistans förslag till tidpunkt när buller och andra olägenheter ska vara åtgärdat är ingen tidsangivelse utan en avståndsangivelse, det framgår inte i underlaget vad som motiverar avståndet.

Förekomsten av jord- och grundvattenföroreningar föranleder att fördjupade undersökningar och saneringar måste göras innan bebyggelse kan ske. Då spridning och återkontamination kan ske genom grundvattnet bör bedömningar göras likartat och åtgärder vidtas för hela området (inte i etapp- / byggnad) och tidigt i processen.

Länsstyrelsen delar SGI:s bedömning att en fördjupad analys angående täthet och stabilitet genomförs som helhetslösning för hela området innan arbetet med uppbyggnad av översvämningskydd och detaljplanläggning startas. Det gäller alltså inte enbart som det anges att släntstabiliteten längs Lidan ska utredas ytterligare. Problematiken med framtida sättningar beföruer också belysas.

Länsstyrelsen anser fortsatt att en ny aktuell heltäckande riskanalys för planområdet behövs och att en sådan helhetsbedömning kan ge en förändrad bild av riskbedömningen och även bidra till effektivare och bättre planeringsförutsättningar som grund för kommande detaljplaner. Att göra uppföljning och vidmering i detaljplaneringen mot en sammanlagd bedöm-

ning med ett planeringsunderlag utan aktuell riskanalys är tveksam planeringsmodell.

Beträffande översvämningsrisken så anger planen en planeringshöjd på +46,7 m. Länsstyrelsen delar bedömningen att den kan vara grund för det som Länsstyrelsen i rapporten Stigande vatten anger som framtida dimensionserande nivå. Anläggandet av strandpromenaden som översvämningskydd enligt principerna på sid. 19 förutsätts vara genomfört innan ny bostadsbebyggelse kan tas i anspråk. Kommande detaljplaner måste läggas fast i planeringshöjden för byggnader och gator.

Allmänt

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i ett samråd- yttrande daterat den 2011-08-19 har delvis beaktats. Flera punkter som Länsstyrelsen påpekade i samrådsyttrandet kvarstår, det gäller komplettering en av MKB bland annat gällande uppdaterad riskanalys, geoteknisk utredning, Kinnekullebanan mm.

Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter över- sänds till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

Allmänna intressen

Länsstyrelsen vill särskilt påpeka behovet av att gällande detaljplaner för industriverksamhet måste ändras för att ny lokalisering av bostäder i angrepsområde kvarter ska kunna medges.

Beträffande upphävande av strandskyddet i kommande detaljplaner, anser Länsstyrelsen inte att det bör gälla för områden för parkmark eller natur. Principen om fripassage ska också tillämpas.

De övergripande riktlinjerna för kulturmiljön är bra och Länsstyrelsen föru- sätter att dessa tas tillvara i kommande gestaltungsprogram och detaljplaner. I den Industri - och teknikhistoriska inventering över Västra hamnens som Ahlberg utförde 2008, finns detaljerade värdebeskrivningar och förslag till vilka byggnader som ska bevaras. Hur hamnkaraktären och den blandade industrimiljön som helhet kan bevaras och lyfts fram är ännu otydlig.

Hantering av dagvatten är en central och viktig fråga att åtgärda, inte bara för genomförandet av Hamnstads-projektet, utan även det befintliga syste- met behöver åtgärdas. Lösningen med en dagvattendamm är intressant och kommande vattendom får utvisa hur den kan utformas.

Grunddragen i mark- och vattenanvändningen

Strandpromenaden som tillika är en översvämningsbarriär bör redovisas på markanvändningskartan.

Beredning, deltagande

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Agneta Kores efter föredragning av arkitekt Jens Rasmussen. I den slutliga handläggningen har även Peter Nordström samhällsbyggnadsenheten, Kristina Höök-Patriksson naturvårdsenheten, Eva Björkman kulturmiljöenheten, Carina Nyhammer miljövårdsenheten, Per Larsson enheten för säkerhet och skydd och Mats Rydgård vattenvårdsenheten deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripande gränder enligt 11 kap PBL i ett senare planeringsstadium.

Agneta Kores

Jens Rasmussen

Bilagor yttrandet från:

SCI
Västtrafik
Svenska Kraftnät
Sjöfartsverket
Trafikverket

Kopier till:

Trafikverket
Västra Götalandsregionen, Göteborg
Länntrafikmyndigheten Lidköping
Statens Geologiska Institutet
Sjöfartsverket
Vänerhamnar, Lidköping
Vattenfall Elddistribution, Österlånggatan 60, 461 88 Trollhättan
Svenska kraftnät, Box 1200, 172 24 Sundbyberg
Västtrafik AB, Box 123, 541 23 Skövde
HKV, Cecilia Häckner, Stockholm
Västergötlands museum, Box 253, 532 23 Skara
TeliaSonera, Nät- och produktion, PNI Nationell Nätplanering, 123 86
Färsta
Lidköpings naturskyddsförening, Råda Herrmans-Hill C/o Larsson, 531 98
Lidköping
Länsstyrelsen intern:
Naturvårdsenheten Kristina Höök Patriksson
Kulturmiljöenheten: Eva Björkman, Åsa Algotsson
Vattenvårdsenheten, Mats Rydgård
Miljöskyddsgruppen: Carina Nyhammer
Enheten för skydd och säkerhet: Per Larsson

Kontakta oss

Kundtjänst Samhällsbyggnad
Telefon: 0510-77 17 90
E-post: samhallsbyggnad@lidkoping.se
www.lidkoping.se

Besöksadress
Stadshuset, Skaragatan 8
531 88 LIDKÖPING

MARKANVÄNDNINGSKARTA

FÖP HAMNSTADEN 2012 MARKANVÄNDNINGSKARTA

Y	Idrott
B	Bostäder
VB	Hamn, bostäder
C	Service, handel, kontor
Ö	Blandad verksamhet förenlig med bostäder
R	Museum, folkpark, konferens, friluftsbad
N	Friluftsområde, camping
PARK	Park
P	Parkering
E	Reningsverk
UTREDNING	Utredningsområde
W	Vattenområde
WV	Småbåtshamn
- - -	Ny väg
—	Järnväg
- · - · -	Gång- och cykelväg
—	Planområdesgräns
—	Lokalgata
—	Huvudgata

